

维摩诘所说经

姚秦三藏法师鸠摩罗什译

南無本師釋迦牟尼佛

说明

本简体注音版《维摩诘所说经》电子书，根据《永乐北藏》大乘五大部外重译经，第 0142 部，姚秦三藏法师鸠摩罗什译《维摩诘所说经》原藏雕板印刷影印本校正注音。句读及注音仅供参考。特此说明。

仁慧草堂

二〇一八年元月

目 录

● 起诵仪	- 1 -
香赞	- 1 -
开经偈	- 1 -
维摩诘所说经卷上	- 2 -
佛国品第一	- 2 -
方便品第二	- 12 -
弟子品第三	- 15 -
菩萨品第四	- 27 -
维摩诘所说经卷中	- 37 -
文殊师利问疾品第五	- 37 -
不思議品第六	- 46 -
观众生品第七	- 52 -
佛道品第八	- 62 -
入不二法门品第九	- 70 -
维摩诘所说经卷下	- 77 -
香积佛品第十	- 77 -
菩萨行品第十一	- 84 -
见阿閼佛品第十二	- 92 -
法供养品第十三	- 97 -
嘱累品第十四	- 103 -
● 结诵仪	- 107 -
补阙真言	- 107 -
回向偈	- 107 -

●起诵仪

xiāngzàn

香赞

(一遍)

lú xiāngzhà ruò fǎ jiè méngxūn zhū fó hǎi huì xī yáowén suí chù jié
炉香乍爇.法界蒙薰.诸佛海会悉遥闻.随处结

xiángyún chéng yì fāng yīn zhū fó xiàncuánshēn
祥云.诚意方殷.诸佛现全身.

ná mó xiāng yún gài pú sà mó hē sà
南无香云盖菩萨摩诃萨 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南无本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

kāi jīng jì

开经偈

(一遍)

wú shàng shēnshēnwēimào fǎ bǎiqiānwàn jié nánzāo yù
无上甚深微妙法 百千万劫难遭遇

wǒ jīn jiàn wén dé shòu chí yuàn jiě rú lái zhēn shí yì
我今见闻得受持 愿解如来真实义

wéi mó jié suǒ shuō jīng juànshàng

维摩诘所说经卷上

亦名不可思
议解脱经

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí fèng

姚秦三藏

法师鸠摩罗什奉

zhào yì
诏译

fó guó pǐn dì yī

佛国品第一

rú shì wǒ wén yī shí fó zài pí yē lí ān luó shù yuán yǔ
如是我闻：一时，佛在毗耶离菴罗树园，与

dà bǐ qiū zhòng bā qiān rén jù pú sà sān wàn èr qiān zhòng suǒ zhī
大比丘众八千人俱，菩萨三万二千。众所知

shí dà zhì běn xíng jiē xī chéng jiù zhū fó wēi shén zhī suǒ jiàn lì
识，大智本行，皆悉成就；诸佛威神之所建立，

wèi hù fǎ chéng shòu chí zhèng fǎ néng shī zǐ hǒu míng wén shí fāng
为护法城，受持正法；能师子吼，名闻十方；

zhòng rén bù qǐng yǒu ér ān zhī shào lóng sān bǎo néng shǐ bù jué
众人不请，友而安之；绍隆三宝，能使不绝；

xiáng fú mó yuàn zhì zhū wài dào xī yǐ qīng jìng yǒng lí gài chán
降伏魔怨，制诸外道，悉已清净，永离盖缠；

xīn cháng ān zhù wú ài jiě tuō niàn dìng zǒng chí biàn cái bú
心常安住，无碍解脱；念、定、总持，辩才不

duàn bù shī chí jiè rěn rǔ jīng jìn chán dìng zhì huì jí
断；布施、持戒、忍辱、精进、禅定、智慧及

fāng biàn lì wú bú jù zú dài wú suǒ dé bù qǐ fǎ rěn yǐ néng
方便力，无不具足；逮无所得，不起法忍；已能

suí shùn zhuàn bú tuì lún shàn jiě fǎ xiàng zhī zhòng shēng gēn gài
随顺，转不退轮；善解法相，知众生根；盖

zhū dà zhòng dé wú suǒ wèi gōng dé zhì huì yǐ xiū qí xīn xiàng hǎo
诸大众得无所畏、功德智慧，以修其心；相好

yán shēn sè xiàng dì yī shě zhū shì jiān suǒ yǒu shì hǎo míng chēng gāo
严身，色像第一，舍诸世间所有饰好；名称高

yuǎn yú yú xū mí shēn xìn jiān gù yóu ruò jīn gāng fǎ bǎo pǔ
远，踰于须弥；深信坚固，犹若金刚；法宝普

zhào ér yǔ gān lù yú zhòng yán yīn wēi miào dì yī shēn rù yuán
照，而雨甘露；于众言音，微妙第一；深入缘

qǐ duànzhū xié jiàn yǒu wú èr biān wú fù yú xí yǎn fǎ wú wèi
起，断诸邪见，有无二边，无复余习；演法无畏，
yóu shī zǐ hǒu qí suǒjiǎngshuō nǎi rú léi zhèn wú yǒuliàng yǐ
犹师子吼，其所讲说，乃如雷震，无有量，已
guòliàng jí zhòng fǎ bǎo rú hǎi dǎo shī liǎo dá zhū fǎ shēnmào zhī
过量；集众法宝，如海导师，了达诸法深妙之
yì shàn zhī zhòngshēngwǎng lái suǒ qù jí xīn suǒ xíng jìn wú děngděng
义；善知众生往来所趣及心所行；近无等等
fó zì zài huì shí lì wú wèi shí bā bú gòng guān bì yī qiè
佛自在慧、十力、无畏、十八不共；关闭一切
zhū è qù mén ér shēng wǔ dào yǐ xiàn qí shēn wéi dà yī wáng shàn
诸恶趣门，而生五道以现其身；为大医王，善
liáo zhòng bìng yìng bìng yǔ yào lìng dé fú xíng wú liàng gōng dé jiē chéng
疗众病，应病与药，令得服行；无量功德皆成
jiù wú liàng fó tǔ jiē yán jìng qí jiàn wén zhě wú bù méng yì
就，无量佛土皆严净；其见闻者，无不蒙益；
zhū yǒu suǒ zuò yì bù táng juān rú shì yī qiè gōng dé jiē xī jù
诸有所作，亦不唐捐；如是一切功德、皆悉具
zú qí míng yuē děngguān pú sà bù děngguān pú sà děng bù
足。其名曰：等观菩萨、不等观菩萨、等不
děngguān pú sà dìng zì zài wáng pú sà fǎ zì zài wáng pú sà
等观菩萨、定自在王菩萨、法自在王菩萨、
fǎ xiàng pú sà guāng xiàng pú sà guāng yán pú sà dà yán pú sà
法相菩萨、光相菩萨、光严菩萨、大严菩萨、
bǎo jī pú sà biàn jī pú sà bǎo shǒu pú sà bǎo yìn shǒu pú sà
宝积菩萨、辩积菩萨、宝手菩萨、宝印手菩萨、
cháng jǔ shǒu pú sà cháng xià shǒu pú sà cháng cǎn pú sà xǐ gēn
常举手菩萨、常下手菩萨、常惨菩萨、喜根
pú sà xǐ wáng pú sà biàn yīn pú sà xū kōng zàng pú sà zhí
菩萨、喜王菩萨、辩音菩萨、虚空藏菩萨、执
bǎo jù pú sà bǎo yǒng pú sà bǎo jiàn pú sà dì wǎng pú sà
宝炬菩萨、宝勇菩萨、宝见菩萨、帝网菩萨、
míng wǎng pú sà wú yuán guān pú sà huì jī pú sà bǎo shèng pú
明网菩萨、无缘观菩萨、慧积菩萨、宝胜菩
sà tiān wáng pú sà huài mó pú sà diàn dé pú sà zì zài wáng
萨、天王菩萨、坏魔菩萨、电德菩萨、自在王
pú sà gōng dé xiàng yán pú sà shī zǐ hǒu pú sà léi yīn pú sà
菩萨、功德相严菩萨、师子吼菩萨、雷音菩萨、

shānxiàng jī yīn pú sà xiāngxiàng pú sà bái xiāngxiàng pú sà cháng
山相击音菩萨、香象菩萨、白香象菩萨、常
jīng jìn pú sà bù xiū xī pú sà miào shēng pú sà huā yán pú sà
精进菩萨、不休息菩萨、妙生菩萨、华严菩萨、
guān shì yīn pú sà dé dà shì pú sà fàn wǎng pú sà bǎo zhàng pú
观世音菩萨、得大势菩萨、梵网菩萨、宝杖菩
sà wú shèng pú sà yán tǔ pú sà jīn jì pú sà zhū jì pú sà
萨、无胜菩萨、严土菩萨、金髻菩萨、珠髻菩萨、
mí lè pú sà wén shū shī lì fǎ wáng zǐ pú sà rú shì děng sān wàn
弥勒菩萨、文殊师利法王子菩萨，如是等三万
èr qiān rén
二千人。

fù yǒu wàn fàn tiān wáng shī qì děng cóng yú sì tiān xià lái yì
复有万梵天王尸弃等，从余四天下，来诣

fó suǒ ér wèi tīng fǎ fù yǒu wàn èr qiān tiān dì yì cóng yú sì
佛所，而为听法¹；复有万二千天帝，亦从余四
tiān xià lái zài huì zuò bìng yú dà wēi lì zhū tiān lóng shén yè
天下，来在会坐；并余大威力诸天、龙、神、夜
chā qián tà pó ā xiū luó jiā lóu luó jǐn nà luó mó hóu luó
叉、乾闥婆、阿修罗、迦楼罗、紧那罗、摩睺罗
qié děng xī lái huì zuò zhū bǐ qiū bǐ qiū ní yōu pó sè yōu
伽等，悉来会坐；诸比丘、比丘尼、优婆塞、优
pó yí jù lái huì zuò bǐ shí fó yǔ wú liàng bǎi qiān zhī zhòng
婆夷，俱来会坐。彼时，佛与无量百千之众，
gōng jìng wéi rào ér wèi shuō fǎ pì rú xū mí shān wáng xiǎn yú dà hǎi
恭敬围绕，而为说法，譬如须弥山王显于大海，
ān chǔ zhòng bǎo shī zǐ zhī zuò bì yú yī qiè zhū lái dà zhòng
安处众宝师子之座，蔽于一切诸来大众。

ěr shí pí yē lí chéng yǒu zhǎng zhě zǐ míng yuē bǎo jī yǔ
尔时，毗耶离城有长者子，名曰宝积，与

wǔ bǎi zhǎng zhě zǐ jù chí qī bǎo gài lái yì fó suǒ tóu miàn lǐ
五百长者子，俱持七宝盖，来诣佛所，头面礼
zú gè yǐ qí gài gòng gòng yǎng fó fó zhī wēi shén lìng zhū bǎo gài
足，各以其盖共供养佛。佛之威神，令诸宝盖
hé chéng yī gài biàn fù sān qiān dà qiān shì jiè ér cǐ shì jiè guǎng
合成一盖，遍覆三千大千世界，而此世界广

¹ 大正藏：而听法

cháng zhī xiàng xī yú zhōngxiàn yòu cǐ sānqiān dà qiān shì jiè zhū xū
 长之相，悉于中现；又此三千大千世界诸须
 mí shān xuěshān mùzhēn lín tuóshān mó hē mùzhēn lín tuóshān
 弥山、雪山、目真邻陀山、摩诃目真邻陀山、
 xiāngshān bǎoshān jīn shān hēishān tiě wéishān dà tiě wéi
 香山、宝山、金山、黑山、铁围山、大铁围
 shān dà hǎijiāng hé chuān liú quán yuán jí rì yuèxīngchén tiān
 山，大海江河，川流泉源，及日月星辰、天
 gōng lónggōng zhū zūnshéngōng xī xiàn yú bǎo gài zhōng yòu shí
 宫、龙宫、诸尊神宫，悉现于宝盖中；又十
 fāngzhū fó zhū fó shuō fǎ yì xiàn yú bǎo gài zhōng ěr shí yī
 方诸佛，诸佛说法，亦现于宝盖中。尔时，一
 qiè dà zhòng dǔ fó shén lì tàn wèicéngyǒu hé zhǎng lǐ fó
 切大众。睹佛神力，叹未曾有！合掌礼佛，
 zhānyǎngzūnyán mù bú zànshě zhǎngzhě zǐ bǎo jī jí yú fó qián
 瞻仰尊颜，目不暂舍。长者子²宝积即于佛前，
 yǐ jì sòngyuē
 以偈颂曰：

mù jìng xiū guǎng rú qīng lián 目净修广如青莲	xīn jìng yǐ dù zhū chán dìng 心净已度诸禅定
jiǔ jī jìng yè chēng wú liàng 久积净业称无量	dǎozhòng yǐ jì gù qǐ shǒu 导众以寂故稽首
jì jiàn dà shèng yǐ shén biàn 既见大圣以神变	pǔ xiàn shí fāng wú liàng tǔ 普现十方无量土
qí zhōng zhū fó yǎn shuō fǎ 其中诸佛演说法	yú shì yī qiè xī jiàn wén 于是一切悉见闻
fǎ wáng fǎ lì chāoqúnshēng 法王法力超群生	cháng yǐ fǎ cái shī yī qiè 常以法财施一切
néng shàn fēn bié zhū fǎ xiàng 能善分别诸法相	yú dì yī yì ér bú dòng 于第一义而不动
yǐ yú zhū fǎ dé zì zài 已于诸法得自在	shì gù qǐ shǒu cǐ fǎ wáng 是故稽首此法王
shuō fǎ bù yǒu yì bù wú 说法不有亦不无	yǐ yīn yuán gù zhū fǎ shēng 以因缘故诸法生
wú wǒ wú zào wú shòu zhě 无我无造无受者	shàn è zhī yè yì bù wáng 善恶之业亦不亡

² 大正藏：于是长者子

shǐ zài fó shù lì xiáng mó 始在佛树力降魔	dé gān lù miè jué dào chéng 得甘露灭觉道成
yǐ wú xīn yì wú shòu xíng 已无心意无受行	ér xī cuī fú zhū wài dào 而悉摧伏诸外道
sān zhuàn fǎ lún yú dà qiān 三转法轮于大千	qí lún běn lái cháng qīng jìng 其轮本来常清净
tiān rén dé dào cǐ wéi zhèng 天人得道此为证	sān bǎo yú shì xiàn shì jiān 三宝于是现世间
yǐ sī miào fǎ jì qún shēng 以斯妙法济群生	yī shòu bú tuì cháng jì rán 一受不退常寂然
dù lǎo bìng sǐ dà yī wáng 度老病死大医王	dāng lǐ fǎ hǎi dé wú biān 当礼法海德无边
huǐ yù bú dòng rú xū mí 毁誉不动如须弥	yú shàn bú shàn děng yǐ cí 于善不善等以慈
xīn xíng píng děng rú xū kōng 心行平等如虚空	shú wén rén bǎo bú jìng chéng 孰闻人宝不敬承
jīn fèng shì zūn cǐ wēi gài 今奉世尊此微盖	yú zhōng xiàn wǒ sān qiān jiè 于中现我三千界
zhū tiān lóng shén suǒ jū gōng 诸天龙神所居宫	qián tà pó děng jí yè chā 乾闥婆等及夜叉
xī jiàn shì jiān zhū suǒ yǒu 悉见世间诸所有	shí lì āi xiàn shì huà biàn 十力哀现是化变
zhòng dǔ xī yǒu jiē tàn fó 众睹希有皆叹佛	jīn wǒ qǐ shǒu sān jiè zūn 今我稽首三界尊
dà shèng fǎ wáng zhòng suǒ guī 大圣法王众所归	jìng xīn guān fó mǐ bù xīn 净心观佛靡不欣
gè jiàn shì zūn zài qí qián 各见世尊在其前	sī zé shén lì bú gòng fǎ 斯则神力不共法
fó yǐ yī yīn yǎn shuō fǎ 佛以一音演说法	zhòng shēng suí lèi gè dé jiě 众生随类各得解
jiē wèi shì zūn tóng qí yǔ 皆谓世尊同其语	sī zé shén lì bú gòng fǎ 斯则神力不共法
fó yǐ yī yīn yǎn shuō fǎ 佛以一音演说法	zhòng shēng gè gè suí suǒ jiě 众生各各随所解
pǔ dé shòu xíng huò qí lì 普得受行获其利	sī zé shén lì bú gòng fǎ 斯则神力不共法
fó yǐ yī yīn yǎn shuō fǎ 佛以一音演说法	huò yǒu kǒng wèi huò huān xǐ 或有恐畏或欢喜

huò shēng yàn lí huò duàn yí sī zé shén lì bú gòng fǎ
 或 生 厌 离 或 断 疑 斯 则 神 力 不 共 法
 qǐ shǒu shí lì dà jīng jìn qǐ shǒu yǐ dé wú suǒ wèi
 稽 首 十 力 大 精 进 稽 首 已 得 无 所 畏
 qǐ shǒu zhù yú bú gòng fǎ qǐ shǒu yī qiè dà dǎo shī
 稽 首 住 于 不 共 法 稽 首 一 切 大 导 师
 qǐ shǒu néng duàn zhòng jié fù qǐ shǒu yǐ dào yú bǐ àn
 稽 首 能 断 众 结 缚 稽 首 已 到 于 彼 岸
 qǐ shǒu néng dù zhū shì jiān qǐ shǒu yǒng lí shēng sǐ dào
 稽 首 能 度 诸 世 间 稽 首 永 离 生 死 道
 xī zhī zhòng shēng lái qù xiàng shàn yú zhū fǎ dé jiě tuō
 悉 知 众 生 来 去 相 善 于 诸 法 得 解 脱
 bù zhuó shì jiān rú lián huā cháng shàn rù yú kōng jì xíng
 不 著 世 间 如 莲 华 常 善 入 于 空 寂 行
 dá zhū fǎ xiàng wú guà ài qǐ shǒu rú kōng wú suǒ yī
 达 诸 法 相 无 罣 碍 稽 首 如 空 无 所 依

ěr shí zhǎngzhě zǐ bǎo jī shuō cǐ jì yǐ bó fó yán shì
 尔 时 ， 长 者 子 宝 积 说 此 偈 已 ， 白 佛 言 ： “ 世

zūn shì wǔ bǎi zhǎngzhě zǐ jiē yǐ fā ā nònguō luó sān miǎo sān pú
 尊 ！ 是 五 百 长 者 子 ， 皆 已 发 阿 耨 多 罗 三 藐 三 菩

tí xīn yuàn wén dé fó guó tǔ qīng jìng wéi yuàn shì zūn shuō zhū pú sà
 提 心 ， 愿 闻 得 佛 国 土 清 净 ， 唯 愿 世 尊 说 诸 菩 萨

jìng tǔ zhī xíng
 净 土 之 行 ！”

fó yán shàn zāi bǎo jī nǎi néng wèi zhū pú sà wèn yú
 佛 言 ： “ 善 哉 ！ 宝 积 ！ 乃 能 为 诸 菩 萨 ， 问 于

rú lái jìng tǔ zhī xíng dì tīng dì tīng shàn sī niàn zhī dāng wèi
 如 来 净 土 之 行 。 谛 听 ， 谛 听 ！ 善 思 念 之 ， 当 为

rǔ shuō yú shì bǎo jī jí wǔ bǎi zhǎngzhě zǐ shòu jiào ér tīng
 汝 说 ！” 于 是 宝 积 及 五 百 长 者 子 受 教 而 听 。

fó yán bǎo jī zhòng shēng zhī lèi shì pú sà fó tǔ suǒ
 佛 言 ： “ 宝 积 ！ 众 生 之 类 是 菩 萨 佛 土 。 所

yǐ zhě hé pú sà suí suǒ huà zhòng shēng ér qǔ fó tǔ suí suǒ tiáo
 以 者 何 ？ 菩 萨 随 所 化 众 生 而 取 佛 土 ， 随 所 调

fú zhòng shēng ér qǔ fó tǔ suí zhū zhòng shēng yīng yǐ hé guó rù fó
 伏 众 生 而 取 佛 土 ， 随 诸 众 生 应 以 何 国 入 佛

zhì huì ér qǔ fó tǔ suí zhū zhòng shēng yīng yǐ hé guó qǐ pú sà gēn ér
 智 慧 而 取 佛 土 ， 随 诸 众 生 应 以 何 国 起 菩 萨 根 而

qǔ fó tǔ suǒ yǐ zhě hé pú sà qǔ yú jìng guó jiē wèi ráo yì zhū
取佛土。所以者何？菩萨取于净国，皆为饶益诸
zhòngshēng gù pì rú yǒu rén yù yú kòng dì zào lì gōng shì
众生故。譬如有人，欲于空地，造立宫室，
suí yì wú ài ruò yú xū kōng zhōng bù néng chéng pú sà rú shì
随意无碍；若于虚空，终不能成！菩萨如是，
wèi chéng jiù zhòngshēng gù yuàn qǔ fó guó yuàn qǔ fó guó zhě fēi
为成就众生故，愿取佛国，愿取佛国者，非
yú kōng yě
于空也。

bǎo jī dāng zhī zhí xīn shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó
“宝积当知！直心是菩萨净土，菩萨成佛

shí bù chǎnzhòngshēng lái shēng qí guó shēn xīn shì pú sà jìng tǔ
时，不谄众生来生其国；深心是菩萨净土，
pú sà chéng fó shí jù zú gōng dé zhòngshēng lái shēng qí guó pú tí
菩萨成佛时，具足功德众生来生其国；菩提
xīn shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí dà shèngzhòngshēng lái
心是菩萨净土，菩萨成佛时，大乘众生来
shēng qí guó bù shī shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí yī qiè
生其国；布施是菩萨净土，菩萨成佛时，一切
néngshězhòngshēng lái shēng qí guó chí jiè shì pú sà jìng tǔ pú sà
能舍众生来生其国；持戒是菩萨净土，菩萨
chéng fó shí xíng shí shàn dào mǎn yuàn zhòngshēng lái shēng qí guó rěn
成佛时，行十善道满愿众生来生其国；忍
rǔ shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí sān shí èr xiàng zhuāng yán
辱是菩萨净土，菩萨成佛时，三十二相庄严
zhòngshēng lái shēng qí guó jīng jìn shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó
众生来生其国；精进是菩萨净土，菩萨成佛
shí qín xiū yī qiè gōng dé zhòngshēng lái shēng qí guó chán dìng shì pú
时，勤修一切功德众生来生其国；禅定是菩
sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí shè xīn bù luàn zhòngshēng lái shēng qí
萨净土，菩萨成佛时，摄心不乱众生来生其
guó zhì huì shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí zhèng dìng zhòng
国；智慧是菩萨净土，菩萨成佛时，正定众
shēng lái shēng qí guó sì wú liàng xīn shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng
生来生其国；四无量心是菩萨净土，菩萨成
fó shí chéng jiù cí bēi xǐ shě zhòngshēng lái shēng qí guó sì shè fǎ
佛时，成就慈悲喜舍众生来生其国；四摄法

shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí jiě tuō suǒ shè zhòng shēng lái
是菩萨净土，菩萨成佛时，解脱所摄众生来
shēng qí guó fāngbiàn shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí yú yī
生其国；方便是菩萨净土，菩萨成佛时，于一
qiè fǎ fāngbiàn wú ài zhòng shēng lái shēng qí guó sān shí qī dào pǐn shì
切法方便无碍众生来生其国；三十七道品是
pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí niànchù zhèngqín shén zú
菩萨净土，菩萨成佛时，念处、正勤、神足、
gēn lì jué dào zhòng shēng lái shēng qí guó huí xiàng xīn shì pú
根、力、觉、道众生来生其国；回向心是菩
sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí dé yī qiè jù zú gōng dé guó tǔ
萨净土，菩萨成佛时，得一切具足功德国土；
shuō chú bā nàn shì pú sà jìng tǔ pú sà chéng fó shí guó tǔ wú yǒu
说除八难是菩萨净土，菩萨成佛时，国土无有
sān è bā nàn zì shǒu jiè xíng bù jī bǐ quē shì pú sà jìng tǔ pú
三恶八难；自守戒行、不讥彼阙是菩萨净土，菩
sà chéng fó shí guó tǔ wú yǒu fàn jìn zhī míng shí shàn shì pú sà jìng
萨成佛时，国土无有犯禁之名；十善是菩萨净
tǔ pú sà chéng fó shí mìng bù zhōng yāo dà fù fàn héng suǒ
土，菩萨成佛时，命不中天，大富梵行，所
yán chéng dì cháng yǐ ruǎn yǔ juàn shǔ bù lí shàn hé zhèng sòng
言诚谛，常以软语，眷属不离，善和诤讼，
yán bì ráo yì bù jí bú huì zhèng jiàn zhòng shēng lái shēng qí guó
言必饶益，不嫉不恚，正见众生来生其国。

rú shì bǎo jī pú sà suí qí zhí xīn zé néng fā xíng
“如是，宝积！菩萨随其直心，则能发行；

suí qí fā xíng zé dé shēn xīn suí qí shēn xīn zé yì tiáo fú suí
随其发行，则得深心；随其深心，则意调伏；随
qí tiáo fú zé rú shuō xíng suí rú shuō xíng zé néng huí xiàng suí
其³调伏，则如说行；随如说行，则能回向；随
qí huí xiàng zé yǒu fāngbiàn suí qí fāngbiàn zé chéng jiù zhòng shēng
其回向，则有方便；随其方便，则成就众生；
suí chéng jiù zhòng shēng zé fó tǔ jìng suí fó tǔ jìng zé shuō fǎ
随成就众生，则佛土净；随佛土净，则说法
jìng suí shuō fǎ jìng zé zhì huì jìng suí zhì huì jìng zé qí xīn jìng
净；随说法净，则智慧净；随智慧净，则其心净；

³ 大正藏：意

suí qí xīn jìng zé yī qiè gōng dé jìng shì gù bǎo jī ruò pú sà yù
随其心净，则一切功德净。是故宝积！若菩萨欲
dé jìng tǔ dāng jìng qí xīn suí qí xīn jìng zé fó tǔ jìng
得净土，当净其心；随其心净，则佛土净。”

ěr shí shè lì fú chéng fó wēi shén zuò shì niàn ruò pú sà xīn
尔时，舍利弗承佛威神作是念：“若菩萨心
jìng zé fó tǔ jìng zhě wǒ shì zūn běn wéi pú sà shí yì qǐ bú jìng
净，则佛土净者，我世尊本为菩萨时，意岂不净，
ér shì fó tǔ bú jìng ruò cǐ
而是佛土不净若此？”

fó zhī qí niàn jí gào zhī yán yú yì yún hé rì yuè qǐ
佛知其念，即告之言：“于意云何？日月岂
bú jìng yé ér máng zhě bú jiàn
不净耶？而盲者不见。”

duì yuē fú yě shì zūn shì máng zhě guò fēi rì yuè jù
对曰：“不也，世尊！是盲者过，非日月咎。”

shè lì fú zhòng shēng zuì gù bú jiàn rú lái guó⁴ tǔ yán jìng
“舍利弗！众生罪故，不见如来国⁴土严净，
fēi rú lái jù shè lì fú wǒ cǐ tǔ jìng ér nǚ bú jiàn
非如来咎；舍利弗！我此土净，而汝不见。”

ěr shí luó jì fàn wáng yǔ shè lì fú wù zuò shì niàn⁵ wèi
尔时，螺髻梵王语舍利弗：“勿作是念⁵，谓
cǐ fó tǔ yǐ wéi bú jìng suǒ yǐ zhě hé wǒ jiàn shì jiā móu ní fó
此佛土以为不净。所以者何？我见释迦牟尼佛
tǔ qīng jìng pì rú zì zài tiāngōng
土清净，譬如自在天宫。”

shè lì fú yán wǒ jiàn cǐ tǔ qiū líng kēng kǎn jīng jí shā lì
舍利弗言：“我见此土丘陵坑坎、荆棘沙砾、
tǔ shí zhū shān huì è chōng mǎn
土石诸山、秽恶充满。”

luó jì fàn wáng yán rén zhě xīn yǒu gāo xià bù yī fó huì
螺髻梵王言：“仁者心有高下，不依佛慧，
gù jiàn cǐ tǔ wéi bú jìng ěr shè lì fú pú sà yú yī qiè zhòng shēng
故见此土为不净耳！舍利弗！菩萨于一切众生，
xī jiē píng děng shēn xīn qīng jìng yī fó zhì huì zé néng jiàn cǐ fó
悉皆平等，深心清净，依佛智慧，则能见此佛

⁴ 大正藏：佛

⁵ 大正藏：意

tǔ qīngjìng
土清净。”

yú shì fó yǐ zú zhǐ àn dì jí shí sānqiān dà qiān shì jiè ruò
于是佛以足指按地，即时三千大千世界，若
gān bǎi qiān zhēn bǎo yán shì pì rú bǎo zhuāng yán fó wú liàng gōng dé
干百千珍宝严饰，譬如宝庄严佛，无量功德
bǎo zhuāng yán tǔ yī qiè dà zhòng tàn wèi céng yǒu ér jiē zì jiàn zuò
宝庄严土，一切大众叹未曾有！而皆自见坐
bǎo lián huā fó gào shè lì fú rǔ qiě guān shì fó tǔ yán jìng
宝莲华。佛告舍利弗：“汝且观是佛土严净？”

shè lì fú yán wěi rán shì zūn běn suǒ bú jiàn běn suǒ
舍利弗言：“唯然，世尊！本所不见，本所
bù wén jīn fó guó tǔ yán jìng xī xiàn
不闻，今佛国土严净悉现。”

fó gào shè lì fú wǒ fó guó tǔ cháng jìng ruò cǐ wèi yù dù
佛告⁶舍利弗：“我佛国土常净若此，为欲度
sī xià liè rén gù shì shì zhòng è bú jìng tǔ ěr pì rú zhū tiān gòng
斯下劣人故，示是众恶不净土耳！譬如诸天，共
bǎo qì shí suí qí fú dé fàn sè yǒu yì rú shì shè lì fú
宝器食，随其福德，饭色有异。如是，舍利弗！
ruò rén xīn jìng biàn jiàn cǐ tǔ gōng dé zhuāng yán
若人心净，便见此土功德庄严。”

dāng fó xiàn cǐ guó tǔ yán jìng zhī shí bǎo jī suǒ jiāng wǔ bǎi
当佛现此国土严净之时，宝积所将五百
zhǎng zhě zǐ jiē dé wú shēng fǎ rěn bā wàn sì qiān rén jiē fā ā nù
长者子皆得无生法忍，八万四千人皆发阿耨
duō luó sān miǎo sān pú tí xīn fó shè shén zú yú shì shì jiè huán fù
多罗三藐三菩提心。佛摄神足，于是世界还复
rú gù qiú shēng wén chéng zhě sān wàn èr qiān zhū tiān jí rén zhī yǒu
如故；求声闻乘者三万二千诸天及人⁷，知有
wéi fǎ jiē xī wú cháng yuǎn chén lí gù dé fǎ yǎn jìng bā qiān bǐ
为法皆悉无常，远尘离垢，得法眼净；八千比
qiū bú shòu zhū fǎ lòu jìn yì jiě
丘，不受诸法，漏尽意解。

⁶ 大正藏：语

⁷ 大正藏：求声闻乘三万二千天及人

fāngbiàn pǐn dì èr
方便品第二

ěr shí pí yē lí dà chéngzhōng yǒuzhǎngzhě míngwéi mó jié
尔时，毗耶离大城中有长者，名维摩诘，

yǐ cénggòngyǎng wú liàngzhū fó shēn zhí shàn běn dé wú shēng rěn
已曾供养无量诸佛，深殖⁸善本，得无生忍；

biàn cái wú ài yóu xì shéntōng dài zhū zǒng chí huò wú suǒ wèi
辩才无碍，游戏神通，逮诸总持；获无所畏，

xiáng mó láo yuàn rù shēn fǎ mén shàn yú zhì dù tōng dá fāng biàn
降魔劳怨；入深法门，善于智度，通达方便，

dà yuàn chéng jiù míng liǎo zhòng shēng xīn zhī suǒ qù yòu néng fēn bié
大愿成就；明了众生心之所趣，又能分别

zhū gēn lì dùn jiǔ yú fó dào xīn yǐ chún shū jué dìng dà shèng
诸根利钝，久于佛道，心已纯淑，决定大乘；

zhū yǒu suǒ zuò néng shàn sī liáng zhù fó wēi yí xīn dà rú hǎi
诸有所作，能善思量；住佛威仪，心大如海，

zhū fó zī jiē dì zǐ shì fàn shì zhǔ suǒ jìng yù dù rén gù
诸佛咨嗟！弟子、释、梵、世主所敬。欲度人故，

yǐ shàn fāng biàn jū pí yē lí zī cái wú liàng shè zhū pín mín
以善方便，居毗耶离；资财无量，摄诸贫民；

fèng jiè qīng jìng shè zhū huǐ jìn yǐ rěn tiáo xíng shè zhū huì nù yǐ
奉戒清净，摄诸毁禁；以忍调行，摄诸恚怒；以

dà jīng jìn shè zhū xiè dài yī xīn chán jì shè zhū luàn yì yǐ jué
大精进，摄诸懈怠；一心禅寂，摄诸乱意；以决

dìng huì shè zhū wú zhì suī wéi bái yī fèng chí shā mén qīng jìng lǜ xíng
定慧，摄诸无智；虽为白衣，奉持沙门清净律行；

suī chǔ jū jiā bù zhuó sān jiè shì yǒu qī zǐ cháng xiū fàn xíng
虽处居家，不著三界；示有妻子，常修梵行；

xiànyǒujuànshǔ chángyàoyuǎn lí suī fú bǎo shì ér yǐ xiàng hǎo
现有眷属，常乐远离；虽服宝饰，而以相好

yánshēn suī fù yǐn shí ér yǐ chán yuè wéi wèi ruò zhì bó yì xì
严身；虽复饮食，而以禅悦为味；若至博奕戏

chù zhé yǐ dù rén shòuzhū yì dào bù huǐ zhèng xìn suī míng shì
处，辄以度人；受诸异道，不毁正信；虽明世

⁸ 大正藏：植

diǎn chángyào fó fǎ yī qiè jiàn jìng wéigòngyǎngzhōng zuì zhí
典，常乐佛法；一切见敬，为供养中最；执
chízhèng fǎ shè zhūzhǎngyòu yī qiè zhì shēng xié ǒu suī huò sù
持正法，摄诸长幼⁹；一切治生谐偶，虽获俗
lì bù yǐ xǐ yuè yóuzhū sì qú ráo yì zhòngshēng rù zhì zhèng
利，不以喜悦；游诸四衢，饶益众生；入治正
fǎ jiù hù yī qiè rù jiǎnglùn chù dǎo yǐ dà shèng rù zhū xué
¹⁰法，救护一切；入讲论处，导以大乘；入诸学
táng yòu kāi tóngméng rù zhū yín shè shì yù zhī guò rù zhū jiǔ
堂，诱开童蒙；入诸淫舍，示欲之过；入诸酒
sì néng lì qí zhì ruò zài zhǎngzhě zhǎngzhězhōngzūn wèishuō
肆，能立其志；若在长者，长者中尊，为说
shèng fǎ ruò zài jū shì jū shì zhōngzūn duàn qí tānzhuó ruò
胜法；若在居士，居士中尊，断其贪著；若
zài chà lì chà lì zhōngzūn jiào yǐ rěn rǔ ruò zài pó luó mén
在刹利，刹利中尊，教以忍辱；若在婆罗门，
pó luó ménzhōngzūn chú qí wǒ màn ruò zài dà chén dà chénzhōng
婆罗门中尊，除其我慢；若在大臣，大臣中
zūn jiào yǐ zhèng fǎ ruò zài wáng zǐ wáng zǐ zhōngzūn shì yǐ
尊，教以正法；若在王子，王子中尊，示以
zhōngxiào ruò zài nèi guān nèi guānzhōngzūn huàzhèng gōng nǚ
忠孝；若在内官，内官中尊，化正¹¹宫女；
ruò zài shù mín shù mínzhōngzūn lìng xīng fú lì ruò zài fàn tiān fàn
若在庶民，庶民中尊，令兴福力；若在梵天，梵
tiānzhōngzūn huì yǐ shèng huì ruò zài dì shì dì shì zhōngzūn
天中尊，诲以胜慧；若在帝释，帝释中尊，
shì xiàn wú cháng ruò zài hù shì hù shì zhōngzūn hù zhūzhòngshēng
示现无常；若在护世，护世中尊，护诸众生。
zhǎngzhě wéi mó jié yǐ rú shì děng wú liàng fāngbiàn ráo yì zhòngshēng
长者维摩诘，以如是等无量方便饶益众生。

qí yǐ fāngbiàn xiànsēnyǒu jí yǐ qí jí gù guówáng
其以方便，现身有疾。以其疾故，国王、

dà chén zhǎngzhě jū shì pó luó mén děng jí zhūwáng zǐ bìng
大臣、长者、居士、婆罗门等，及诸王子并

⁹ 大正藏：幼；永乐北藏：幻

¹⁰ 大正藏：政

¹¹ 大正藏：政

yú guānshǔ wú shùqiānrén jiē wǎngwèn jí qí wǎngzhě wéi mó
余官属，无数千人，皆往问疾。其往者，维摩
jié yīn yǐ shēn jí guǎngwèishuō fǎ zhū rén zhě shì shēn wú cháng
诘因以身疾，广为说法：“诸仁者！是身无常、
wú qiáng wú lì wú jiān sù xiǔ zhī fǎ bù kě xìn yě wéi kǔ
无强、无力、无坚、速朽之法，不可信也！为苦、
wéinǎo zhòngbìngsuǒ jí zhū rén zhě rú cǐ shēn míng zhì zhě suǒ
为恼，众病所集。诸仁者！如此身，明智者所
bú hù shì shēn rú jù mò bù kě cuō mó shì shēn rú pào bù dé
不怙；是身如聚沫，不可撮摩；是身如泡，不得
jiǔ lì shì shēn rú yàn cóng kě ài shēng shì shēn rú bā jiāo zhōng
久立；是身如焰，从渴爱生；是身如芭蕉，中
wú yǒujiān shì shēn rú huàn cóngdiāndǎo qǐ shì shēn rú mèng
无有坚；是身如幻，从颠倒起；是身如梦，
wéi xū wàngjiàn shì shēn rú yǐng cóng yè yuánxiàn shì shēn rú xiǎng
为虚妄见；是身如影，从业缘现；是身如响，
shǔ zhū yīn yuán shì shēn rú fú yún xū yú biànmìè shì shēn rú diàn
属诸因缘；是身如浮云，须臾变灭；是身如电，
niànniàn bú zhù shì shēn wú zhǔ wéi rú dì shì shēn wú wǒ wéi
念念不住；是身无主，为如地；是身无我，为
rú huǒ shì shēn wú shòu wéi rú fēng shì shēn wú rén wéi rú shuǐ
如火；是身无寿，为如风；是身无人，为如水；
shì shēn bù shí sì dà wéi jiā shì shēn wéi kōng lí wǒ wǒ suǒ
是身不实，四大为家；是身为空，离我我所；
shì shēn wú zhī rú cǎo mù wǎ lì shì shēn wú zuò fēng lì suǒ zhuǎn
是身无知，如草木瓦砾；是身无作，风力所转；
shì shēn bú jìng huì è chōngmǎn shì shēn wéi xū wěi suī jiǎ yǐ zǎo
是身不净，秽恶充满；是身为虚伪，虽假以澡
yù yī shí bì guī mó miè shì shēn wéi zāi bǎi yī bìngnǎo shì shēn
浴衣食，必归磨灭；是身为灾，百一病恼；是身
rú qiū jǐng wéi lǎo suǒ bī shì shēn wú dìng wéi yào dāng sǐ shì
如丘井，为老所逼；是身无定，为要当死；是
shēn rú dú shé rú yuàn zéi rú kōng jù yīn jiè zhū rù suǒ gòng hé
身如毒蛇、如怨贼、如空聚，阴界诸入所共合
chéng
成。

zhū rén zhě cǐ kě huànyàn dāng yào fó shēn suǒ yǐ zhě
“诸仁者！此可患厌，当乐佛身。所以者

hé fó shēnzhě jí fǎ shēn yě cóng wú liàngōng dé zhì huì shēng
何？佛身者即法身也；从无量功德智慧生，
cóng jiè dìng huì jiě tuō jiě tuō zhī jiànshēng cóng cí bēi
从戒、定、慧、解脱、解脱知见生，从慈、悲、
xǐ shěshēng cóng bù shī chí jiè rěn rǔ róu hé qín xíng
喜、舍生，从布施、持戒、忍辱、柔和、勤行
jīng jìn chándìng jiě tuō sānmèi duōwén zhì huì zhū bō luó
精进、禅定、解脱、三昧、多闻、智慧诸波罗
mì shēng cóngfāngbiànshēng cóng liù tōngshēng cóng sānmíngshēng
蜜生，从方便生，从六通生，从三明生，
cóng sān shí qī dào pǐn shēng cóng zhǐ guānshēng cóng shí lì sì wú
从三十七道品生，从止观生，从十力、四无
suǒ wèi shí bā bú gòng fǎ shēng cóng duàn yī qiè bú shàn fǎ jí
所畏、十八不共法生，从断一切不善法、集
yī qiè shàn fǎ shēng cóng zhēn shí shēng cóng bú fàng yì shēng cóng
一切善法生，从真实生，从不放逸生；从
rú shì wú liàng qīng jìng fǎ shēng rú lái shēn zhū rén zhě yù dé fó shēn
如是无量清净法生如来身。诸仁者！欲得佛身、
duàn yī qiè zhòngshēng bìngzhě dāng fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
断一切众生病者，当发阿耨多罗三藐三菩
tí xīn
提心。”

rú shì zhǎngzhě wéi mó jié wèi zhū wèn jí zhě rú yìngshuō fǎ
如是长者维摩诘，为诸问疾者，如应说法，
lìng wú shù qiān rén jiē fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
令无数千人皆发阿耨多罗三藐三菩提心。

dì zǐ pǐn dì sān 弟子品第三

ěr shí zhǎngzhě wéi mó jié zì niàn qǐn jí yú chuáng shì
尔时，长者维摩诘自念：“寝疾于床，世
zūn dà cí nìng bù chuí mǎn
尊大慈，宁不垂愍？”

fó zhī qí yì jí gào shè lì fú rǔ xíng yì wéi mó jié wèn
佛知其意，即告舍利弗：“汝行诣维摩诘问
jí
疾。”

shè lì fú bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
舍利弗白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī céng yú lín zhōng yàn zuò shù xià shí
所以者何？忆念我昔，曾于林中宴坐树下，时

wéi mó jié lái wèi wǒ yán wéi shè lì fú bú bì shì zuò wéi yàn
维摩诘来谓我言：‘唯，舍利弗！不必是坐，为宴

zuò yě fū yàn zuò zhě bù yú sān jiè xiàn shēn yì shì wéi yàn zuò
坐也。夫宴坐者，不于三界现身意，是为宴坐；

bù qǐ miè dìng ér xiàn zhū wēi yí shì wéi yàn zuò bù shě dào fǎ ér xiàn
不起灭定而现诸威仪，是为宴坐；不舍道法而现

fán fū shì shì wéi yàn zuò xīn bú zhù nèi yì bú zài wài shì wéi yàn
凡夫事，是为宴坐；心不住内亦不在外，是为宴

zuò yú zhū jiàn bú dòng ér xiū xíng sān shí qī pǐn shì wéi yàn zuò
坐；于诸见不动，而修行三十七品，是为宴坐；

bú duàn fán nǎo ér rù niè pán shì wéi yàn zuò ruò néng rú shì zuò zhě
不断烦恼而入涅槃，是为宴坐。若能如是坐者，

fó suǒ yìn kě shí wǒ shì zūn wén shuō shì yǔ mò rán ér zhǐ
佛所印可。’时我，世尊！闻说是语，默然而止，

bù néng jiā bào gù wǒ bù rèn yì bǐ wèn jí
不能加报！故我不任诣彼问疾。”

fó gào dà mù qián lián rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告大目犍连：“汝行诣维摩诘问疾。”

mù lián bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
目连白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī rù pí yē lí dà chéng yú lǐ xiàng
所以者何？忆念我昔入毗耶离大城，于里巷

zhōng wèi zhū jū shì shuō fǎ shí wéi mó jié lái wèi wǒ yán wéi dà
中为诸居士说法。时维摩诘来谓我言：‘唯，大

mù lián wèi bó yī jū shì shuō fǎ bù dāng rú rén zhě suǒ shuō fū
目连！为白衣居士说法，不当如仁者所说。夫

shuō fǎ zhě dāng rú fǎ shuō fǎ wú zhòng shēng lí zhòng shēng gòu
说法者，当如法说。法无众生，离众生垢

gù fǎ wú yǒu wǒ lí wǒ gòu gù fǎ wú shòu mìng lí shēng sǐ
故；法无有我，离我垢故；法无寿命，离生死

gù fǎ wú yǒu rén qián hòu jì duàn gù fǎ cháng jì rán miè zhū
故；法无有人，前后际断故；法常寂然，灭诸

xiàng gù fǎ lí yú xiàng wú suǒ yuán gù fǎ wú míng zì yán yǔ
相故；法离于相，无所缘故；法无名字，言语

duàn gù fǎ wú yǒushuō lí jué guān gù fǎ wú xíngxiàng rú xū
断故；法无有说，离觉观故；法无形相，如虚
kōng gù fǎ wú xì lùn bì jìngkōng gù fǎ wú wǒ suǒ lí wǒ suǒ
空故；法无戏论，毕竟空故；法无我所，离我所
gù fǎ wú fēn bié lí zhū shí gù fǎ wú yǒu bǐ wú xiāng dài gù
故；法无分别，离诸识故；法无有比，无相待故；
fǎ bù shǔ yīn bú zài yuán gù fǎ tóng fǎ xìng rù zhū fǎ gù fǎ
法不属因，不在缘故；法同法性，入诸法故；法
suí yú rú wú suǒ suí gù fǎ zhù shí jì zhū biān bú dòng gù fǎ
随于如，无所随故；法住实际，诸边不动故；法
wú dòng yáo bù yī liù chén gù fǎ wú qù lái cháng bú zhù gù
无动摇，不依六尘故；法无去来，常不住故；
fǎ shùn kōng suí wú xiàng yīng wú zuò fǎ lí hǎo chǒu fǎ wú zēng
法顺空，随无相，应无作；法离好丑，法无增
sǔn fǎ wú shēng miè fǎ wú suǒ guī fǎ guò yǎn ěr bí shé shēn xīn
损，法无生灭，法无所归；法过眼耳鼻舌身心；
fǎ wú gāo xià fǎ cháng zhù bú dòng fǎ lí yī qiè guān xíng wěi
法无高下，法常住不动，法离一切观行。唯，
dà mù lián fǎ xiàng rú shì qǐ kě shuō hū fū shuō fǎ zhě wú
大目连！法相如是，岂可说乎？夫说法者，无
shuō wú shì qí tīng fǎ zhě wú wén wú dé pì rú huàn shì wèi
说无示；其听法者，无闻无得。譬如幻士，为
huàn rén shuō fǎ dāng jiàn shì yì ér wèi shuō fǎ dāng liǎo zhòng shēng
幻人说法。当建是意，而为说法。当了众生
gēn yǒu lì dùn shàn yú zhī jiàn wú suǒ guà ài yǐ dà bēi xīn zàn yú dà
根有利钝，善于知见无所罣碍，以大悲心赞于大
shèng niàn bào fó ēn bú duàn sān bǎo rán hòu shuō fǎ wéi mó jié
乘，念报佛恩不断三宝，然后说法。’维摩诘
shuō shì fǎ shí bā bǎi jū shì fā ā nòng duō luó sān miǎo sān pú tí xīn
说是法时，八百居士发阿耨多罗三藐三菩提心。
wǒ wú cǐ biàn shì gù bù rèn yì bǐ wèn jí
我无此辩，是故不任诣彼问疾。”

fó gào dà jiā shè rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告大迦叶：“汝行诣维摩诘问疾。”

jiā shè bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
迦叶白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī yú pín lǐ ér xíng qǐ shí wéi mó jié
所以者何？忆念我昔，于贫里而行乞，时维摩诘

lái wèi wǒ yán wěi dà jiā shè yǒu cí bēi xīn ér bù néng pǔ shě
来谓我言：‘唯，大迦叶！有慈悲心而不能普舍
háo fù cóng pín qǐ jiā shè zhù píngděng fǎ yīng cì xíng qǐ shí
豪富，从贫乞。迦叶！住平等法，应次行乞食；
wèi bù shí gù yīng xíng qǐ shí wèi huài hé hé xiàng gù yīng qǔ tuán
为不食故，应行乞食；为坏和合相故，应取抔
shí wèi bù shòu gù yīng shòu bǐ shí yǐ kōng jù xiǎng rù yú jù
食；为不受故，应受彼食；以空聚想，入于聚
luò suǒ jiàn sè yǔ mángděng suǒ wén shēng yǔ xiǎngděng suǒ xiù xiāng
落；所见色与盲等，所闻声与响等，所嗅香
yǔ fēngděng suǒ shí wèi bù fēn bié shòu zhū chù rú zhì zhèng zhī zhū
与风等，所食味不分别，受诸触如智证，知诸
fǎ rú huàn xiàng wú zì xìng wú tā xìng běn zì bù rán jīn zé
法如幻相；无自性，无他性；本自不然，今则
wú miè jiā shè ruò néng bù shě bā xié rù bā jiě tuō yǐ xié xiàng
无灭。迦叶！若能不舍八邪、入八解脱，以邪相
rù zhèng fǎ yǐ yī shí shī yī qiè gòng yǎng zhū fó jí zhòng xián
入正法；以一食施一切，供养诸佛，及众贤
shèng rán hòu kě shí rú shì shí zhě fēi yǒu fán nǎo fēi lí fán nǎo
圣，然后可食；如是食者，非有烦恼，非离烦恼；
fēi rù dìng yì fēi qǐ dìng yì fēi zhù shì jiān fēi zhù niè pán qí
非入定意，非起定意；非住世间，非住涅槃。其
yǒu shī zhě wú dà fú wú xiǎo fú bù wéi yì bù wéi sǔn shì
有施者，无大福，无小福；不为益，不为损，是
wéi zhèng rù fó dào bù yī shēng wén jiā shè ruò rú shì shí wéi
为正入佛道，不依声闻。迦叶！若如是食，为
bù kōng shí rén zhī shī yě shí wǒ shì zūn wén shuō shì yǔ dé
不空食人之施也。’时我，世尊！闻说是语，得
wèi céng yǒu jí yú yī qiè pú sà shēn qǐ jìng xīn fù zuò shì niàn
未曾有，即于一切菩萨，深起敬心，复作是念：

sī yǒu jiā míng biàn cái zhì huì nǎi néng rú shì qí shéi bù fā¹² ā
‘斯有家名，辩才智慧乃能如是！其谁不发¹²阿
nòng duō luó sān miǎo sān pú tí xīn wǒ cóng shì lái bú fù quàn rén
耨多罗三藐三菩提心？’我从是来，不复劝人
yǐ shēng wén pì zhī fó héng shì gù bú rèn yì bǐ wèn jí
以声闻、辟支佛行。是故不任诣彼问疾。”

¹² 大正藏：其谁闻此不发…

fó gào xū pú tí rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告须菩提：“汝行诣维摩诘问疾。”

xū pú tí bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
须菩提白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī rù qí shè cóng qǐ shí shí wéi mó
所以者何？忆念我昔，入其舍，从乞食，时维摩

jié qǔ wǒ bō chéng mǎn fàn wèi wǒ yán wěi xū pú tí ruò
诘取我钵，盛满饭，谓我言：‘唯，须菩提！若

néng yú shí děng zhě zhū fǎ yì děng zhū fǎ děng zhě yú shí yì děng
能于食等者，诸法亦等，诸法等者，于食亦等；

rú shì xíng qǐ nǎi kě qǔ shí ruò xū pú tí bú duàn yín nù chí yì
如是行乞，乃可取食。若须菩提不断淫怒痴，亦

bù yǔ jù bú huài yú shēn ér suí yī xiàng bú miè chī ài qǐ
不与俱；不坏于身，而随一相；不灭痴爱，起

yú jiě tuō yǐ wǔ nì xiàng ér dé jiě tuō yì bù jiě bú fù bú
于解¹³脱；以五逆相而得解脱，亦不解不缚；不

jiàn sì dì fēi bú jiàn dì fēi dé guǒ fēi bù dé guǒ fēi fán fū
见四谛，非不见谛；非得果，非不得果；非凡夫，

fēi lí fán fū fǎ fēi shèng rén fēi bú shèng rén suī chéng jiù yī
非离凡夫法；非圣人，非不圣人；虽成就一

qiè fǎ ér lí zhū fǎ xiàng nǎi kě qǔ shí ruò xū pú tí bú jiàn fó
切法，而离诸法相，乃可取食。若须菩提不见佛，

bù wén fǎ bǐ wài dào liù shī fù lán nà jiā shè mò qié lí jū shē
不闻法，彼外道六师：富兰那迦叶、末伽梨拘赊

lí zǐ shān shé yè pí luó zhī zǐ ā qí duō chì shè qīn pó luó jiā
梨子、删闍夜毗罗胝子、阿耆多翅舍钦婆罗、迦

luó jiū tuó jiā zhān yán ní qián tuó ruò tí zǐ děng shì rǔ zhī shī
罗鸠驮伽旃延、尼捷陀若提子等，是汝之师。

yīn qí chū jiā bǐ shī suǒ duò rǔ yì suí duò nǎi kě qǔ shí ruò
因其出家，彼师所堕，汝亦随堕，乃可取食。若

xū pú tí rù zhū xié jiàn bú dào bǐ àn zhù yú bā nán bù dé wú
须菩提入诸邪见，不到彼岸；住于八难，不得无

nàn tóng yú fán nǎo lí qīng jìng fǎ rǔ dé wú zhèng sān mèi yī
难；同于烦恼，离清净法；汝得无诤三昧，一

qiè zhòng shēng yì dé shì dìng qí shī rǔ zhě bù míng fú tián gòng
切众生亦得是定；其施汝者，不名福田；供

¹³ 大正藏：明

yǎng rǔ zhě duòsān è dào wéi yǔ zhòng mó gòng yī shǒu zuò zhū láo lǚ
养汝者，堕三恶道；为与众魔共一手作诸劳侣，
rǔ yǔ zhòng mó jí zhū chén láo děng wú yǒu yì yú yī qiè zhòng
汝与众魔，及诸尘劳，等无有异；于一切众
shēng ér yǒu yuàn xīn bàng zhū fó huǐ yú fǎ bú rù zhòng shù
生而有怨心，谤诸佛、毁于法，不入众数，
zhōng bù dé miè dù rǔ ruò rú shì nǎi kě qǔ shí shí wǒ shì
终不得灭度。汝若如是，乃可取食。’时我，世
zūn wén cǐ máng rán¹⁴ bù shí shì hé yán bù zhī yǐ hé dá biàn
尊！闻此茫然¹⁴，不识是何言？不知以何答？便
zhì bō yù chū qí shè wéi mó jié yán wéi xū pú tí qǔ bō wù
置钵欲出其舍。维摩诘言：‘唯，须菩提！取钵勿
jù yú yì yún hé rú lái suǒ zuò huà rén ruò yǐ shì shì jié nìng
惧。于意云何？如来所作化人，若以是事诘，宁
yǒu jù fǒu wǒ yán fú yě wéi mó jié yán yī qiè zhū fǎ
有惧不？’我言：‘不也！’维摩诘言：‘一切诸法，
rú huàn huà xiàng rǔ jīn bù yīng yǒu suǒ jù yě suǒ yǐ zhě hé yī
如幻化相，汝今不应有所惧也。所以者何？一
qiè yán shuō bù lí shì xiàng zhì yú zhì zhě bù zhuó wén zì gù wú
切言说不离是相；至于智者，不著文字，故无
suǒ jù hé yǐ gù wén zì xìng lí wú yǒu wén zì shì zé jiě tuō
所惧。何以故？文字性离，无有文字，是则解脱；
jiě tuō xiàng zhě zé zhū fǎ yě wéi mó jié shuō shì fǎ shí èr bǎi
解脱相者，则诸法也。’维摩诘说是法时，二百
tiān zǐ dé fǎ yǎn jìng gù wǒ bú rèn yì bǐ wèn jí
天子得法眼净，故我不任诣彼问疾。”

fó gào fù lóu nà mí duō luó ní zǐ rǔ xíng yì wéi mó jié wèn
佛告富楼那弥多罗尼子：“汝行诣维摩诘问

疾。”

fù lóu nà bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
富楼那白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī yú dà lín zhōng zài yī shù xià wèi zhū
所以者何？忆念我昔于大林中，在一树下为诸

xīn xué bǐ qiū shuō fǎ shí wéi mó jié lái wèi wǒ yán wéi fù lóu
新学比丘说法。时维摩诘来谓我言：‘唯，富楼

¹⁴ 大正藏：闻此语茫然…

nà xiāndāng rù dìng guān cǐ rén xīn rán hòu shuō fǎ wú yǐ huì
那！先当入定，观此人心，然后说法。无以秽
shí zhì yú bǎo qì dāng zhī shì bǐ qiū xīn zhī suǒ niàn wú yǐ liú lí
食置于宝器，当知是比丘心之所念，无以琉璃
tóng bǐ shuǐ jīng rǔ bù néng zhī zhòng shēng gēn yuán wú dé fā qǐ yǐ
同彼水精。汝不能知众生根源，无得发起以
xiǎo shèng fǎ bǐ zì wú chuāng wù shāng zhī yě yù xíng dà dào
小乘法。彼自无疮，勿伤之也；欲行大道，
mò shì xiǎo jìng wú yǐ dà hǎi nà yú niú jì wú yǐ rì guāng
莫示小径；无以大海，内于牛迹；无以日光，
děng bǐ yíng huǒ fù lóu nà cǐ bǐ qiū jiǔ fā dà shèng xīn zhōng wàng
等彼萤火。富楼那！此比丘久发大乘心，中忘
cǐ yì rú hé yǐ xiǎo shèng fǎ ér jiào dǎo zhī wǒ guān xiǎo shèng zhì
此意，如何以小乘法而教导之？我观小乘智
huì wēi jiǎn yóu rú máng rén bù néng fēn bié yī qiè zhòng shēng gēn zhī
慧微浅，犹如盲人，不能分别一切众生根之
lì dùn shí wéi mó jié jí rù sān mèi lìng cǐ bǐ qiū zì zhī sù mìng
利钝。’时维摩诘即入三昧，令此比丘自识宿命，
céng yú wǔ bǎi fó suǒ zhí zhòng dé běn huí xiàng ā nòu duō luó sān miǎo
曾于五百佛所殖众德本，回向阿耨多罗三藐
sān pú tí jí shí huò rán huán dé běn xīn yú shì zhū bǐ qiū qǐ shǒu
三菩提，即时豁然，还得本心。于是诸比丘稽首
lǐ wéi mó jié zú shí wéi mó jié yīn wèi shuō fǎ yú ā nòu duō luó sān
礼维摩诘足。时维摩诘因为说法，于阿耨多罗三
miǎo sān pú tí bú fù tuì zhuǎn wǒ niàn shēng wén bù guān rén gēn bù
藐三菩提不复退转。我念声闻不观人根，不
yīng shuō fǎ shì gù bú rèn yì bǐ wèn jí
应说法，是故不任诣彼问疾。”

fó gào mó hē jiā zhān yán rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告摩诃迦旃延：“汝行诣维摩诘问疾。”

jiā zhān yán bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
迦旃延白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn xī zhě fó wèi zhū bǐ qiū lüè shuō fǎ yào wǒ
所以者何？忆念昔者，佛为诸比丘略说法要，我

jí yú hòu fū yǎn qí yì wèi wú cháng yì kǔ yì kōng yì
即于后，敷演其义，谓无常义、苦义、空义、

wú wǒ yì jì miè yì shí wéi mó jié lái wèi wǒ yán wěi jiā zhān
无我义、寂灭义。时维摩诘来谓我言：‘唯，迦旃

yán wú yǐ shēngmiè xīn xíng shuō shí xiàng fǎ jiā zhānyán zhū fǎ
延！无以生灭心行，说实相法。迦旃延！诸法
bì jìng bù shēng bú miè shì wú cháng yì wǔ shòu yīn dòng dá kōng
毕竟不生不灭，是无常义；五受阴，洞达空
wú suǒ qǐ shì kǔ yì zhū fǎ jiū jìng wú suǒ yǒu shì kōng yì yú
无所起，是苦义；诸法究竟无所有，是空义；于
wǒ wú wǒ ér bù èr shì wú wǒ yì fǎ běn bù rán jīn zé wú
我、无我而不二，是无我义；法本不然，今则无
miè shì jì miè yì shuō shì fǎ shí bǐ zhū bǐ qiū xīn dé jiě tuō
灭，是寂灭义。’说是法时，彼诸比丘心得解脱。

gù wǒ bú rèn yì bǐ wèn jí
故我不任诣彼问疾。”

fó gào ā nà lǜ rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告阿那律：“汝行诣维摩诘问疾。”

ā nà lǜ bó fó yán shì zūn wǒ bù kānrèn yì bǐ wèn jí
阿那律白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī yú yī chù jīng xíng shí yǒu fàn wáng
所以者何？忆念我昔于一处经行，时有梵王，
míng yuē yán jìng yǔ wàn fàn jù fàng jìng guāng míng lái yì wǒ suǒ
名曰严净，与万梵俱，放净光明，来诣我所，
qǐ shǒu zuò lǐ wèn wǒ yán jǐ hé ā nà lǜ tiānyǎn suǒ jiàn wǒ
稽首作礼问我言：‘几何阿那律天眼所见？’我

jí dá yán rén zhě wú jiàn cǐ shì jiā mó ní fó tǔ sān qiān dà qiān
即答言：‘仁者！吾见此释迦牟尼佛土三千大千
shì jiè rú guān zhǎng zhōng ān mó lè guǒ shí wéi mó jié lái wèi wǒ
世界，如观掌中菴摩勒果。’时维摩诘来谓我

yán wéi ā nà lǜ tiānyǎn suǒ jiàn wéi zuò xiàng yé wú zuò
言：‘唯，阿那律！天眼所见，为作相耶？无作

xiàng yé jiǎ shǐ zuò xiàng zé yǔ wài dào wǔ tōng děng ruò wú zuò
相耶？假使作相，则与外道五通等；若无作

xiàng jí shì wú wéi bù yīng yǒu jiàn shì zūn wǒ shí mò rán
相，即是为无为，不应有见。’世尊！我时默然。

bǐ zhū fàn wén qí yán dé wèi céng yǒu jí wéi zuò lǐ ér wèn yuē
彼诸梵闻其言，得未曾有！即为作礼而问曰：

shì shú yǒu zhēn tiānyǎn zhě wéi mó jié yán yǒu fó shì zūn
‘世孰有真天眼者？’维摩诘言：‘有佛世尊，

dé zhēn tiānyǎn cháng zài sān mèi xī jiàn zhū fó guó bù yǐ èr xiàng
得真天眼，常在三昧，悉见诸佛国，不以二相。’

yú shì yán jìng fàn wáng jí qí juàn shǔ wǔ bǎi fàn tiān jiē fā ā nòu duō
于是严净梵王及其眷属五百梵天，皆发阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí xīn lǐ wéi mó jié zú yǐ hū rán bú xiàn gù
罗三藐三菩提心，礼维摩诘足已，忽然不现！故
wǒ bú rèn yì bǐ wèn jí
我不任诣彼问疾。”

fó gào yōu bō lí rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告优波离：“汝行诣维摩诘问疾。”

yōu bō lí bō fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
优波离白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn xī zhě yǒu èr bǐ qiū fàn lǜ xíng yǐ wéi chǐ
所以者何？忆念昔者，有二比丘犯律行，以为耻，
bù gǎn wèn fó lái wèn wǒ yán wéi yōu bō lí wǒ děng fàn lǜ
不敢问佛，来问我言：‘唯，优波离！我等犯律，
chéng yǐ wéi chǐ bù gǎn wèn fó yuàn jiě yí huǐ dé miǎn sī jiù
诚以为耻，不敢问佛，愿解疑悔，得免斯咎！’

wǒ jí wèi qí rú fǎ jiě shuō shí wéi mó jié lái wèi wǒ yán wéi
我即为其如法解说。时维摩诘来谓我言：‘唯，
yōu bō lí wú zhòng zēng cǐ èr bǐ qiū zuì dāng zhí chú miè wù rǎo
优波离！无重增此二比丘罪！当直除灭，勿扰
qí xīn suǒ yǐ zhě hé bǐ zuì xìng bú zài nèi bú zài wài bú zài
其心。所以者何？彼罪性不在内、不在外、不在

zhōng jiān rú fó suǒ shuō xīn gù gù zhòng shēng gù gù xīn jìng gù zhòng
中间，如佛所说，心垢故众生垢，心净故众
shēng jìng xīn yì bú zài nèi bú zài wài bú zài zhōng jiān rú qí
生净。心亦不在内、不在外、不在中间，如其

xīn rán zuì gù yì rán zhū fǎ yì rán bù chū yú rú rú yōu bō
心然，罪垢亦然，诸法亦然，不出于如。如优波
lí yǐ xīn xiàng dé jiě tuō shí nìng yǒu gù bù wǒ yán fú
离，以心相得解脱时，宁有垢不？’我言：‘不

yě wéi mó jié yán yī qiè zhòng shēng xīn xiàng wú gù yì fù rú
也！’维摩诘言：‘一切众生心相无垢，亦复如
shì wéi yōu bō lí wàng xiǎng shì gù wú wàng xiǎng shì jìng
是。唯，优波离！妄想是垢，无妄想是净；

diān dǎo shì gù wú diān dǎo shì jìng qǔ wǒ shì gù bù qǔ wǒ shì jìng
颠倒是垢，无颠倒是净；取我是垢，不取我是净。

yōu bō lí yī qiè fǎ shēng miè bú zhù rú huàn rú diàn zhū fǎ bù
优波离！一切法生灭不住，如幻如电，诸法不

xiāngdài nǎi zhì yī niàn bú zhù zhū fǎ jiē wàngjiàn rú mèng rú
相待，乃至一念不住；诸法皆妄见，如梦、如
yàn rú shuǐzhōngyuè rú jìngzhōngxiàng yǐ wàngxiǎngshēng qí
焰、如水中月、如镜中像，以妄想生。其
zhī cǐ zhě shì míngfèng lǜ qí zhī cǐ zhě shì míngshàn jiě yú
知此者，是名奉律；其知此者，是名善解。’于
shì èr bǐ qiū yán shàng zhì zāi shì yōu bō lí suǒ bù néng jí chí
是二比丘言：‘上智哉！是优波离所不能及，持
lǜ zhī shàng ér bù néngshuō wǒ dá yán zì shě rú lái wèi
律之上而不能说。’我答言¹⁵：‘自舍如来，未
yǒushēngwén jí pú sà néng zhì qí yào shuō zhī biàn qí zhì huì míng
有声闻及菩萨，能制其乐说之辩，其智慧明
dá wéiruò cǐ yě shí èr bǐ qiū yí huǐ jí chú fā ā nòuduō luó
达，为若此也！’时二比丘疑悔即除，发阿耨多罗
sānmiǎosān pú tí xīn zuò shì yuànyán lìng yī qiè zhòngshēng jiē dé
三藐三菩提心，作是愿言：‘令一切众生皆得
shì biàn gù wǒ bú rèn yì bǐ wèn jí
是辩。’故我不任诣彼问疾。”

fó gào luó hóu luó rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告罗睺罗：“汝行诣维摩诘问疾。”

luó hóu luó bó fó yán shì zūn wǒ bù kānrèn yì bǐ wèn jí
罗睺罗白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn xī shí pí yē lí zhūzhǎngzhě zǐ lái yì wǒ
所以者何？忆念昔时，毗耶离诸长者子来诣我
suǒ qǐ shǒuzuò lǐ wèn wǒ yán wěi luó hóu luó rǔ fó zhī
所，稽首作礼，问我言：‘唯，罗睺罗！汝佛之
zǐ shě zhuàn lún wáng wèi chū jiā wéi dào qí chū jiā zhě yǒu hé
子，舍转轮王位，出家为道。其出家者，有何
děng lì wǒ jí rú fǎ wèi shuō chū jiā gōng dé zhī lì shí wéi mó
等利？’我即如法为说出家功德之利。时维摩
jié lái wèi wǒ yán wěi luó hóu luó bù yīng shuō chū jiā gōng dé zhī
诘来谓我言：‘唯，罗睺罗！不应说出家功德之
lì suǒ yǐ zhě hé wú lì wú gōng dé shì wéi chū jiā yǒu wéi fǎ
利。所以者何？无利无功德，是为出家；有为法
zhě kě shuō yǒu lì yǒu gōng dé fū chū jiā zhě wéi wú wéi fǎ wú
者，可说有利有功德。夫出家者，为无为法，无

¹⁵ 大正藏：…我即答言…

wéi fǎ zhōng wú lì wú gōng dé luó hóu luó fū chū jiā zhě wú
为法中，无利无功德。罗睺罗，夫出家者¹⁶，无
bǐ wú cǐ yì wú zhōngjiān lí liù shí èr jiàn chǔ yú niè pán
彼无此，亦无中间；离六十二见，处于涅槃；
zhì zhě suǒ shòu shèng suǒ xíng chù xiáng fú zhòng mó dù wǔ dào
智者所受，圣所行处；降伏众魔，度五道，
jìng wǔ yǎn dé wǔ lì lì wǔ gēn bù nǎo yú bǐ lí zhòng zá è
净五眼，得五力，立五根；不恼于彼，离众杂恶；
cuī zhū wàidào chāoyuè jiǎ míng chū yū ní wú xì zhuó wú wǒ
摧诸外道，超越假名；出淤泥，无系著；无我
suǒ wú suǒ shòu wú rǎoluàn nèi huái xǐ hù bǐ yì suí chán
所，无所受；无扰乱，内怀喜；护彼意，随禅
dìng lí zhòngguò ruò néng rú shì shì zhēnchū jiā yú shì wéi
定，离众过。若能如是，是真出家。’于是维
mó jié yù zhūzhǎngzhě zǐ rǔ děng yú zhèng fǎ zhōng yí gòngchū
摩诘语诸长者子：‘汝等于正法中，宜共出
jiā suǒ yǐ zhě hé fó shì nán zhí zhūzhǎngzhě zǐ yán jū shì
家。所以者何？佛世难值！’诸长者子言：‘居士！
wǒ wén fó yán fù mǔ bù tīng bù dé chū jiā wéi mó jié yán
我闻佛言，父母不听，不得出家。’维摩诘言：
rán rǔ děngbiàn fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn shì jí
‘然！汝等便发阿耨多罗三藐三菩提心，是即
chū jiā shì jí jù zú ěr shí sān shí èr zhǎngzhě zǐ jiē fā ā
出家，是即具足。’尔时，三十二长者子皆发阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn gù wǒ bú rèn yì bǐ wèn jí
耨多罗三藐三菩提心，故我不任诣彼问疾。”

fó gào ā nán rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告阿难：“汝行诣维摩诘问疾。”

ā nán bō fó yán shì zūn wǒ bù kānrèn yì bǐ wèn jí
阿难白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn xī shí shì zūnshēnxiǎoyǒu jí dāngyòng niú
所以者何？忆念昔时，世尊身小有疾，当用牛
rǔ wǒ jí chí bō yì dà pó luó mén jiā mén xià lì shí wéi mó jié
乳，我即持钵，诣大婆罗门家门下立。时维摩诘
lái wèi wǒ yán wéi ā nán hé wèichénzhāo chí bō zhù cǐ
来谓我言：‘唯，阿难！何为晨朝，持钵住此？’

¹⁶ 大正藏：…罗睺罗，出家者…

wǒ yán jū shì shì zūnshēnxiǎoyǒu jí dāngyòng niú rǔ gù lái
我言：‘居士！世尊身小有疾，当用牛乳，故来
zhì cǐ wéi mó jié yán zhǐ zhǐ ā nán mò zuò shì yǔ
至此。’维摩诘言：‘止，止！阿难！莫作是语！
rú lái shēnzhě jīn gāng zhī tǐ zhū è yǐ duàn zhòngshàn pǔ huì
如来身者，金刚之体，诸恶已断，众善普会，
dāngyǒu hé jí dāngyǒu hé nǎo mò wǎng ā nán wù bàng rú
当有何疾？当有何恼？默往，阿难！勿谤如
lái mò shǐ yì rén wén cǐ cū yán wú lìng dà wēi dé zhū tiān jí tā
来，莫使异人闻此粗言；无令大威德诸天，及他
fāng jìng tǔ zhū lái pú sà dé wén sī yǔ ā nán zhuàn lún shèng wáng
方净土诸来菩萨得闻斯语。阿难！转轮圣王，
yǐ shǎo fú gù shàng dé wú bìng qǐ kuàng rú lái wú liàng fú huì pǔ
以少福故，尚得无病，岂况如来无量福会普
shèngzhě zāi xíng yǐ ā nán wù shǐ wǒ děng shòu sī chǐ yě wài
胜者哉？行矣，阿难！勿使我等受斯耻也。外
dào fàn zhì ruò wén cǐ yǔ dāng zuò shì niàn hé míng wéi shī
道、梵志，若闻此语，当作是念：“何名为师？
zì jí bù néng jiù ér néng jiù zhū jí rén kě mì sù qù¹⁷ wù
自疾不能救，而能救诸疾人？”可密速去¹⁷，勿
shǐ rén wén dāng zhī ā nán zhū rú lái shēn jí shì fǎ shēn
使人闻。当知，阿难！诸如来身，即是法身，
fēi sī yù shēn fó wéi shì zūn guò yú sān jiè fó shēn wú lòu zhū
非思欲身。佛为世尊，过于三界；佛身无漏，诸
lòu yǐ jìn fó shēn wú wéi bú duò zhū shù rú cǐ zhī shēn dāng
漏已尽；佛身无为，不堕诸数。如此之身，当
yǒu hé jí¹⁸ shí wǒ shì zūn shí huáicán kuì dé wú jìn fó
有何疾¹⁸？’时我，世尊！实怀惭愧，得无近佛
ér miù tīng yē jí wén kōng zhōng shēng yuē ā nán rú jū shì yán
而谬听耶！即闻空中声曰：‘阿难！如居士言。
dàn wèi fó chū wǔ zhuó è shì xiànxíng sī fǎ dù tuō zhòngshēng xíng
但为佛出五浊恶世，现行斯法，度脱众生。行
yǐ ā nán qǔ rǔ wù cán shì zūn wéi mó jié zhì huì biàn cái
矣，阿难！取乳勿惭。’世尊！维摩诘智慧辩才，
wéi ruò cǐ yě shì gù bú rèn yì bǐ wèn jí
为若此也。是故不任诣彼问疾。”

¹⁷ 大正藏：…而能救诸疾？仁可密速去…

¹⁸ 大正藏：…当有何疾？当有何恼？”时我…

rú shì wǔ bǎi dà dì zǐ gè gè xiàng fó shuō qí běnyuán chēng
如是五百大弟子各各向佛说其本缘，称

shù wéi mó jié suǒ yán jiē yuē bú rèn yì bǐ wèn jí
述维摩诘所言，皆曰：“不任诣彼问疾！”

pú sà pǐn dì sì
菩萨品第四

yú shì fó gào mí lè pú sà rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
于是佛告弥勒菩萨：“汝行诣维摩诘问疾。”

mí lè bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
弥勒白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī wèi dōu shuài tiān wáng jí qí juàn shǔ
所以者何？忆念我昔，为兜率天王及其眷属，

shuō bú tuì zhuǎn dì zhī xíng shí wéi mó jié lái wèi wǒ yán mí lè
说不退转地之行。时维摩诘来谓我言：‘弥勒！

shì zūn shòu rén zhě jì yī shēng dāng dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
世尊授仁者记，一生当得阿耨多罗三藐三菩

tí wéi yòng hé shēng dé shòu jì hū guò qù yé wèi lái yé
提。为用何生得受记者？过去耶？未来耶？

xiàn zài yé ruò guò qù shēng guò qù shēng yǐ miè ruò wèi lái shēng
现在耶？若过去生，过去生已灭；若未来生，

wèi lái shēng wèi zhì ruò xiàn zài shēng xiàn zài shēng wú zhù rú fó
未来生未至；若现在生，现在生无住。如佛

suǒ shuō bǐ qiū rǔ jīn jí shí yì shēng yì lǎo yì miè
所说：“比丘！汝今即时亦生、亦老、亦灭。”

ruò yǐ wú shēng dé shòu jì zhě wú shēng jí shì zhèng wèi yú zhèng wèi
若以无生得受记者，无生即是正位，于正位

zhōng yì wú shòu jì yì wú dé ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí
中，亦无受记，亦无得阿耨多罗三藐三菩提，

yún hé mí lè shòu yī shēng jì hū wéi cóng rú shēng dé shòu jì yé
云何弥勒受一生记者？为从如生得受记者？

wéi cóng rú miè dé shòu jì yé ruò yǐ rú shēng dé shòu jì zhě rú
为从如灭得受记者？若以如生得受记者，如

wú yǒu shēng ruò yǐ rú miè dé shòu jì zhě rú wú yǒu miè yī qiè
无有生；若以如灭得受记者，如无有灭。一切

zhòng shēng jiē rú yě yī qiè fǎ yì rú yě zhòng shèng xián yì rú yě
众生皆如也，一切法亦如也，众圣贤亦如也，

zhì yú mí lè yì rú yě ruò mí lè dé shòu jì zhě yī qiè zhòngshēng
至于弥勒亦如也。若弥勒得受记者，一切众生
yì yīngshòu jì suǒ yǐ zhě hé fū rú zhě bú èr bú yì ruò mí lè
亦应受记。所以者何？夫如者不二不异，若弥勒
dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí zhě yī qiè zhòngshēng jiē yì yīng
得阿耨多罗三藐三菩提者，一切众生皆亦应
dé suǒ yǐ zhě hé yī qiè zhòngshēng jí pú tí xiàng ruò mí lè dé
得。所以者何？一切众生即菩提相。若弥勒得
miè dù zhě yī qiè zhòngshēng yì dāng miè dù suǒ yǐ zhě hé zhū
灭度者，一切众生亦当¹⁹灭度。所以者何？诸
fó zhī yī qiè zhòngshēng bì jìng jì miè jí niè pánxiàng bú fù gèng
佛知一切众生毕竟寂灭，即涅槃相，不复更
miè shì gù mí lè wú yǐ cǐ fǎ yòuzhūtiān zǐ shí wú fā ā
灭。是故，弥勒！无以此法诱诸天子，实无发阿
nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn zhě yì wú tuì zhě mí lè dāng
耨多罗三藐三菩提心者，亦无退者。弥勒！当
lǐng cǐ zhūtiān zǐ shě yú fēn bié pú tí zhī jiàn suǒ yǐ zhě hé pú
令此诸天子，舍于分别菩提之见。所以者何？菩
tí zhě bù kě yǐ shēn dé bù kě yǐ xīn dé jì miè shì pú tí miè
提者不可以身得，不可以心得。寂灭是菩提，灭
zhūxiàng gù bù guān shì pú tí lí zhūyuán gù bù xíng shì pú tí
诸相故；不观是菩提，离诸缘故；不行是菩提，
wú yì niàn gù duàn shì pú tí shě zhūjiàn gù lí shì pú tí lí
无忆念故；断是菩提，舍诸见故；离是菩提，离
zhūwàngxiǎng gù zhàng shì pú tí zhàngzhūyuàn gù bú rù shì pú
诸妄想故；障是菩提，障诸愿故；不入是菩
tí wú tānzhuó gù shùn shì pú tí shùn yú rú gù zhù shì pú
提，无贪著故；顺是菩提，顺于如故；住是菩
tí zhù fǎ xìng gù zhì shì pú tí zhì shí jì gù bú èr shì pú
提，住法性故；至是菩提，至实际故；不二是菩
tí lí yì fǎ gù děng shì pú tí děng xū kōng gù wú wéi shì
提，离意法故；等是菩提，等虚空故；无为是
pú tí wú shēngzhùmiè gù zhī shì pú tí liǎozhòngshēng xīn xíng gù
菩提，无生住灭故；知是菩提，了众生心行故；
bú huì shì pú tí zhū rù bú huì gù bù hé shì pú tí lí fánǎo
不会是菩提，诸入不会故；不合是菩提，离烦恼

¹⁹ 大正藏：应

xí gù wú chù shì pú tí wú xíng sè gù jiǎ míng shì pú tí míng
习故；无处是菩提，无形色故；假名是菩提，名
zì kōng gù rú huà shì pú tí wú qǔ shě gù wú luàn shì pú tí
字空故。如化是菩提，无取舍故；无乱是菩提，
cháng zì jìng gù shàn jì shì pú tí xìng qīng jìng gù wú qǔ shì pú
常自静故；善寂是菩提，性清净故；无取是菩
tí lí pānyuán gù wú yì shì pú tí zhū fǎ děng gù wú bǐ
提，离攀缘故；无异是菩提，诸法等故；无比
shì pú tí wú kě yù gù wēimiào shì pú tí zhū fǎ nán zhī gù
是菩提，无可喻故；微妙是菩提，诸法难知故。’
shì zūn wéi mó jié shuō shì fǎ shí èr bǎi tiān zǐ dé wú shēng fǎ rěn
世尊！维摩诘说是法时，二百天子得无生法忍。
gù wǒ bú rèn yì bǐ wèn jí
故我不任诣彼问疾。”

fó gào guāng yán tóng zǐ rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告光严童子：“汝行诣维摩诘问疾。”

guāng yán bō fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
光严白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī chū pí yē lí dà chéng shí wéi mó
所以者何？忆念我昔，出毗耶离大城，时维摩
jié fāng rù chéng wǒ jí wèi zuò lǐ ér wèn yán jū shì cóng hé suǒ
诘方入城，我即为作礼而问言：‘居士从何所
lái dá wǒ yán wú cóng dào chǎng lái wǒ wèn dào chǎng
来？’答我言：‘吾从道场来。’我问：‘道场
zhě hé suǒ shì dá yuē zhí xīn shì dào chǎng wú xū jiǎ gù
者何所是？’答曰：‘直心是道场，无虚假故；
fā xíng shì dào chǎng néng bàn shì gù shēn xīn shì dào chǎng zēng yì
发行是道场，能办事故；深心是道场，增益
gōng dé gù pú tí xīn shì dào chǎng wú cuò miù gù bù shī shì dào
功德故；菩提心是道场，无错谬故；布施是道
chǎng bú wàng bào gù chí jiè shì dào chǎng dé yuàn jù gù rěn
场，不望报故；持戒是道场，得愿具故；忍
rǔ shì dào chǎng yú zhū zhòng shēng xīn wú ài gù jīng jìn shì dào
辱是道场，于诸众生心无碍故；精进是道
chǎng bú xiè dài gù chán dìng shì dào chǎng xīn tiáo róu gù
场，不懈怠²⁰故；禅定是道场，心调柔故；

²⁰ 大正藏：退

zhì huì shì dào chǎng xiànjàn zhū fǎ gù cí shì dào chǎng dēngzhòng
智慧是道场，现见诸法故；慈是道场，等众
shēng gù bēi shì dào chǎng rěn pí kǔ gù xǐ shì dào chǎng yuè
生故；悲是道场，忍疲劳苦故；喜是道场，悦
lè fǎ gù shě shì dào chǎng zēng ài duàn gù shéntōng shì dào chǎng
乐法故；舍是道场，憎爱断故；神通是道场，
chéng jiù liù tōng gù jiě tuō shì dào chǎng néng bèi shě gù fāngbiàn
成就六通故；解脱是道场，能背舍故；方便
shì dào chǎng jiàohuà zhòngshēng gù sì shè shì dào chǎng shè zhòng
是道场，教化众生故；四摄是道场，摄众
shēng gù duō wén shì dào chǎng rú wén xíng gù fú xīn shì dào chǎng
生故；多闻是道场，如闻行故；伏心是道场，
zhèng guān zhū fǎ gù sān shí qī pǐn shì dào chǎng shě yǒu wéi fǎ gù
正观诸法故；三十七品是道场，舍有为法故；
sì dì shì dào chǎng²¹ bù kuáng shì jiān gù yuán qǐ shì dào chǎng
四谛是道场²¹，不诳世间故；缘起是道场，
wú míng nǎi zhì lǎo sǐ jiē wú jìn gù zhū fán nǎo shì dào chǎng zhī rú
无明乃至老死皆无尽故；诸烦恼是道场，知如
shí gù zhòngshēng shì dào chǎng zhī wú wǒ gù yī qiè fǎ shì dào
实故；众生是道场，知无我故；一切法是道
chǎng zhī zhū fǎ kōng gù xiáng mó shì dào chǎng bù qīng dòng gù
场，知诸法空故；降魔是道场，不倾动故；
sān jiè shì dào chǎng wú suǒ qù gù shī zǐ hǒu shì dào chǎng wú suǒ
三界是道场，无所趣故；师子吼是道场，无所
wèi gù lì wú wèi bú gòng fǎ shì dào chǎng wú zhū guò gù
畏故；力、无畏、不共法是道场，无诸过故；
sān míng shì dào chǎng wú yú ài gù yī niàn zhī yī qiè fǎ shì dào
三明是道场，无余碍故；一念知一切法是道
chǎng chéng jiù yī qiè zhì gù rú shì shàn nán zǐ pú sà ruò
场，成就一切智故。如是，善男子！菩萨若
yīng zhū bō luó mì jiàohuà zhòngshēng zhū yǒu suǒ zuò jǔ zú xià zú
应诸波罗蜜教化众生，诸有所作，举足下足，
dāng zhī jiē cóng dào chǎng lái zhù yú fó fǎ yī shuō shì fǎ shí
当知皆从道场来，住于佛法矣！’说是法时，
wǔ bǎi tiān rén jiē fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn gù wǒ bú
五百天、人皆发阿耨多罗三藐三菩提心。故我不

²¹ 大正藏：谛是道场

rèn yì bǐ wèn jí
任诣彼问疾。”

fó gào chí shì pú sà rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告持世菩萨：“汝行诣维摩诘问疾。”

chí shì bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
持世白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī zhù yú jìng shì shí mó bō xún cóng
所以者何？忆念我昔，住于静室，时魔波旬，从

wàn èr qiāntiān nǚ zhuàng rú dì shì gǔ yuè xián gē lái yì wǒ suǒ
万二千天女，状如帝释，鼓乐弦歌，来诣我所。

yǔ qí juànshǔ qǐ shǒu wǒ zú hé zhǎng gōng jìng yú yī miàn lì
与其眷属，稽首我足，合掌恭敬，于一面立。

wǒ yì wèi shì dì shì ér yǔ zhī yán shàn lái jiāo shī jiā suī fú
我意谓是帝释，而语之言：‘善来憍尸迦！虽福

yīng yǒu bù dāng zì zì dāng guān wǔ yù wú cháng yǐ qiú shàn běn
应有，不当自恣。当观五欲无常，以求善本，

yú shēn mìng cái ér xiū jiān fǎ jí yǔ wǒ yán zhèng shì
于身、命、财而修坚法。’即语我言：‘正士！

shòu shì wàn èr qiāntiān nǚ kě bèi sǎo sǎ wǒ yán jiāo shī jiā
受是万二千天女，可备扫洒。’我言：‘憍尸迦！

wú yǐ cǐ fēi fǎ zhī wù yāo wǒ shā mén shì zǐ cǐ fēi wǒ yí suǒ
无以此非法之物要我沙门释子，此非我宜。’所

yán wèi qì shí wéi mó jié lái wèi wǒ yán fēi dì shì yě shì wéi mó
言未讫，时维摩诘来谓我言：‘非帝释也，是为魔

lái ráo gù rǔ ěr jí yǔ mó yán shì zhū nǚ děng kě yǐ yǔ wǒ
来饶固汝耳！’即语魔言：‘是诸女等，可以与我，

rú wǒ yīng shòu mó jí jīng jù niàn wéi mó jié jiāng wú nǎo wǒ
如我应受。’魔即惊惧，念：‘维摩诘将无恼我？’

yù yǐn xíng qù ér bù néng yǐn jìn qí shén lì yì bù dé qù jí
欲隐形去，而不能隐；尽其神力，亦不得去。即

wén kōng zhōng shēng yuē bō xún yǐ nǚ yǔ zhī nǎi kě dé qù
闻空中声曰：‘波旬！以女与之，乃可得去。’

mó yǐ wèi gù fǔ yǎng ér yǔ
魔以畏故，俛仰而与。

ěr shí wéi mó jié yǔ zhū nǚ yán mó yǐ rǔ děng yǔ wǒ
“尔时，维摩诘语诸女言：‘魔以汝等与我，

jīn rǔ jiē dāng fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn jí suí suǒ
今汝皆当发阿耨多罗三藐三菩提心。’即随所

yìng ér wèishuō fǎ lìng fā dào yì fù yán rǔ děng yǐ fā dào yì
应而为说法，令发道意。复言：‘汝等已发道意，
yǒu fǎ lè kě yǐ zì yú bù yīng fù yào wǔ yù lè yě tiān nǚ jí
有法乐可以自娱，不应复乐五欲乐也。’ 天女即
wèn hé wèi fǎ lè dá yán yào cháng xìn fó yào yù tīng
问：‘何谓法乐？’ 答言：‘乐常信佛，乐欲听
fǎ yào gòng yǎng zhòng yào lí wǔ yù yào guān wǔ yīn rú yuàn zéi
法，乐供养众，乐离五欲；乐观五阴如怨贼，
yào guān sì dà rú dú shé yào guān nèi rù rú kōng jù yào suí hù dào
乐观四大如毒蛇，乐观内入如空聚；乐随护道
yì yào ráo yì zhòng shēng yào jìng yǎng shī yào guǎng xíng shī yào
意，乐饶益众生，乐敬养师；乐广行施，乐
jiān chí jiè yào rěn rǔ róu hé yào qín jí shàn gēn yào chán dìng bú
坚持戒，乐忍辱柔和，乐勤集善根，乐禅定不
luàn yào lí gòu míng huì yào guǎng pú tí xīn yào xiáng fú zhòng mó
乱，乐离垢明慧；乐广菩提心，乐降伏众魔，
yào duàn zhū fán nǎo yào jìng fó guó tǔ yào chéng jiù xiàng hǎo gù
乐断诸烦恼，乐净佛国土，乐成就相好故，
xiū zhū gōng dé yào zhuāng yán dào chǎng²² yào wén shēn fǎ bù wèi
修诸功德；乐庄严道场²²；乐闻深法不畏；
yào sān tuō mén bú yào fēi shí yào jìn tóng xué yào yú fēi tóng xué
乐三脱门，不乐非时；乐近同学，乐于非同学
zhōng xīn wú huì ài yào jiāng hù è zhī shí yào qīn jìn shàn zhī shí
中，心无恚碍；乐将护恶知识，乐亲近善知识；
yào xīn xǐ qīng jìng yào xiū wú liàng dào pǐn zhī fǎ shì wèi pú sà fǎ
乐心喜清净，乐修无量道品之法。是为菩萨法
lè’

yú shì bō xún gào zhū nǚ yán wǒ yù yǔ rǔ jù huántiān
“于是波旬告诸女言：‘我欲与汝俱还天

gōng zhū nǚ yán yǐ wǒ děng yǔ cǐ jū shì yǒu fǎ lè wǒ
宫。’ 诸女言：‘以我等与此居士，有法乐，我
děng shèn lè bú fù yào wǔ yù lè yě mó yán jū shì kě shě cǐ
等甚乐，不复乐五欲乐也。’ 魔言：‘居士可舍此
nǚ yī qiè suǒ yǒu shī yú bǐ zhě shì wèi pú sà wéi mó jié yán
女？一切所有施于彼者，是为菩萨。’ 维摩诘言：

²² 大正藏：乐严道场

wǒ yǐ shě yǐ rǔ biànjiāng qù lìng yī qièzhòngshēng dé fǎ yuàn
‘我已舍矣！汝便将去，令一切众生得法愿
jù zú yú shì zhū nǚ wèn wéi mó jié wǒ děng yún hé zhǐ yú mó
具足。’于是诸女问维摩诘：‘我等云何，止于魔
gōng wéi mó jié yán zhū zǐ yǒu fǎ mén míng wú jìn dēng rǔ
宫？’维摩诘言：‘诸姊！有法门名无尽灯，汝
děngdāng xué wú jìn dēngzhě pì rú yī dēng rán bǎi qiāndēng
等当学。无尽灯者，譬如一灯，燃百千灯，
míngzhě jiē míng míngzhōng bú jìn rú shì zhū zǐ fū yī pú sà
冥者皆明，明终不尽。如是，诸姊！夫一菩萨
kāi dǎo bǎi qiānzhòngshēng lìng fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
开导百千众生，令发阿耨多罗三藐三菩提心，
yú qí dào yì yì bú miè jìn suí suǒ shuō fǎ ér zì zēng yì yī qiè
于其道意亦不灭尽，随所说法，而自增益一切
shàn fǎ shì míng wú jìn dēng yě rǔ děng suī zhù mó gōng yǐ shì wú
善法，是名无尽灯也。汝等虽住魔王，以是无
jìn dēng lìng wú shù tiān zǐ tiān nǚ fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
尽灯，令无数天子天女，发阿耨多罗三藐三菩
tí xīn zhě wèi bào fó ēn yì dà ráo yì yī qièzhòngshēng ěr
提心者，为报佛恩，亦大饶益一切众生。’尔
shí tiān nǚ tóu miàn lǐ wéi mó jié zú suí mó huángōng hū rán bú
时，天女头面礼维摩诘足，随魔还宫，忽然不
xiàn shì zūn wéi mó jié yǒu rú shì zì zài shén lì zhì huì biàn cái
现。世尊！维摩诘有如是自在神力，智慧辩才，
gù wǒ bú rèn yì bǐ wèn jí
故我不任诣彼问疾。”

fó gào zhǎngzhě zǐ shàn dé rǔ xíng yì wéi mó jié wèn jí
佛告长者子善德：“汝行诣维摩诘问疾。”

shàn dé bó fó yán shì zūn wǒ bù kān rèn yì bǐ wèn jí
善德白佛言：“世尊！我不堪任诣彼问疾。

suǒ yǐ zhě hé yì niàn wǒ xī zì yú fù shè shè dà shī huì gòng yǎng
所以者何？忆念我昔自于父舍设大施会，供养

yī qiè shā mén pó luó mén jí zhū wài dào pín qióng xià jiàn
一切沙门、婆罗门，及诸外道、贫穷、下贱、

gū dú qǐ rén qī mǎn qī rì shí wéi mó jié lái rù huì zhōng
孤独、乞人。期满七日，时维摩诘来入会中，

wèi wǒ yán zhǎngzhě zǐ fū dà shī huì bù dāng rú rǔ suǒ shè dāng
谓我言：‘长者子！夫大施会不当如汝所设，当

wéi fǎ shī zhī huì hé yòng shì cái shī huì wéi wǒ yán jū shì
为法施之会，何用是财施会为？’我言：‘居士！

hé wèi fǎ shī zhī huì fǎ shī huì zhě wú qián wú hòu yī shí
何谓法施之会？’‘法施会者²³，无前无后，一时

gòngyǎng yī qiè zhòngshēng shì míng fǎ shī zhī huì yuē hé wèi
供养一切众生，是名法施之会。’曰：‘何谓

yě wèi yǐ pú tí qǐ yú cí xīn yǐ jiù zhòngshēng qǐ dà
也？’‘谓以菩提，起于慈心；以救众生，起大

bēi xīn yǐ chízhèng fǎ qǐ yú xǐ xīn yǐ shè zhì huì xíng yú shě
悲心；以持正法，起于喜心；以摄智慧，行于舍

xīn yǐ shèqiāntān qǐ tán bō luó mì yǐ huàfàn jiè qǐ shī luó
心；以摄悭贪，起檀波罗蜜；以化犯戒，起尸罗

bō luó mì yǐ wú wǒ fǎ qǐ chàn tí bō luó mì yǐ lí shēn xīn
波罗蜜；以无我法，起羼提波罗蜜；以离身心

xiàng qǐ pí lí yē bō luó mì yǐ pú tí xiàng qǐ chán bō luó mì
相，起毗梨耶波罗蜜；以菩提相，起禅波罗蜜；

yǐ yī qiè zhì qǐ bō rě bō luó mì jiàohuàzhòngshēng ér qǐ yú
以一切智，起般若波罗蜜。教化众生，而起于

kōng bù shě yǒuwéi fǎ ér qǐ wú xiàng shì xiànshòushēng ér qǐ
空；不舍有为法，而起无相；示现受生，而起

wú zuò hù chízhèng fǎ qǐ fāngbiàn lì yǐ dù zhòngshēng qǐ
无作；护持正法，起方便力；以度众生，起

sì shè fǎ yǐ jìng shì yī qiè qǐ chú màn fǎ yú shēnmìng cái
四摄法；以敬事一切，起除慢法；于身命财，

qǐ sānjiān fǎ yú liù niànzhōng qǐ sī niàn fǎ yú liù hé jìng
起三坚法；于六念中，起思念法；于六和敬，

qǐ zhì zhí xīn zhèngxíngshàn fǎ qǐ yú jìng mìng xīn jìng huān xǐ
起质直心；正行善法，起于净命；心净欢喜，

qǐ jìn xiánshèng bù zēng è rén qǐ tiáo fú xīn yǐ chū jiā fǎ
起近贤圣；不增²⁴恶人，起调伏心；以出家法，

qǐ yú shēn xīn yǐ rú shuō xíng qǐ yú duō wén yǐ wú zhèng fǎ
起于深心；以如说行，起于多闻；以无诤法，

qǐ kòngxiánchù qù xiàng fó huì qǐ yú yànzuò jiě zhòngshēng fù
起空闲处；趣向佛慧，起于宴坐；解众生缚，

qǐ xiū xíng dì yǐ jù xiàng hǎo jí jìng fó tǔ qǐ fú dé yè zhī
起修行地；以具相好，及净佛土，起福德业；知

²³ 大正藏：我言：‘居士！何谓法施之会？’答曰：‘法施会者…

²⁴ 大正藏：憎

yī qiè zhòngshēng xīn niàn rú yìngshuō fǎ qǐ yú zhì yè zhī yī qiè
一切众生心念，如应说法，起于智业；知一切
fǎ bù qǔ bù shě rù yī xiàngmén qǐ yú huì yè duàn yī qiè
法，不取不舍，入一相门，起于慧业；断一切
fán nǎo yī qiè zhàng ài yī qiè bú shàn fǎ qǐ yī qiè shàn yè
烦恼、一切障碍、一切不善法，起一切善业；
yǐ dé yī qiè zhì huì yī qiè shàn fǎ qǐ yú yī qiè zhù fó dào fǎ
以得一切智慧、一切善法，起于一切助佛法。
rú shì shàn nán zǐ shì wéi fǎ shī zhī huì ruò pú sà zhù shì fǎ shī
如是，善男子！是为法施之会。若菩萨住是法施
huì zhě wéi dà shī zhǔ yì wéi yī qiè shì jiān fú tián
会者，为大施主，亦为一切世间福田。’

shì zūn wéi mó jié shuō shì fǎ shí pó luó mén zhòng zhōng èr
“世尊！维摩诘说是法时，婆罗门众中二

bǎi rén jiē fā ā nòuduō luó sān miǎo sān pú tí xīn wǒ shí xīn dé qīng
百人，皆发阿耨多罗三藐三菩提心。我时心得清
jìng tàn wèi céng yǒu qǐ shǒu lǐ wéi mó jié zú jí jiě yīng luò jià
净，叹未曾有！稽首礼维摩诘足，即解瓔珞价
zhí bǎi qiān yǐ shàng zhī bù kěn qǔ wǒ yán jū shì yuàn bì nà
直百千以上之，不肯取。我言：‘居士！愿必纳
shòu suí yì suǒ yǔ wéi mó jié nǎi shòu yīng luò fēn zuò èr fèn
受，随意所与。’维摩诘乃受瓔珞，分作二分，

chí yī fèn shī cǐ huì zhōng yī zuì xià qǐ rén chí yī fèn fèng bǐ nán
持一分施此会中一最下乞人，持一分奉彼难
shèng rú lái yī qiè zhòng huì jiē jiàn guāng míng guó tǔ nán shèng rú lái
胜如来。一切众会皆见光明国土难胜如来，
yòu jiàn zhū yīng zài bǐ fó shàng biàn chéng sì zhù bǎo tái sì miàn yán shì
又见珠瓔在彼佛上变成四柱宝台，四面严饰，
bù xiāng zhàng bì shí wéi mó jié xiàn shén biàn yǐ yòu zuò shì yán²⁵
不相障蔽。时维摩诘现神变已，又作是言²⁵：

ruò shī zhǔ děng xīn shī yī zuì xià qǐ rén yóu rú rú lái fú tián zhī
‘若施主等心施一最下乞人，犹如如来福田之
xiàng wú suǒ fēn bié děng yú dà bēi bù qiú guǒ bào shì zé míng
相，无所分别，等于大悲，不求果报，是则名
yuē jù zú fǎ shī chéng zhōng yī zuì xià qǐ rén jiàn shì shén lì
曰具足法施。’城中一最下乞人，见是神力，

²⁵ 大正藏：作是言

wén qí suǒshuō jiē fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn gù wǒ
闻其所 说，皆发阿耨多罗三藐三菩提心，故我
bú rèn yì bǐ wèn jí
不任诣彼问疾。”

rú shì zhū pú sà gè gè xiàng fó shuō qí běnyuán chēngshù wéi
如是诸菩萨各各向佛说其本缘，称述维

mó jié suǒyán jiē yuē bú rèn yì bǐ wèn jí
摩诘所言，皆曰：“不任诣彼问疾！”

维摩诘所说经卷上

wéi mó jié suǒ shuō jīng juànzhōng
维摩诘所说经卷中 亦名不可思
议解脱经

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí fèng zhào yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什奉 诏译

wénshū shī lì wèn jí pǐn dì wǔ
文殊师利问疾品第五

ěr shí fó gàowénshū shī lì rǔ xíng yì wéimó jié wèn jí
尔时，佛告文殊师利：“汝行诣维摩诘问疾。”

wénshū shī lì bó fó yán shì zūn bǐ shàng rén zhě nán wéi
文殊师利白佛言：“世尊！彼上人者，难为

chóu duì shēn dá shí xiàng shànshuō fǎ yào biàn cái wú zhì zhì
酬对。深达实相，善说法要，辩才无滞，智

huì wú ài yī qiè pú sà fǎ shì xī zhī zhū fó mì zàng wú bù dé rù
慧无碍；一切菩萨法式悉知，诸佛秘藏无不得入；

xiáng fú zhòng mó yóu xì shéntōng qí huì fāngbiàn jiē yǐ dé dù
降伏众魔，游戏神通，其慧方便，皆已得度。

suī rán dāng chéng fó shèng zhǐ yì bǐ wèn jí
虽然，当承佛圣旨，诣彼问疾。”

yú shì zhòngzhōngzhū pú sà dà dì zǐ shì fàn sì
于是，众中诸菩萨、大弟子、释、梵、四

tiānwáng²⁶ xiánzuǒ shì niàn jīn èr dà shì wénshū shī lì wéi
天王²⁶，咸作是念：“今二大士，文殊师利、维

mó jié gòngtán bì shuōmiào fǎ jí shí bā qiān pú sà wǔ bǎishēng
摩诘共谈，必说妙法！”即时八千菩萨、五百声

wén bǎiqiāntiān rén jiē yù suí cóng
闻、百千天、人皆欲随从。

yú shì wénshū shī lì yǔ zhū pú sà dà dì zǐ zhòng jí zhūtiān
于是文殊师利与诸菩萨、大弟子众及诸天、

rén gōngjìng wéirào rù pí yē lí dà chéng
人，恭敬围绕，入毗耶离大城。

ěr shí zhǎngzhě wéimó jié xīn niàn jīn wénshū shī lì yǔ dà
尔时，长者维摩诘心念：“今文殊师利与大

²⁶ 大正藏：…四天王等，咸作…

zhòng jù lái!" jí yǐ shén lì kōng qí shì nèi chú qù suǒ yǒu jí zhū shì
众俱来!"即以神力空其室内,除去所有及诸侍
zhě wéi zhì yī chuáng yǐ jí ér wò
者;唯置一床,以疾而卧。

wénshū shī lì jì rù qí shè jiàn qí shì kōng wú zhū suǒ yǒu
文殊师利既入其舍,见其室空,无诸所有,
dú qǐn yī chuáng shí wéi mó jié yán shàn lái wénshū shī lì
独寝一床。时维摩诘言:"善来,文殊师利!
bù lái xiàng ér lái bú jiàn xiàng ér jiàn
不来相而来,不见相而见。"

wénshū shī lì yán rú shì jū shì ruò lái yǐ gèng bù
文殊师利言:"如是!居士!若来已,更不
lái ruò qù yǐ gèng bú qù suǒ yǐ zhě hé lái zhě wú suǒ cóng
来;若去已,更不去。所以者何?来者无所从
lái qù zhě wú suǒ zhì suǒ kě jiàn zhě gèng bù kě jiàn qiě zhì shì
来,去者无所至,所可见者,更不可见。且置是
shì jū shì shì jí nìng kě rěn fǒu liáo zhì yǒu sǔn bú zhì zēng hū
事,居士!是疾宁可忍不?疗治有损,不至增乎!
shì zūn yīn qín zhì wèn wú liàng jū shì shì jí hé suǒ yīn qǐ qí
世尊殷勤致问无量,居士是疾,何所因起?其
shēng jiǔ rú dāng yún hé miè
生久如?当云何灭?"

wéi mó jié yán cóng chī yǒu ài zé wǒ bìng shēng yǐ yī qiè
维摩诘言:"从痴有爱,则我病生;以一切
zhòngshēng bìng shì gù wǒ bìng ruò yī qiè zhòngshēng dé bú bìng zhě²⁷
众生病,是故我病;若一切众 生得不病者²⁷,
zé wǒ bìng miè suǒ yǐ zhě hé pú sà wèi zhòngshēng gù rù shēng sǐ
则我病灭。所以者何?菩萨为众 生故入生死,
yǒu shēng sǐ zé yǒu bìng ruò zhòngshēng dé lí bìng zhě zé pú sà wú
有生死则有病;若众 生得离病者,则菩萨无
fù bìng pì rú zhǎng zhě wéi yǒu yī zǐ qí zǐ dé bìng fù mǔ
复病。譬如长者,唯有一子,其子得病,父母
yì bìng ruò zǐ bìng yù fù mǔ yì yù pú sà rú shì yú zhū zhòng
亦病。若子病愈,父母亦愈。菩萨如是,于诸众
shēng ài zhī ruò zǐ zhòngshēng bìng zé pú sà bìng zhòngshēng bìng
生,爱之若子;众 生病则菩萨病,众 生病

²⁷ 大正藏:…若一切众生病灭, …

yù pú sà yì yù yòuyán shì jí hé suǒ yīn qǐ pú sà jí 28
愈，菩萨亦愈。又言是疾，何所因起？菩萨疾
zhě yǐ dà bēi qǐ
者，以大悲起。”

wénshū shī lì yán jū shì cǐ shì hé yǐ kōng wú shì zhě
文殊师利言：“居士此室，何以空无侍者？”

wéi mó jié yán zhū fó guó tǔ yì fù jiē kōng
维摩诘言：“诸佛国土亦复皆空。”

yòuwèn yǐ hé wéi kōng
又问：“以何为空？”

dá yuē yǐ kōng kōng
答曰：“以空空。”

yòuwèn kōng hé yòng kōng
又问：“空何用空？”

dá yuē yǐ wú fēn bié kōng gù kōng
答曰：“以无分别空故空。”

yòuwèn kōng kě fēn bié yé
又问：“空可分别耶？”

dá yuē fēn bié yì kōng
答曰：“分别亦空。”

yòuwèn kōng dāng yú hé qiú
又问：“空当于何求？”

dá yuē dāng yú liù shí èr jiàn zhōng qiú
答曰：“当于六十二见中求。”

yòuwèn liù shí èr jiàn dāng yú hé qiú
又问：“六十二见当于何求？”

dá yuē dāng yú zhū fó jiě tuō zhōng qiú
答曰：“当于诸佛解脱中求。”

yòuwèn zhū fó jiě tuō dāng yú hé qiú
又问：“诸佛解脱当于何求？”

dá yuē dāng yú yī qiè zhòng shēng xīn xíng zhōng qiú yòu rén suǒ
答曰：“当于一切众生心行中求。又仁所

wèn hé wú shì zhě yī qiè zhòng mó jí zhū wài dào jiē wú shì
问：‘何无侍者？’一切众魔及诸外道，皆吾侍

yě suǒ yǐ zhě hé zhòng mó zhě yuè shēng sǐ pú sà yú shēng sǐ
也。所以者何？众魔者乐生死，菩萨于生死

ér bù shě wàidào zhě yào zhū jiàn pú sà yú zhū jiàn ér bú dòng
而不舍；外道者乐诸见，菩萨于诸见而不动。”

wénshū shī lì yán jū shì suǒ jí wéi hé děng xiàng
文殊师利言：“居士所疾，为何等相？”

wéi mó jié yán wǒ bìng wú xíng bù kě jiàn
维摩诘言：“我病无形不可见。”

yòu wèn cǐ bìng shēn hé yé xīn hé yé
又问：“此病身合耶？心合耶？”

dá yuē fēi shēn hé shēn xiāng lí gù yì fēi xīn hé xīn
答曰：“非身合，身相离故；亦非心合，心
rú huàn gù
如幻故。”

yòu wèn dì dà shuǐ dà huǒ dà fēng dà yú cǐ sì
又问：“地大、水大、火大、风大，于此四
dà hé dà zhī bìng
大，何大之病？”

dá yuē shì bìng fēi dì dà yì bù lí dì dà shuǐ huǒ
答曰：“是病非地大，亦不离地大；水、火、
fēng dà yì fù rú shì ér zhòng shēng bìng cóng sì dà qǐ yǐ
风大，亦复如是。而众生病，从四大起，以
qí yǒu bìng shì gù wǒ bìng
其有病，是故我病。”

ěr shí wénshū shī lì wèn wéi mó jié yán pú sà yīng yún hé
尔时，文殊师利问维摩诘言：“菩萨应云何
wèi yù yǒu jí pú sà
慰喻有疾菩萨？”

wéi mó jié yán shuō shēn wú cháng bù shuō yàn lí yú shēn
维摩诘言：“说身无常，不说厌离于身；
shuō shēn yǒu kǔ bù shuō yào yú niè pán shuō shēn wú wǒ ér shuō jiào
说身有苦，不说乐于涅槃；说身无我，而说教
dǎo zhòng shēng shuō shēn kōng jì bù shuō bì jìng jì miè shuō huǐ xiān
导众生；说身空寂，不说毕竟寂灭；说悔先
zuì ér bù shuō rù yú guò qù yǐ jǐ zhī jí mǐn yú bǐ jí dāng
罪，而不说入于过去；以己之疾，愍于彼疾；当
zhì sù shì wú shù jié kǔ dāng niàn ráo yì yī qiè zhòng shēng yì suǒ xiū
识宿世无数劫苦，当念饶益一切众生；忆所修
fú niàn yú jìng mìng wù shēng yōu nǎo cháng qǐ jīng jìn dāng zuò
福，念于净命，勿生忧恼，常起精进；当作

yī wáng liáo zhì zhòngbìng pú sà yīng rú shì wèi yù yǒu jí pú sà
医王，疗治众病。菩萨应如是慰喻有疾菩萨，
lìng qí huān xǐ
令其欢喜。”

wénshū shī lì yán jū shì yǒu jí pú sà yún hé tiáo fú qí
文殊师利言：“居士！有疾菩萨云何调伏其
xīn
心？”

wéi mó jié yán yǒu jí pú sà yīng zuò shì niàn jīn wǒ cǐ bìng
维摩诘言：“有疾菩萨应作是念：‘今我此病，
jiē cóng qián shì wàng xiǎng diān dǎo zhū fán nǎo shēng wú yǒu shí fǎ shéi
皆从前世妄想颠倒诸烦恼生，无有实法，谁
shòu bìng zhě suǒ yǐ zhě hé sì dà hé gù jiǎ míng wéi shēn sì
受病者？所以者何？四大合故，假名为身；四
dà wú zhǔ shēn yì wú wǒ yòu cǐ bìng qǐ jiē yóu zhuó wǒ shì gù
大无主，身亦无我；又此病起，皆由著我。是故
yú wǒ bù yīng shēng zhuó jì zhī bìng běn jí chú wǒ xiǎng jí zhòng
于我，不应生著。’既知病本，即除我想及众
shēng xiǎng dāng qǐ fǎ xiǎng yīng zuò shì niàn dàn yǐ zhòng fǎ
生想。当起法想，应作是念：‘但以众法，
hé chéng cǐ shēn qǐ wéi fǎ qǐ miè wéi fǎ miè yòu cǐ fǎ zhě
合成此身；起唯法起，灭唯法灭。又此法者，
gè bù xiāng zhī qǐ shí bù yán wǒ qǐ miè shí bù yán wǒ miè bǐ
各不相知，起时不言我起，灭时不言我灭。’彼
yǒu jí pú sà wèi miè fǎ xiǎng dāng zuò shì niàn cǐ fǎ xiǎng zhě
有疾菩萨为灭法想，当作是念：‘此法想者，
yì shì diān dǎo diān dǎo zhě jí shì dà huàn²⁹ wǒ yīng lí zhī yún
亦是颠倒，颠倒者即是大患²⁹，我应离之。’云
hé wéi lí lí wǒ wǒ suǒ yún hé lí wǒ wǒ suǒ wèi lí èr
何为离？离我、我所。云何离我、我所？谓离二
fǎ yún hé lí èr fǎ wèi bú niàn nèi wài zhū fǎ xíng yú píng děng
法。云何离二法？谓不念内外诸法，行于平等。
yún hé píng děng wèi wǒ děng niè pán děng suǒ yǐ zhě hé wǒ jí
云何平等？谓我等、涅槃等。所以者何？我及
niè pán cǐ èr jiē kōng yǐ hé wéi kōng dàn yǐ míng zì gù kōng
涅槃，此二皆空。以何为空？但以名字故空。

²⁹ 大正藏：颠倒者是即大患

rú cǐ èr fǎ wú jué dìng xìng dé shì píng děng wú yǒu yú bìng
如此二法，无决定性，得是平等；无有余病，
wéi yǒu kōng bìng kōng bìng yì kōng shì yǒu jí pú sà yǐ wú suǒ shòu ér
唯有空病；空病亦空。是有疾菩萨以无所受而
shòu zhū shòu wèi jù fó fǎ yì bú miè shòu ér qǔ zhèng yě
受诸受，未具佛法，亦不灭受而取证也。

shè shēn yǒu kǔ niàn è qù zhòng shēng qǐ dà bēi xīn wǒ
“设身有苦，念恶趣众生，起大悲心，我

jì tiáo fú yì dāng tiáo fú yī qiè zhòng shēng dàn chú qí bìng ér
既调伏，亦当调伏一切众生；但除其病，而
bù chú fǎ wèi duàn bìng běn ér jiào dǎo zhī hé wèi bìng běn wèi yǒu
不除法，为断病本而教导之。何谓病本？谓有

pān yuán cóng yǒu pān yuán zé wéi bìng běn hé suǒ pān yuán wèi
攀缘，从有攀缘，则为病本。何所攀缘？谓

zhī sān jiè yún hé duàn pān yuán yǐ wú suǒ dé ruò wú suǒ dé
之三界。云何断攀缘？以无所得，若无所得，

zé wú pān yuán hé wèi wú suǒ dé wèi lí èr jiàn hé wèi èr jiàn
则无攀缘。何谓无所得？谓离二见。何谓二见？

wèi nèi jiàn wài jiàn shì wú suǒ dé wén shū shī lì shì wéi yǒu jí pú
谓内见外见，是无所得。文殊师利！是为有疾菩

sà tiáo fú qí xīn wèi duàn lǎo bìng sǐ kǔ shì pú sà pú tí ruò bù
萨调伏其心，为断老病死苦，是菩萨菩提。若不

rú shì jǐ suǒ xiū zhì wéi wú huì lì pì rú shèng yuàn nǎi kě
如是，己所修治，为无慧利。譬如胜怨，乃可

wéi yǒng rú shì jiān chú lǎo bìng sǐ zhě pú sà zhī wèi yě
为勇。如是兼除老病死者，菩萨之谓也。

bǐ yǒu jí pú sà yīng fù zuò shì niàn rú wǒ cǐ bìng fēi
“彼有疾菩萨应复作是念：‘如我此病，非

zhēn fēi yǒu zhòng shēng bìng yì fēi zhēn fēi yǒu zuò shì guān shí yú
真非有，众生病亦非真非有。’作是观时，于

zhū zhòng shēng ruò qǐ ài jiàn dà bēi jí yīng shě lí suǒ yǐ zhě hé
诸众生若起爱见大悲，即应舍离。所以者何？

pú sà duàn chú kè chén fán nǎo ér qǐ dà bēi ài jiàn bēi zhě zé yú
菩萨断除客尘烦恼而起大悲。爱见悲者，则于

shēng sǐ yǒu pí yàn xīn ruò néng lí cǐ wú yǒu pí yàn zài zài suǒ
生死有疲厌心。若能离此，无有疲厌，在在所

shēng bù wéi ài jiàn zhī suǒ fù yě suǒ shēng wú fù néng wéi zhòng
生，不为爱见之所覆也。所生无缚，能为众

shēngshuō fǎ jiě fù rú fó suǒshuō ruò zì yǒu fù néng jiě bǐ
生 说法解缚，如佛所说：‘若自有缚，能解彼
fù wú yǒu shì chù ruò zì wú fù néng jiě bǐ fù sī yǒu shì chù
缚，无有是处！若自无缚，能解彼缚，斯有是处。’

shì gù pú sà bù yīng qǐ fù hé wèi fù hé wèi jiě tānzhúochán
是故菩萨不应起缚。何谓缚？何谓解？贪著禅
wèi shì pú sà fù yǐ fāngbiànshēng shì pú sà jiě yòu wú fāng
味，是菩萨缚；以方便生，是菩萨解。又无方

biàn huì fù yǒufāngbiàn huì jiě wú huì fāngbiàn fù yǒu huì fāngbiàn
便慧缚，有方便慧解；无慧方便缚，有慧方便
jiě hé wèi wú fāngbiàn huì fù wèi pú sà yǐ ài jiàn xīn zhuāngyán
解。何谓无方便慧缚？谓菩萨以爱见心庄严

fó tǔ chéng jiù zhòngshēng yú kōng wú xiàng wú zuò fǎ zhōng
佛土、成就众生；于空、无相、无作法中，

ér zì tiáo fú shì míng wú fāngbiàn huì fù hé wèi yǒufāngbiàn huì jiě
而自调伏，是名无方便慧缚。何谓有方便慧解？

wèi bù yǐ ài jiàn xīn zhuāngyán fó tǔ chéng jiù zhòngshēng yú kōng
谓不以爱见心庄严佛土、成就众生，于空、

wú xiàng wú zuò fǎ zhōng yǐ zì tiáo fú ér bù pí yàn shì míng
无相、无作法中，以自调伏，而不疲厌，是名

yǒufāngbiàn huì jiě hé wèi wú huì fāngbiàn fù wèi pú sà zhù tān yù
有方便慧解。何谓无慧方便缚？谓菩萨住贪欲、

chēn huì xié jiànděngzhū fán nǎo ér zhí³⁰ zhòng dé běn shì míng wú
瞋恚、邪见等诸烦恼，而殖³⁰众德本，是名无

huì fāngbiàn fù hé wèi yǒu huì fāngbiàn jiě wèi lí zhū tān yù chēn
慧方便缚。何谓有慧方便解？谓离诸贪欲、瞋

huì xié jiànděngzhū fán nǎo ér zhí³¹ zhòng dé běn huí xiàng ā nòng
恚、邪见等诸烦恼，而殖³¹众德本；回向阿耨

duō luó sān miǎo sān pú tí shì míng yǒu huì fāngbiàn jiě wén shū shī lì
多罗三藐三菩提，是名有慧方便解。文殊师利！

bǐ yǒu jí pú sà yīng rú shì guānzhū fǎ yòu fù guānshēn wú cháng
彼有疾菩萨，应如是观诸法，又复观身无常、

kǔ kōng fēi wǒ shì míng wéi huì suī shēnyǒu jí cháng zài shēng
苦、空、非我，是名为慧；虽身有疾，常在生

sǐ ráo yì yī qiè ér bú yànjuàn shì míng fāngbiàn yòu fù guān
死，饶益一切，而不厌倦，是名方便。又复观

³⁰ 大正藏：植

³¹ 大正藏：植

shēn shēn bù lí bìng bìng bù lí shēn shì bìng shì shēn fēi xīn fēi
身，身不离病，病不离身，是病是身，非新非
gù shì míngwéi huì shè shēnyǒu jí ér bù yǒngmiè shì míngfāng
故，是名为慧；设身有疾，而不永灭，是名方
biàn
便。

wénshū shī lì yǒu jí pú sà yīng rú shì tiáo fú qí xīn bù
“文殊师利！有疾菩萨应如是调伏其心，不

zhù qí zhōng yì fù bú zhù bù tiáo fú xīn suǒ yǐ zhě hé ruò zhù bù
住其中，亦复不住不调伏心。所以者何？若住不

tiáo fú xīn shì yú rén fǎ ruò zhù tiáo fú xīn shì shēngwén fǎ
调伏心，是愚人法；若住调伏心，是声闻法。

shì gù pú sà bù dāng zhù yú tiáo fú bù tiáo fú xīn lí cǐ èr fǎ
是故菩萨不当住于调伏、不调伏心，离此二法，

shì pú sà héng zài yú shēng sǐ bù wéi wū xíng zhù yú niè pán
是菩萨行。在于生死，不为污行；住于涅槃，

bù yǒngmiè dù shì pú sà héng fēi fán fū héng fēi xián shèng héng
不永灭度，是菩萨行；非凡夫行，非贤圣行，

shì pú sà héng fēi gòu héng fēi jìng héng shì pú sà héng suī guò
是菩萨行；非垢行，非净行，是菩萨行；虽过

mó héng ér xiànxíang fú zhòng mó³² shì pú sà héng qiú yī qiè zhì
魔行，而现降伏众魔³²，是菩萨行；求一切智，

wú fēi shí qiú shì pú sà héng suī guānzhū fǎ bù shēng ér bú rù
无非时求，是菩萨行；虽观诸法不生，而不入

zhèngwèi shì pú sà héng suī guān shí èr yuán qǐ ér rù zhū xié jiàn
正位，是菩萨行；虽观十二缘起，而入诸邪见，

shì pú sà héng suī shè yī qiè zhòngshēng ér bú ài zhuó shì pú
是菩萨行；虽摄一切众生，而不爱著，是菩

sà héng suī yào yuǎn lí ér bù yī shēn xīn jìn shì pú sà héng
萨行；虽乐远离，而不依身心尽，是菩萨行；

suī xíng sān jiè ér bú huài fǎ xìng shì pú sà héng suī xíng yú kōng
虽行三界，而不坏法性，是菩萨行；虽行于空，

ér zhí³³ zhòng dé běn shì pú sà héng suī xíng wú xiàng ér dù zhòng
而殖³³众德本，是菩萨行；虽行无相，而度众

shēng shì pú sà héng suī xíng wú zuò ér xiànshòu shēn shì pú sà
生，是菩萨行；虽行无作，而现受身，是菩萨

³² 大正藏：现降众魔

³³ 大正藏：植

héng suī xíng wú qǐ ér qǐ yī qiè shàn xíng shì pú sà héng suī
行；虽行无起，而起一切善行，是菩萨行；虽
xíng liù bō luó mì ér biàn zhī zhòng shēng xīn xīn shù fǎ shì pú sà
行六波罗蜜，而遍知众生心、心数法，是菩萨
héng suī xíng liù tōng ér bù jìn lòu shì pú sà héng suī xíng sì
行；虽行六通，而不尽漏，是菩萨行；虽行四
wú liàng xīn ér bù tān zhuó shēng yú fàn shì shì pú sà héng suī xíng
无量心，而不贪著生于梵世，是菩萨行；虽行
chán dìng jiě tuō sān mèi ér bù suí chán shēng shì pú sà héng suī
禅定解脱三昧，而不随禅生，是菩萨行；虽
xíng sì niàn chù bú bì jìng yǒng lí shēn shòu xīn fǎ shì pú sà héng
行四念处，不毕竟永离³⁴身受心法，是菩萨行；
suī xíng sì zhèng qín ér bù shě shēn xīn jīng jìn shì pú sà héng suī
虽行四正勤，而不舍身心精进，是菩萨行；虽
xíng sì rú yì zú ér dé zì zài shén tōng shì pú sà héng suī xíng
行四如意足，而得自在神通，是菩萨行；虽行
wǔ gēn ér fēn bié zhòng shēng zhū gēn lì dùn shì pú sà héng suī xíng
五根，而分别众生诸根利钝，是菩萨行；虽行
wǔ lì ér yào qiú fó shí lì shì pú sà héng suī xíng qī jué fēn
五力，而乐求佛十力，是菩萨行；虽行七觉分，
ér fēn bié fó zhī zhì huì shì pú sà héng suī xíng bā zhèng dào
而分别佛之智慧，是菩萨行；虽行八正³⁵道，
ér yào xíng wú liàng fó dào shì pú sà héng suī xíng zhǐ guān zhù dào zhī
而乐行无量佛道，是菩萨行；虽行止观助道之
fǎ ér bù bì jìng duò yú jì miè shì pú sà héng suī xíng zhū fǎ bù
法，而不毕竟堕于寂灭，是菩萨行；虽行诸法不
shēng bú miè ér yǐ xiāng hǎo zhuāng yán qí shēn shì pú sà héng suī
生不灭，而以相好庄严其身，是菩萨行；虽
xiàn shēng wén pì zhī fó wēi yí ér bù shě fó fǎ shì pú sà héng
现声闻、辟支佛威仪，而不舍佛法，是菩萨行；
suī suí zhū fǎ jiū jìng jìng xiàng ér suí suǒ yìng wèi xiàn qí shēn shì pú
虽随诸法究竟净相，而随所应为现其身，是菩
sà héng suī guān zhū fó guó tǔ yǒng jì rú kōng ér xiàn zhǒng zhǒng qīng
萨行；虽观诸佛国土永寂如空，而现种种清
jìng fó tǔ shì pú sà héng suī dé fó dào zhuàn yú fǎ lún rù yú
净佛土，是菩萨行；虽得佛道转于法轮，入于

³⁴ 大正藏：而不永离

³⁵ 大正藏：圣

niè pán ér bù shě yú pú sà zhī dào shì pú sà héng
涅槃，而不舍于菩萨之道，是菩萨行。”

shuō shì yǔ shí wénshū shī lì suǒjiàng dà zhòng qí zhōng bā
说是语时，文殊师利所将大众，其中八
qiāntiān zǐ jiē fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn
千天子皆发阿耨多罗三藐三菩提心。

bù sī yì pǐn dì liù 不思議品第六

ěr shí shè lì fú jiàn cǐ shì zhōng wú yǒuchuángzuò zuò shì
尔时，舍利弗见此室中无有床座，作是
niàn sī zhū pú sà dà dì zǐ zhòng dāng yú hé zuò
念：“斯诸菩萨、大弟子众，当于何坐？”

zhǎngzhě wéi mó jié zhī qí yì yǔ shè lì fú yán yún hé
长者维摩诘知其意，语舍利弗言：“云何，
rén zhě wèi fǎ lái yé wéi chuángzuò yé
仁者为法来耶？为³⁶床座耶？”

shè lì fú yán wǒ wèi fǎ lái fēi wèi chuángzuò
舍利弗言：“我为法来，非为床座。”

wéi mó jié yán wěi shè lì fú fū qiú fǎ zhě bù tān qū
维摩诘言：“唯，舍利弗！夫求法者，不贪躯
mìng hé kuàng chuángzuò fū qiú fǎ zhě fēi yǒu sè shòu xiǎng
命，何况床座？夫求法者，非有色、受、想、

xíng shí zhī qiú fēi yǒu jiè rù zhī qiú fēi yǒu yù sè wú
行、识之求，非有界、入之求，非有欲、色、无
sè zhī qiú wěi shè lì fú fū qiú fǎ zhě bù zhuó fó qiú bù
色之求。唯，舍利弗！夫求法者，不著佛求，不

zhuó fǎ qiú bù zhuózhòng qiú fū qiú fǎ zhě wú jiàn kǔ qiú wú
著法求，不著众求；夫求法者，不见苦求，无
duàn jí qiú wú zào jìn zhèng xiū dào zhī qiú suǒ yǐ zhě hé fǎ
断集求，无造尽证、修道之求。所以者何？法

wú xì lùn ruò yán wǒ dāng jiàn kǔ duàn jí zhèngmiè xiū dào
无戏论，若言我当见苦、断集、证灭、修道，
shì zé xì lùn fēi qiú fǎ yě wěi shè lì fú fǎ míng jì miè
是则戏论，非求法也。唯，舍利弗！法名寂灭，

³⁶ 大正藏：求

ruò xíng shēng miè shì qiú shēng miè fēi qiú fǎ yě fǎ míng wú rǎn
若行生灭，是求生灭，非求法也；法名无染，
ruò rǎn yú fǎ nǎi zhì niè pán shì zé rǎn zhuó fēi qiú fǎ yě fǎ
若染于法，乃至涅槃，是则染著，非求法也；法
wú xíng chù ruò xíng yú fǎ shì zé xíng chù fēi qiú fǎ yě fǎ wú
无行处，若行于法，是则行处，非求法也；法无
qǔ shě ruò qǔ shě fǎ shì zé qǔ shě fēi qiú fǎ yě fǎ wú chù
取舍，若取舍法，是则取舍，非求法也；法无处
suǒ ruò zhuó chù suǒ shì zé zhuó chù fēi qiú fǎ yě fǎ míng wú
所，若著处所，是则著处，非求法也；法名无
xiàng ruò suí xiàng shí shì zé qiú xiàng fēi qiú fǎ yě fǎ bù kě
相，若随相识，是则求相，非求法也；法不可
zhù ruò zhù yú fǎ shì zé zhù fǎ fēi qiú fǎ yě fǎ bù kě jiàn
住，若住于法，是则住法，非求法也；法不可见、
wén jué zhī ruò xíng jiàn wén jué zhī shì zé jiàn wén jué
闻、觉知，若行见、闻、觉知，是则见、闻、觉
zhī fēi qiú fǎ yě fǎ míng wú wéi ruò xíng yǒu wéi shì qiú yǒu wéi
知，非求法也；法名无为，若行有为，是求有为，
fēi qiú fǎ yě shì gù shè lì fú ruò qiú fǎ zhě yú yī qiè fǎ
非求法也。是故，舍利弗！若求法者，于一切法，
yīng wú suǒ qiú
应无所求。”

shuō shì yǔ shí wǔ bǎi tiān zǐ yú zhū fǎ zhōng dé fǎ yǎn jìng
说是语时，五百天子于诸法中得法眼净。

ěr shí zhǎng zhě wéi mó jié wèn wén shū shī lì rén zhě yóu
尔时，长者维摩诘，问文殊师利：“仁者游
yú wú liàng qiān wàn yì ā sēng qí guó hé děng fó tǔ yǒu hǎo shàng miào
于无量千万亿阿僧祇国，何等佛土有好上妙
gōng dé chéng jiù shī zǐ zhī zuò
功德成就师子之座？”

wén shū shī lì yán jū shì dōng fāng dù sān shí liù héng hé shā
文殊师利言：“居士！东方度三十六恒河沙
guó yǒu shì jiè míng xū mí xiàng qí fó hào xū mí dēng wáng jīn xiàn
国，有世界名须弥相，其佛号须弥灯王，今现
zài bǐ fó shēn cháng bā wàn sì qiān yóu xún qí shī zǐ zuò gāo bā wàn
在。彼佛身长八万四千由旬，其师子座高八万
sì qiān yóu xún yán shì dì yī
四千由旬，严饰第一。”

yú shì zhǎngzhě wéi mó jié xiàntōng lì jí shí bǐ fó qiǎn
于是长者维摩诘现神通力，即时彼佛遣

sānwàn èr qiān shī zǐ zuò³⁷ gāo guǎng yán jìng lái rù wéi mó jié
三万二千师子之座³⁷，高广严净，来入维摩诘

shì zhū pú sà dà dì zǐ shì fàn sì tiānwángděng xī
室，诸菩萨、大弟子、释、梵、四天王等，昔

suǒ wèi jiàn qí shì guǎng bó xī jiē bāoróng sānwàn èr qiān shī zǐ zuò
所未见。其室广博，悉皆包容三万二千师子座，

wú suǒ fáng ài yú pí yē lí chéng jí yán fú tí sì tiān xià yì
无所妨碍。于毗耶离城，及阎浮提四天下，亦

bù pò zé xī jiàn rú gù
不迫迮，悉见如故。

ěr shí wéi mó jié yǔ wénshū shī lì jiù shī zǐ zuò yǔ
尔时，维摩诘语文殊师利：“就师子座。”与

zhū pú sà shàng rén jù zuò dāng zì lì shēn rú bǐ zuò xiàng qí dé
诸菩萨上人俱坐，当自立身如彼座像。其得

shéntōng pú sà jí zì biànxíng wéi sì wàn èr qiān yóu xún zuò shī zǐ
神通菩萨，即自变形为四万二千由旬，坐师子

zuò zhū xīn fā yì pú sà jí dà dì zǐ jiē bù néng shēng
座。诸新发意菩萨及大弟子皆不能升。

ěr shí wéi mó jié yǔ shè lì fú jiù shī zǐ zuò shè lì
尔时，维摩诘语舍利弗：“就师子座。”舍利

fú yán jū shì cǐ zuò gāo guǎng wú bù néng shēng
弗言：“居士！此座高广，吾不能升。”

wéi mó jié yán wéi shè lì fú wèi xū mí dēng wáng rú lái
维摩诘言：“唯，舍利弗！为须弥灯王如来

zuò lǐ nǎi kě dé zuò yú shì xīn fā yì pú sà jí dà dì zǐ jí wèi
作礼，乃可得坐。”于是新发意菩萨及大弟子即为

xū mí dēng wáng rú lái zuò lǐ biàn dé zuò shī zǐ zuò
须弥灯王如来作礼，便得坐师子座。

shè lì fú yán jū shì wèi céng yǒu yě rú shì xiǎo shì
舍利弗言：“居士！未曾有也，如是小室，

nǎi róng shòu cǐ gāo guǎng zhī zuò yú pí yē lí chéng wú suǒ fáng ài
乃容受此高广之座，于毗耶离城，无所妨碍，

yòu yú yán fú tí jù luò chéng yì jí sì tiān xià zhū tiān lóng wáng
又于阎浮提聚落、城邑，及四天下诸天、龙王、

³⁷ 大正藏：…二千师子座

guǐ shén gōng diàn yì bú pò zé
鬼神宫殿，亦不迫迮。”

wéi mó jié yán wěi shè lì fú zhū fó pú sà yǒu jiě tuō
维摩诘言：“唯，舍利弗！诸佛菩萨，有解脱，
míng bù kě sī yì ruò pú sà zhù shì jiě tuō zhě yǐ xū mí zhī gāo
名不可思议。若菩萨住是解脱者，以须弥之高
guǎng nà jiè zǐ zhōng wú suǒ zēng jiǎn xū mí shān wáng běn xiāng rú gù
广内芥子中无所增减，须弥山王本相如故，
ér sì tiān wáng dāo lì zhū tiān bù jué bù zhī jǐ zhī suǒ rù wéi yīng dù
而四天王、忉利诸天不觉不知己之所入，唯应度
zhě nǎi jiàn xū mí rù jiè zǐ zhōng shì míng bù kě sī yì jiě tuō fǎ
者乃见须弥入芥子中，是名不可思议³⁸解脱法
mén yòu yǐ sì dà hǎi shuǐ rù yī máo kǒng bù rǎo yú biē yuán
门。又以四大海水入一毛孔，不烧鱼、鳖、鼃、
tuó shuǐ xìng zhī shǔ ér bǐ dà hǎi běn xìng rú gù zhū lóng guǐ
鼉水性之属，而彼大海本性³⁹如故，诸龙、鬼、
shén ā xiū luó děng bù jué bù zhī jǐ zhī suǒ rù yú cǐ zhòng shēng
神、阿修罗等，不觉不知己之所入，于此众 生
yì wú suǒ rǎo yòu shè lì fú zhù bù kě sī yì jiě tuō pú sà
亦无所烧。又，舍利弗！住不可思议解脱菩萨，
duàn qǔ sān qiān dà qiān shì jiè rú táo jiā lún zhuó yòu zhǎng zhōng
断取三千大千世界，如陶家轮，著右掌 中，
zhì guò héng hé shā shì jiè zhī wài qí zhōng zhòng shēng bù jué bù zhī
掷过恒河沙世界之外，其中 众生，不觉不知
jǐ zhī suǒ wǎng yòu fù huán zhì běn chù dōu bù shǐ rén yǒu wǎng lái
己之所往。又复还置本处，都不使人有往来
xiǎng ér cǐ shì jiè běn xiāng rú gù yòu shè lì fú huò yǒu zhòng
想，而此世界本相如故。又，舍利弗！或有众
shēng yào jiǔ zhù shì ér kě dù zhě pú sà jí yǎn qī rì yǐ wéi yī
生，乐久住世而可度者，菩萨即演⁴⁰七日以为一
jié lìng bǐ zhòng shēng wèi zhī yī jié huò yǒu zhòng shēng bú yào jiǔ zhù
劫，令彼众 生谓之一劫；或有众 生不乐久住，
ér kě dù zhě pú sà jí cù yī jié yǐ wéi qī rì lìng bǐ zhòng shēng
而可度者，菩萨即促一劫以为七日，令彼众 生

³⁸ 大正藏：是名住不思议

³⁹ 大正藏：相

⁴⁰ 大正藏：延

wèi zhī qī rì yòu shè lì fú zhù bù kě sī yì jiě tuō pú sà
谓之七日。又，舍利弗！住不可思议解脱菩萨，
yī yī qiè fó tǔ yán shì zhī shì jí zài yī guó shì yú zhòngshēng
以一切佛土严饰之事，集在一国，示于众生。
yòu pú sà yī yī qiè fó tǔ zhòngshēng zhì zhī yòuzhǎng fēi dào shí
又菩萨以一切佛土⁴¹ 众生置之右掌，飞到十
fāngbiàn shì yī qiè ér bú dòngběnchù yòu shè lì fú shí fāng
方遍示一切，而不动本处。又，舍利弗！十方
zhòngshēnggòngyǎngzhū fó zhī jù pú sà yú yī máokǒng jiē lìng dé
众生供养诸佛之具，菩萨于一毛孔，皆令得
jiàn yòu shí fāngguó tǔ suǒyǒu rì yuè xīng xiù yú yī máokǒng
见。又十方国土所有日、月、星宿，于一毛孔
pǔ shǐ jiàn zhī yòu shè lì fú shí fāng shì jiè suǒyǒuzhūfēng pú
普使见之。又，舍利弗！十方世界所有诸风，菩
sà xī néng xī zhuókǒuzhōng ér shēn wú sǔn wàizhū shù mù yì bù
萨悉能吸著口中，而身无损，外诸树木，亦不
cuī zhé yòu shí fāng shì jiè jié jìn shāo shí yī yī qiè huǒ nà yú fù
摧折。又十方世界劫尽烧时，以一切火内于腹
zhōng huǒ shì rú gù ér bù wéi hài yòu yú xià fāngguòhéng hé shā
中，火事如故，而不为害。又于下方过恒河沙
děngzhū fó shì jiè qǔ yī fó tǔ jǔ zhuóshàngfāng guòhéng hé
等诸佛世界，取一佛土，举著上方，过恒河
shā wú shù shì jiè rú chízhēnfēng jǔ yī zǎo yè ér wú suǒ rǎo yòu
沙无数世界，如持针锋举一枣叶，而无所烧。又，
shè lì fú zhù bù kě sī yì jiě tuō pú sà néng yǐ shéntōngxiànz zuò
舍利弗！住不可思议解脱菩萨，能以神通现作
fó shēn huòxiàn pì zhī fó shēn huòxiànshēngwénshēn huòxiàn dì
佛身，或现辟支佛身，或现声闻身，或现帝
shì shēn huòxiàn fàn wángshēn huòxiàn shì zhǔshēn huòxiàn zhuàn lún
释身，或现梵王身，或现世主身，或现转轮
shèngwáng shēn yòu shí fāng shì jiè suǒyǒuzhòngshēng shàngzhōng xià
圣王⁴² 身。又十方世界所有众声，上中下
yīn jiē néngbiàn zhī lìng zuò fó shēng yǎnchū wú cháng kǔ
音，皆能变之，令作佛声，演出无常、苦、
kōng wú wǒ zhī yīn jí shí fāngzhū fó suǒshuōzhǒngzhǒng zhī fǎ
空、无我之音。及十方诸佛所说种种之法，

⁴¹ 大正藏：一佛土

⁴² 大正藏：转轮王

jiē yú qí zhōng pǔ lìng dé wén shè lì fú wǒ jīn lüè shuō pú sà bù
皆于其中普令得闻。舍利弗！我今略说菩萨不
kě sī yì jiě tuō zhī lì ruò guǎng shuō zhě qióng jié bù jìn
可思议解脱之力，若广说者，穷劫不尽。”

shì shí dà jiā shè wén shuō pú sà bù kě sī yì jiě tuō fǎ mén
是时，大迦叶闻说菩萨不可思议解脱法门，

tàn wèi céng yǒu wèi shè lì fú pì rú yǒu rén yú máng zhě qián xiàn
叹未曾有，谓舍利弗：“譬如有人，于盲者前现

zhòng sè xiàng fēi bǐ suǒ jiàn yī qiè shēng wén wén shì bù kě sī yì
众色像，非彼所见；一切声闻闻是不可思议

jiě tuō fǎ mén bù néng jiě liǎo wéi ruò cǐ yě zhì zhě wén shì
解脱法门，不能解了，为若此也！智者闻是，

qí shéi bù fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn wǒ děng hé wèi
其谁不发阿耨多罗三藐三菩提心？我等何为

yǒng jué qí gēn yú cǐ dà shèng yǐ rú bài zhǒng yī qiè shēng wén
永绝其根，于此大乘，已如败种！一切声闻

wén shì bù kě sī yì jiě tuō fǎ mén jiē yīng hào qì shēng zhèn sān qiān
闻是不可思议解脱法门，皆应号泣，声震三千

dà qiān shì jiè yī qiè pú sà yīng dà xīn qīng dǐng shòu cǐ fǎ ruò
大千世界；一切菩萨应大欣庆，顶受此法。若

yǒu pú sà xìn jiě bù kě sī yì jiě tuō fǎ mén zhě yī qiè mó zhòng wú
有菩萨信解不可思议解脱法门者，一切魔众无

rú zhī hé dà jiā shè shuō cǐ⁴³ yǔ shí sān wàn èr qiān tiān zǐ jiē
如之何。”大迦叶说此⁴³语时，三万二千天子皆

fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn
发阿耨多罗三藐三菩提心。

ěr shí wéi mó jié yǔ dà jiā shè rén zhě shí fāng wú liàng
尔时，维摩诘语大迦叶：“仁者！十方无量

ā sēng qí shì jiè zhōng zuò mó wáng zhě duō shì zhù bù kě sī yì jiě
阿僧祇世界中作魔王者，多是住不可思议解

tuō pú sà yǐ fāng biàn lì gù⁴⁴ jiào huà zhòng shēng xiàn zuò mó wáng
脱菩萨。以方便力故⁴⁴，教化众生，现作魔王。

yòu jiā shè shí fāng wú liàng pú sà huò yǒu rén cóng qǐ shǒu zú ěr
又，迦叶！十方无量菩萨，或有人从乞手足耳

bí tóu mù suǐ nǎo xuè ròu pí gǔ jù luò chéng yì qī zǐ nú
鼻、头目髓脑、血肉皮骨、聚落城邑、妻子奴

⁴³ 大正藏：是

⁴⁴ 大正藏：以方便力

bì xiàngmǎ jū shèng jīn yín liú lí chē qú mǎ nǎo shān
 婢、象马车乘、金银琉璃、砗⁴⁵磔、码⁴⁶碯、珊
 hú hǔ pò zhēnzhū kē bēi yī fú yǐn shí rú cǐ qǐ zhě duō
 瑚、琥珀、真珠珂贝、衣服饮食，如此乞者，多
 shì zhù bù kě sī yì jiě tuō pú sà yǐ fāngbiàn lì ér wǎng shì zhī
 是住不可思议解脱菩萨，以方便力，而往试之，
 lìng qí jiān gù suǒ yǐ zhě hé zhù bù kě sī yì jiě tuō pú sà yǒu
 令其坚固。所以者何？住不可思议解脱菩萨，有
 wēi dé lì gù xíng bī pò shì zhūzhòngshēng rú shì nán shì
 威德力，故行逼迫⁴⁷，示诸众生，如是难事；
 fán fū xià liè wú yǒu lì shì bù néng rú shì bī pò pú sà pì rú
 凡夫下劣，无有力势，不能如是逼迫菩萨。譬如
 lóngxiàng cù tà fēi lú suǒ kān shì míngzhù bù kě sī yì jiě tuō pú
 龙象蹴踏，非驴所堪，是名住不可思议解脱菩
 sà zhì huì fāngbiàn zhī mén
 萨智慧方便之门。”

guānzhòngshēng pǐn dì qī
观众生品第七

ěr shí wénshū shī lì wèn wéi mó jié yán pú sà yún hé guān
 尔时，文殊师利问维摩诘言：“菩萨云何观

yú zhòngshēng
 于众生？”

wéi mó jié yán pì rú huàn shī jiàn suǒ huàn rén pú sà guān
 维摩诘言：“譬如幻师，见所幻人，菩萨观

zhòngshēng wéi ruò cǐ rú zhì zhě jiàn shuǐ zhōng yuè rú jìng zhōng jiàn qí
 众生为若此。如智者见水中月，如镜中见其

miàn xiàng rú rè shí yàn rú hū shēng xiǎng rú kōng zhōng yún rú
 面像，如热时焰，如呼声响，如空中云，如

shuǐ jù mò rú shuǐ shàng pào rú bā jiāo jiān rú diàn jiǔ zhù rú
 水聚沫，如水上泡，如芭蕉坚，如电久住，如

dì wǔ dà rú dì liù yīn rú dì qī qíng rú shí sān rù rú shí
 第五大，如第六阴，如第七情，如十三入，如十

⁴⁵ 大正藏：车

⁴⁶ 大正藏：马

⁴⁷ 大正藏：故现行逼迫

jiǔ jiè pú sà guānzhòngshēngwéiruò cǐ rú wú sè jiè sè rú jiāo
 九界，菩萨观众生为若此。如无色界色，如焦
 48 gǔ yá 49 rú xū tuó huánshēnjiàn rú ā nà hán rù tāi rú ā
 谷芽⁴⁹，如须陀洹身见，如阿那含入胎，如阿
 luó hàn sān dú rú dé rěn pú sà tān huì huǐ jìn rú fó fán nǎo xí
 罗汉三毒，如得忍菩萨贪恚毁禁，如佛烦恼习，
 rú mángzhě jiàn sè rú rù miè jìn dìng chū rù xī rú kōng zhōng niǎo
 如盲者见色，如入灭尽定出入息，如空中鸟
 jì rú shí nǚ ér rú huà rén fán nǎo 50 rú mèng suǒ jiàn yǐ wù
 迹，如石女儿，如化人烦恼⁵⁰，如梦所见已寤，
 rú miè dù zhě shòu shēn rú wú yān zhī huǒ pú sà guānzhòngshēngwéi
 如灭度者受身，如无烟之火，菩萨观众生为
 ruò cǐ
 若此。”

wénshū shī lì yán ruò pú sà zuò shì guānzhě yún hé xíng
 文殊师利言：“若菩萨作是观者，云何行

cí
 慈？”

wéi mó jié yán pú sà zuò shì guān yǐ zì niàn wǒ dāng
 维摩诘言：“菩萨作是观已，自念：‘我当

wèizhòngshēngshuō rú sī fǎ shì jí zhēn shí cí yě xíng jì miè cí
 为众生说如斯法。’是即真实慈也。行寂灭慈，

wú suǒ shēng gù xíng bù rè cí wú fán nǎo gù xíng děng zhī cí
 无所生故；行不热慈，无烦恼故；行等之慈，

děng sān shì gù xíng wú zhèng cí wú suǒ qǐ gù xíng bú èr cí
 等三世故；行无诤慈，无所起故；行不二慈，

nèi wài bù hé gù xíng bú huài cí bì jìng jìn gù xíng jiān gù cí
 内外不合故；行不坏慈，毕竟尽故；行坚固慈，

xīn wú huǐ gù xíng qīng jìng cí zhū fǎ xìng jìng gù xíng wú biān cí
 心无毁故；行清净慈，诸法性净故；行无边慈，

rú xū kōng gù xíng ā luó hàn cí pò jié zéi gù xíng pú sà cí
 如虚空故；行阿罗汉慈，破结贼故；行菩萨慈，

ān zhòngshēng gù xíng rú lái cí dé rú xiàng gù xíng fó zhī cí
 安众生故；行如来慈，得如相故；行佛之慈，

48 大正藏：焦

49 大正藏：牙

50 大正藏：如化人起烦恼

jué zhòngshēng gù xíng zì rán cí wú yīn dé gù xíng pú tí cí
觉 众 生 故； 行 自 然 慈， 无 因 得 故； 行 菩 提 慈，
děng yī wèi gù xíng wú děng cí duànzhū ài gù xíng dà bēi cí
等 一 味 故； 行 无 等 慈， 断 诸 爱 故； 行 大 悲 慈，
dǎo yǐ dà shèng gù xíng wú yàn cí guānkōng wú wǒ gù xíng fǎ shī
导 以 大 乘 故； 行 无 厌 慈， 观 空 无 我 故； 行 法 施
cí wú yí xī gù xíng chí jiè cí huà huǐ jìn gù xíng rěn rǔ cí
慈， 无 遗 惜 故； 行 持 戒 慈， 化 毁 禁 故； 行 忍 辱 慈，
hù bǐ wǒ gù xíng jīng jìn cí hè fù zhòngshēng gù xíng chán dìng cí
护 彼 我 故； 行 精 进 慈， 荷 负 众 生 故； 行 禅 定 慈，
bú shòu wèi gù xíng zhì huì cí wú bù zhī shí gù xíng fāng biàn cí
不 受 味 故； 行 智 慧 慈， 无 不 知 时 故； 行 方 便 慈，
yī qiè shì xiàn gù xíng wú yǐn cí zhí xīn qīng jìng gù xíng shēn xīn cí
一 切 示 现 故； 行 无 隐 慈， 直 心 清 净 故； 行 深 心 慈，
wú zá xíng gù xíng wú kuáng cí bù xū jiǎ gù xíng ān lè cí lìng
无 杂 行 故； 行 无 诳 慈， 不 虚 假 故； 行 安 乐 慈， 令
dé fó lè gù pú sà zhī cí wéi ruò cǐ yě
得 佛 乐 故。 菩 萨 之 慈， 为 若 此 也。”

wénshū shī lì yòuwèn hé wèi wéi bēi
文 殊 师 利 又 问：“ 何 谓 为 悲？”

dá yuē pú sà suǒ zuò gōng dé jiē yǔ yī qiè zhòngshēng gòng
答 曰：“ 菩 萨 所 作 功 德， 皆 与 一 切 众 生 共
zhī
之。”

hé wèi wéi xǐ
“ 何 谓 为 喜？”

dá yuē yǒu suǒ ráo yì huān xǐ wú huǐ
答 曰：“ 有 所 饶 益， 欢 喜 无 悔。”

hé wèi wéi shě
“ 何 谓 为 舍？”

dá yuē suǒ zuò fú yòu wú suǒ xī wàng
答 曰：“ 所 作 福 佑， 无 所 悵 望。”

wénshū shī lì yòuwèn shēng sǐ yǒu wèi pú sà dāng hé suǒ
文 殊 师 利 又 问：“ 生 死 有 畏， 菩 萨 当 何 所
yī
依？”

wéi mó jié yán pú sà yú shēng sǐ wèi zhōng dāng yī rú lái
维 摩 诘 言：“ 菩 萨 于 生 死 畏 中， 当 依 如 来

gōng dé zhī lì
功德之力。”

wénshū shī lì yòuwèn pú sà yù yī rú lái gōng dé zhī lì
文殊师利又问：“菩萨欲依如来功德之力，

dāng yú hé zhù
当于何住？”

dá yuē pú sà yù yī rú lái gōng dé lì zhě dāngzhù dù tuō
答曰：“菩萨欲依如来功德力者，当住度脱

yī qiè zhòngshēng
一切众生。”

yòuwèn yù dù zhòngshēng dāng hé suǒ chú
又问：“欲度众生，当何所除？”

dá yuē yù dù zhòngshēng chú qí fán nǎo
答曰：“欲度众生，除其烦恼。”

yòuwèn yù chú fán nǎo dāng hé suǒ xíng
又问：“欲除烦恼，当何所行？”

dá yuē dāng xíng zhèng niàn
答曰：“当行正念。”

yòuwèn yún hé xíng yú zhèng niàn
又问：“云何行于正念？”

dá yuē dāng xíng bù shēng bú miè
答曰：“当行不生不灭。”

yòuwèn hé fǎ bù shēng hé fǎ bú miè
又问：“何法不生？何法不灭？”

dá yuē bú shàn bù shēng shàn fǎ bú miè
答曰：“不善不生，善法不灭。”

yòuwèn shàn bú shàn shú wéi běn
又问：“善、不善孰为本？”

dá yuē shēn wéi běn
答曰：“身为本。”

yòuwèn shēn shú wéi běn
又问：“身孰为本？”

dá yuē yù tān wéi běn
答曰：“欲贪为本。”

yòuwèn yù tān shú wéi běn
又问：“欲贪孰为本？”

dá yuē xū wàng fēn bié wéi běn
答曰：“虚妄分别为本。”

yòuwèn xū wàngfēn bié shú wéiběn
又问：“虚妄分别孰为本？”

dá yuē diāndǎoxiǎngwéiběn
答曰：“颠倒想为本。”

yòuwèn diāndǎoxiǎngshú wéiběn
又问：“颠倒想孰为本？”

dá yuē wú zhù wéiběn
答曰：“无住为本。”

yòuwèn wú zhù shú wéiběn
又问：“无住孰为本？”

dá yuē wú zhù zé wú běn wénshū shī lì cóng wú zhùběn
答曰：“无住则无本。文殊师利！从无住本，
lì yī qiè fǎ
立一切法。”

shí wéimó jié shì yǒu yī tiān nǚ jiànzhūtiān rén wén suǒ shuō
时，维摩诘室有一天女，见诸天⁵¹人闻所说
fǎ biànxian qí shēn jí yǐ tiānhuā sànzū pú sà dà dì zǐ shàng
法，便现其身，即以天华，散诸菩萨、大弟子上。

huā zhì zhū pú sà jí jiē duò luò zhì dà dì zǐ biànzhuó bú duò
华至诸菩萨，即皆堕落，至大弟子，便著不堕。

yī qiè dì zǐ shén lì qù huā bù néng lìng qù ěr shí tiānwèn shè
一切弟子神力去华，不能令去。尔时，天问⁵²舍

lì fú hé gù qù huā
利弗：“何故去华？”

dá yuē cǐ huā bù rú fǎ shì yǐ qù zhī
答曰：“此华不如法，是以去之。”

tiānyuē wù wèi cǐ huāwéi bù rú fǎ suǒ yǐ zhě hé shì huā
天曰：“勿谓此华为不如法。所以者何？是华

wú suǒ fēn bié rén zhě zì shēng fēn bié xiǎng ěr ruò yú fó fǎ chū jiā
无所分别，仁者自生分别想耳！若于佛法出家，

yǒu suǒ fēn bié wéi bù rú fǎ ruò wú suǒ fēn bié shì zé rú fǎ
有所分别，为不如法；若无所分别，是则如法。

guānzhū pú sà huā bù zhuózhě yǐ duàn yī qiè fēn bié xiǎng gù pì rú
观诸菩萨华不著者，已断一切分别想故。譬如

rén wèi shí fēi rén dé qí biàn rú shì dì zǐ wèi shēng sǐ gù sè
人畏时，非人得其便；如是弟子畏生死故，色、

⁵¹ 大正藏：大

⁵² 大正藏：天女问

shēng xiāng wèi chù dé qí biàn yě yǐ lí wèizhě yī qiè wǔ
声、香、味、触得其便也。已离畏者，一切五
yù wú néng wéi yě jié xí wèi jìn huāzhuóshēn ěr jié xí jìn zhě
欲无能为也；结习未尽，华著身耳！结习尽者，
huā bù zhuó yě
华不著也。”

shè lì fú yán tiān zhǐ cǐ shì qí yǐ jiǔ rú
舍利弗言：“天止此室，其已久如？”

dá yuē wǒ zhǐ cǐ shì rú qí nián jiě tuō
答曰：“我止此室，如耆年解脱。”

shè lì fú yán zhǐ cǐ jiǔ yé
舍利弗言：“止此久耶？”

tiānyuē qí nián jiě tuō yì hé rú jiǔ
天曰：“耆年解脱，亦何如久？”

shè lì fú mò rán bù dá tiānyuē rú hé qí jiù dà zhì ér
舍利弗默然不答。天曰：“如何耆旧大智而
mò
默？”

dá yuē jiě tuō zhě wú suǒ yán shuō gù wú yú shì bù zhī suǒ
答曰：“解脱者无所言说，故吾于是不知所
yún
云。”

tiānyuē yán shuō wén zì jiē jiě tuō xiàng suǒ yǐ zhě hé
天曰：“言说文字，皆解脱相。所以者何？

jiě tuō zhě bú nèi bú wài bú zài liǎng jiān wén zì yì bú nèi bú
解脱者，不内、不外，不在两间，文字亦不内不
wài bú zài liǎng jiān shì gù shè lì fú wú lí wén zì shuō jiě tuō
外，不在两间。是故，舍利弗！无离文字说解脱
yě suǒ yǐ zhě hé yī qiè zhū fǎ shì jiě tuō xiàng
也。所以者何？一切诸法是解脱相。”

shè lì fú yán bú fù yǐ lí yín nù chī wéi jiě tuō hū
舍利弗言：“不复以离婬、怒、痴为解脱乎？”

tiānyuē fó wèi zēng shàng màn rén shuō lí yín nù chī
天曰：“佛为增上慢人，说离婬、怒、痴
wéi jiě tuō ěr ruò wú zēng shàng màn zhě fó shuō yín nù chī xìng
为解脱耳；若无增上慢者，佛说婬、怒、痴性，
jí shì jiě tuō
即是解脱。”

shè lì fú yán shàn zāi shàn zāi tiān nǚ rǔ hé suǒ dé
舍利弗言：“善哉，善哉！天女！汝何所得？

yǐ hé wéizhèng biàn nǎi rú shì
以何为证？辩乃如是！”

tiānyuē wǒ wú dé wú zhèng gù biàn rú shì suǒ yǐ zhě hé
天曰：“我无得无证，故辩如是。所以者何？

ruò yǒu dé yǒuzhèngzhě zé yú fó fǎ wéizēngshàngmàn
若有得有证者，则⁵³于佛法为增上慢。”

shè lì fú wèntiān rǔ yú sānshèng wéi hé zhì qiú
舍利弗问天：“汝于三乘，为何志求？”

tiānyuē yǐ shēngwén fǎ huàzhòngshēng gù wǒ wéishēngwén
天曰：“以声闻法化众生故，我为声闻；

yǐ yīn yuán fǎ huàzhòngshēng gù wǒ wéi pì zhī fó yǐ dà bēi fǎ huà
以因缘法化众生故，我为辟支佛；以大悲法化

zhòngshēng gù wǒ wéi dà shèng shè lì fú rú rén rù zhān bo lín
众生故，我为大乘。舍利弗！如人入瞻蔔林，

wéi xiù zhān bo bú xiù yú xiāng rú shì ruò rù cǐ shì dàn wén
唯嗅瞻蔔，不嗅余香。如是，若入此室，但闻

fó gōng dé zhī xiāng bú yào wén shēng wén pì zhī fó gōng dé xiāng yě
佛功德之香，不乐闻声闻、辟支佛功德香也。

shè lì fú qí yǒu shì fàn sì tiānwáng zhūtiān lóng guǐshén
舍利弗！其有释、梵、四天王，诸天、龙、鬼神

děng rù cǐ shì zhě wén sī shàng rén jiǎng shuō zhèng fǎ jiē yào fó
等，入此室者，闻斯上人讲说正法，皆乐佛

gōng dé zhī xiāng fā xīn ér chū shè lì fú wú zhǐ cǐ shì shí
功德之香，发心而出。舍利弗！吾止此室，十

yǒu èr nián chū bù wén shuō shēng wén pì zhī fó fǎ dàn wén pú sà
有二年，初不闻说声闻、辟支佛法，但闻菩萨

dà cí dà bēi bù kě sī yì zhū fó zhī fǎ shè lì fú cǐ shì cháng
大慈大悲，不可思议诸佛之法。舍利弗！此室常

xiàn bā wèi céng yǒu nán dé zhī fǎ hé děng wéi bā cǐ shì cháng yǐ
现八未曾有难得之法。何等为八？此室常以

jīn sè guāng zhào zhòu yè wú yì bù yǐ rì yuè suǒ zhào wéi míng
金色光照，昼夜无异，不以日月所照为明，

shì wéi yī wèi céng yǒu nán dé zhī fǎ cǐ shì rù zhě bù wéi zhū gòu zhī
是为一未曾有难得之法；此室入者，不为诸垢之

⁵³ 大正藏：即

suǒnǎo yě shì wéi èr wèicéngyǒunán dé zhī fǎ cǐ shì chángyǒu shì
所恼也，是为二未曾有难得之法；此室常有释
fàn sì tiānwáng tā fāng pú sà lái huì bù jué shì wéi sān wèicéngyǒu
梵四天王、他方菩萨来会不绝，是为三未曾有
nán dé zhī fǎ cǐ shì chángshuō liù bō luó mì bú tuì zhuǎn fǎ shì wéi
难得之法；此室常说六波罗蜜不退转法，是为
sì wèicéngyǒunán dé zhī fǎ cǐ shì chángzuò tiānrén dì yī zhī yuè
四未曾有难得之法；此室常作天人第一之乐，
xiánchū wú liàng fǎ huà zhī shēng shì wéi wǔ wèicéngyǒunán dé zhī fǎ
弦出无量法化之声，是为五未曾有难得之法；
cǐ shì yǒu sì dà zàng zhòngbǎo jī mǎn zhōu qióng jì fá qiú dé
此室有四大藏，众宝积满，周⁵⁴穷济乏，求得
wú jìn shì wéi liù wèicéngyǒunán dé zhī fǎ cǐ shì shì jiā móu ní
无尽，是为六未曾有难得之法；此室释迦牟尼
fó ā mí tuó fó ā chù fó bǎo dé bǎoyán bǎoyuè bǎo
佛、阿弥陀佛、阿閼佛、宝德、宝炎、宝月、宝
yán nánshèng shī zǐ xiǎng yī qiè lì chéng rú shì děng shí fāng
严、难胜、师子响、一切利成，如是等十方
wú liàngzhū fó shì shàng rén niàn shí jí jiē wèi lái guǎngshuō zhū
无量诸佛，是上人念时，即皆为来，广说诸
fó mì yào fǎ zàng shuō yǐ huán qù shì wéi qī wèicéngyǒunán dé zhī
佛秘要法藏，说已还去，是为七未曾有难得之
fǎ cǐ shì yī qiè zhū tiānyán shì gōngdiàn zhū fó jìng tǔ jiē yú zhōng
法；此室一切诸天严饰宫殿，诸佛净土，皆于中
xiàn shì wéi bā wèicéngyǒunán dé zhī fǎ shè lì fú cǐ shì cháng
现，是为八未曾有难得之法。舍利弗！此室常
xiàn bā wèicéngyǒunán dé zhī fǎ wéi yǒujiàn sī bù sī yì shì ér
现八未曾有难得之法，唯⁵⁵有见斯不思議事，而
fù yào yú shēngwén fǎ hū
复乐于声闻法乎？”

shè lì fú yán rǔ hé yǐ bù zhuǎn nǚ shēn
舍利弗言：“汝何以不转女身？”

tiānyuē wǒ cóng shí èr nián lái qiú nǚ rén xiàng liǎo bù kě dé
天曰：“我从十二年来，求女人相了不可得。

⁵⁴ 大正藏：稠

⁵⁵ 大正藏：谁

dāng hé suǒ zhuǎn pì rú huàn shī huà zuò huàn nǚ ruò yǒu rén wèn
当何所转？譬如幻师化作幻女，若有人问：

hé yǐ bù zhuǎn nǚ shēn shì rén wéi zhèng wèn fǒu
‘何以不转女身？’ 是人为正问不？”

shè lì fú yán fú yě huàn wú dìng xiàng dāng hé suǒ
舍利弗言：“不也！幻无定相，当何所

zhuǎn
转？”

tiān yuē yī qiè zhū fǎ yì fù rú shì wú yǒu dìng xiàng yún
天曰：“一切诸法亦复如是，无有定相，云

hé nǎi wèn bù zhuǎn nǚ shēn
何乃问不转女身？”

jí shí tiān nǚ yǐ shéntōng lì biàn shè lì fú lìng rú tiān nǚ tiān
即时天女以神通力，变舍利弗令如天女，天

zì huà shēn rú shè lì fú ér wèn yán hé yǐ bù zhuǎn nǚ shēn
自化身如舍利弗，而问言：“何以不转女身？”

shè lì fú yǐ tiān nǚ xiàng ér dá yán wǒ jīn bù zhī hé zhuǎn
舍利弗以天女像而答言：“我今不知何转

ér biàn wéi nǚ shēn
而变为女身？”

tiān yuē shè lì fú ruò néng zhuǎn cǐ nǚ shēn zé yī qiè
天曰：“舍利弗！若能转此女身，则一切

nǚ rén yì dāng néng zhuǎn rú shè lì fú fēi nǚ ér xiàn nǚ shēn yī qiè
女人亦当能转。如舍利弗非女而现女身，一切

nǚ rén yì fù rú shì suī xiàn nǚ shēn ér fēi nǚ yě shì gù fó shuō
女人亦复如是，虽现女身，而非女也。是故佛说

yī qiè zhū fǎ fēi nán fēi nǚ
一切诸法非男、非女。”

jí shí tiān nǚ huán shè shén lì shè lì fú shēn huán fù rú gù
即时天女还摄神力，舍利弗身还复如故。

tiān wèn shè lì fú nǚ shēn sè xiàng jīn hé suǒ zài
天问舍利弗：“女身色相，今何所在？”

shè lì fú yán nǚ shēn sè xiàng wú zài wú bú zài
舍利弗言：“女身色相，无在无不在。”

tiān yuē yī qiè zhū fǎ yì fù rú shì wú zài wú bú zài
天曰：“一切诸法，亦复如是，无在无不在。

fū wú zài wú bú zài zhě fó suǒ shuō yě
夫无在无不在者，佛所说也。”

shè lì fú wèntiān rǔ yú cǐ mò dāngshēng hé suǒ
舍利弗问天：“汝于此没，当生何所？”

tiānyuē fó huàsuǒshēng wú rú bǐ shēng
天曰：“佛化所生，吾如彼生。”

yuē fó huàsuǒshēng fēi mò shēng yě
曰：“佛化所生，非没、生也。”

tiānyuē zhòngshēngyóurán wú mò shēng yě
天曰：“众生犹然，无没、生也。”

shè lì fú wèntiān rǔ jiǔ rú dāng dé ā nòuduō luó sānmiǎo
舍利弗问天：“汝久如当得阿耨多罗三藐

sān pú tí
三菩提？”

tiānyuē rú shè lì fú huánwéifán fū wǒ nǎidāngchéng ā
天曰：“如舍利弗还为凡夫，我乃当成阿

nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
耨多罗三藐三菩提。”

shè lì fú yán wǒ zuò fán fū wú yǒu shì chù
舍利弗言：“我作凡夫，无有是处。”

tiānyuē wǒ dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí yì wú shì
天曰：“我得阿耨多罗三藐三菩提，亦无是

chù suǒ yǐ zhě hé pú tí wú zhù chù shì gù wú yǒu dé zhě
处。所以者何？菩提无住处，是故无有得者。”

shè lì fú yán jīn zhū fó dé ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí
舍利弗言：“今诸佛得阿耨多罗三藐三菩提，

yǐ dé dāng dé rú héng hé shā jīe wèi hé hū
已得当得，如恒河沙，皆谓何乎？”

tiānyuē jīe yǐ shì sú wén zì shù gù shuōyǒusān shì fēi
天曰：“皆以世俗文字数故，说有三世，非

wèi pú tí yǒu qù lái jīn
谓菩提有去来今。”

tiānyuē shè lì fú rǔ dé ā luó hàn dào yé
天曰：“舍利弗！汝得阿罗汉道耶？”

yuē wú suǒ dé gù ér dé
曰：“无所得故而得。”

tiānyuē zhū fó pú sà yì fù rú shì wú suǒ dé gù ér dé
天曰：“诸佛、菩萨亦复如是，无所得故而得。”

ěr shí wéi mó jié yǔ shè lì fú shì tiān nǚ yǐ céng gòng yǎng jiǔ shí
尔时，维摩诘语舍利弗：“是天女已曾供养九十

èr yì zhū fó⁵⁶ yǐ néng yóu xì pú sà shéntōng suǒ yuàn jù zú
 二亿诸佛⁵⁶，已能游戏菩萨神通，所愿具足，
 dé wú shēng rěn zhù bú tuì zhuǎn yǐ běnyuàn gù suí yì néng xiàn
 得无生忍，住不退转；以本愿故，随意能现，
 jiào huà zhòng shēng
 教化众生。”

fó dào pǐn dì bā 佛道品第八

ěr shí wén shū shī lì wèn wéi mó jié yán pú sà yún hé tōng
 尔时，文殊师利问维摩诘言：“菩萨云何通
 dá fó dào
 达佛道？”

wéi mó jié yán ruò pú sà xíng yú fēi dào shì wéi tōng dá fó
 维摩诘言：“若菩萨行于非道，是为通达佛
 dào
 道。”

yòu wèn yún hé pú sà xíng yú fēi dào
 又问：“云何菩萨行于非道？”

dá yuē ruò pú sà xíng wǔ wú jiàn ér wú nǎo huì zhì yú dì
 答曰：“若菩萨行五无间，而无恼恚；至于地
 yù wú zhū zuì gòu zhì yú chù shēng wú yǒu wú míng jiāo màn děng guò
 狱，无诸罪垢；至于畜生，无有无明憍慢等过；
 zhì yú è guǐ ér jù zú gōng dé xíng sè wú sè jiè dào bù yǐ
 至于饿鬼，而具足功德；行色、无色界道，不以
 wéi shèng shì xíng tān yù lí zhū rǎn zhuó shì xíng chēn huì yú zhū
 为胜。示行贪欲，离诸染著；示行瞋恚，于诸
 zhòng shēng wú yǒu huì ài shì xíng yú chī ér yǐ zhì huì tiáo
 众生，无有恚碍⁵⁷；示行愚痴，而以智慧，调
 fú qí xīn shì xíng qiǎn tān ér shě nèi wài suǒ yǒu bù xī shēn mìng
 伏其心。示行悭贪，而舍内外所有，不惜身命；
 shì xíng huǐ jìn ér ān zhù jìng jiè nǎi zhì xiǎo zuì yóu huái dà jù
 示行毁禁，而安住净戒，乃至小罪，犹怀大惧；
 shì xíng chēn huì ér cháng cí rěn shì xíng xiè dài ér qín xiū gōng dé
 示行瞋恚，而常慈忍；示行懈怠，而勤修功德；

⁵⁶ 大正藏：…九十二亿佛

⁵⁷ 大正藏：阂

shì xíngluàn yì ér chángniàndìng shì xíng yú chī ér tōng dá shì jiān
示行乱意，而常念定；示行愚痴，而通达世间、
chū shì jiān huì shì xíngchǎnwěi ér shàn fāngbiàn suí zhū jīng yì
出世间慧；示行谄伪，而善方便，随诸经义；
shì xíngjiāomàn ér yú zhòngshēng yóu rú qiáoliáng shì xíngzhū fán
示行憍慢，而于众生，犹如桥梁；示行诸烦
nǎo ér xīn chángqīngjìng shì rù yú mó ér shùn fó zhì huì bù
恼，而心常清净；示入于魔，而顺佛智慧，不
suí tā jiào shì rù shēngwén ér wèizhòngshēng shuō wèi wén fǎ
随他教；示入声闻，而为众生，说未闻法；
shì rù pì zhī fó ér chéng jiù dà bēi jiàohuà zhòngshēng shì rù
示入辟支佛，而成就大悲，教化众生；示入
pín qióng ér yǒubǎoshǒu gōng dé wú jìn shì rù xíng cán ér
贫穷，而有宝手，功德无尽；示入形⁵⁸残，而
jù zhū xiàng hǎo yǐ zì zhuāng yán shì rù xià jiàn ér shēng fó zhǒng
具诸相好，以自庄严；示入下贱，而生佛种
xìng zhōng jù zhū gōng dé shì rù léi liè chǒu lòu ér dé nà luó
性⁵⁹中，具诸功德；示入羸劣丑陋，而得那罗
yán shēn yī qiè zhòngshēng zhī suǒ lè jiàn shì rù lǎo bìng ér yǒng
延身，一切众生之所乐见；示入老病，而永
duàn bìng gēn chāo yuè sǐ wèi shì yǒu zī shēng ér héng guān wú cháng
断病根，超越死畏；示有资生，而恒观无常，
shí wú suǒ tān shì yǒu qī qiè cǎi nǚ ér cháng yuǎn lí wǔ yù yū
实无所贪；示有妻妾⁶⁰女，而常远离五欲淤
ní xiàn yú nè dùn ér chéng jiù biàn cái zǒng chí wú shī shì rù
泥；现于讷钝，而成就辩才，总持无失；示入
xié jì ér yǐ zhèng jì dù zhū zhòngshēng xiàn biàn rù zhū dào
邪济，而以正济，度诸众生；现遍入诸道，
ér duàn qí yīn yuán xiàn yú niè pán ér bú duàn shēng sǐ wén shū
而断其因缘；现于涅槃，而不断生死。文殊
shī lì pú sà néng rú shì xíng yú fēi dào shì wéi tōng dá fó dào
师利！菩萨能如是行于非道，是为通达佛道。”

yú shì wéi mó jié wèn wén shū shī lì hé děng wéi rú lái
于是，维摩诘问文殊师利：“何等为如来

⁵⁸ 大正藏：刑

⁵⁹ 大正藏：姓

⁶⁰ 大正藏：采

zhǒng
种？”

wénshū shī lì yán yǒushēnwéizhǒng wú míngyǒu ài wéizhǒng
文殊师利言：“有身为种，无明有爱为种，
fān huì chī wéizhǒng sì diāndǎowéizhǒng wǔ gài wéizhǒng liù rù
贪恚痴为种，四颠倒为种，五盖为种，六入
wéizhǒng qī shí chùwéizhǒng bā xié fǎ wéizhǒng jiǔ nǎochùwéi
为种，七识处为种，八邪法为种，九恼处为
zhǒng shí bú shàndào wéizhǒng yǐ yào yán zhī liù shí èr jiàn jí yī
种，十不善道为种。以要言之，六十二见及一
qiè fán nǎo jiē shì fó zhǒng
切烦恼，皆是佛种。”

yuē hé wèi yě
曰：“何谓也？”

dá yuē ruò jiàn wú wéi rù zhèngwèizhě bù néng fù fā ā nòu
答曰：“若见无为入正位者，不能复发阿耨
duō luó sānmiǎosān pú tí xīn pì rú gāoyuán lù dì bù shēng lián huā
多罗三藐三菩提心；譬如高原陆地，不生莲华，
bēi shī yū ní nǎishēng cǐ huā rú shì jiàn wú wéi fǎ rù zhèngwèizhě
卑湿淤泥乃生此华；如是见无为法入正位者，
zhōng bú fù néng shēng yú fó fǎ fán nǎo ní zhōng nǎi yǒu zhòng shēng
终不复能生于佛法；烦恼泥中，乃有众生
qǐ fó fǎ ěr yòu rú zhí zhǒng yú kōng zhōng bù dé shēng fèn rǎng
起佛法耳！又如殖种于空，终不得生！粪壤
zhī dì nǎi néng zī mào rú shì rù wú wéi zhèngwèizhě bù shēng
之地，乃能滋茂。如是入无为正位者，不生
fó fǎ qǐ yú wǒ jiàn rú xū mí shān yóu néng fā yú ā nòu duō luó
佛法；起于我见如须弥山，犹能发于阿耨多罗
sānmiǎosān pú tí xīn shēng fó fǎ yǐ shì gù dāng zhī yī qiè fán
三藐三菩提心，生佛法矣！是故当知，一切烦
nǎo wéi rú lái zhǒng pì rú bú xià jù hǎi bù néng dé wú jià bǎo
恼，为如来种。譬如不下巨海，不能得无价宝
zhū rú shì bú rù fán nǎo dà hǎi zé bù néng dé yī qiè zhì bǎo
珠。如是不入烦恼大海，则不能得一切智宝。”

ěr shí dà jiā shè tàn yán shàn zāi shàn zāi wénshū shī
尔时，大迦叶叹言：“善哉，善哉！文殊师

lì kuàishuō cǐ yǔ chéng rú suǒ yán chén láo zhī chóu wéi rú lái
利！快说此语。诚如所言，尘劳之俦⁶¹为如来
zhǒng wǒ děng jīn zhě bú fù kān rèn fā ā nòu duō luó sān miǎo sān pú
种；我等今者，不复堪任发阿耨多罗三藐三菩
tí xīn nǎi zhì wǔ wú jiàn zuì yóu néng fā yì shēng yú fó fǎ ér
提心，乃至五无间罪，犹能发意生于佛法，而
jīn wǒ děng yǒng bù néng fā pì rú gēn bài zhī shì qí yú wǔ yù bù
今我等永不能发。譬如根败之士，其于五欲不
néng fù lì rú shì shēng wén zhū jié duàn zhě yú fó fǎ zhōng wú suǒ
能复利。如是声闻诸结断者，于佛法中无所
fù yì yǒng bú zhì yuàn shì gù wén shū shī lì fán fū yú fó
复益，永不志愿。是故，文殊师利！凡夫于佛
fǎ yǒu fǎn fù ér shēng wén wú yě suǒ yǐ zhě hé fán fū wén fó
法有反复，而声闻无也。所以者何？凡夫闻佛
fǎ néng qǐ wú shàng dào xīn bú duàn sān bǎo zhèng shǐ shēng wén
法，能起无上道心，不断三宝。正使声闻
zhōng shēn wén fó fǎ lì wú wèi děng yǒng bù néng fā wú shàng dào
终身闻佛法，力、无畏等，永不能发无上道
yì 。”

ěr shí huì zhōng yǒu pú sà míng pǔ xiàn sè shēn wèn wéi mó
尔时，会中有菩萨，名普现色身，问维摩
jié yán jū shì fù mǔ qī zǐ qīn qī juàn shǔ lì mǐn zhī shí
诘言：“居士！父母妻子、亲戚眷属、吏民知识，
xī wéi shì shéi nú bì tóng pú xiàng mǎ jū shèng jiē hé suǒ zài 。”
悉为是谁？奴婢僮仆、象马车乘，皆何所在？”

yú shì wéi mó jié yǐ jì dá yuē
于是维摩诘以偈答曰：

zhì dù pú sà mǔ	fāng biàn yǐ wéi fù
智度菩萨母	方便以为父
yī qiè zhòng dǎo shī	wú bù yóu shì shēng
一切众导师	无不由是生
fǎ xǐ yǐ wéi qī	cí bēi xīn wéi nǚ
法喜以为妻	慈悲心为女
shàn xīn chéng shí nán	bì jìng kōng jì shè
善心诚实男	毕竟空寂舍

⁶¹ 大正藏：畴

dì zǐ zhòng chén láo suí yì zhī suǒ zhuǎn
弟子众尘劳 随意之所转

dào pǐn shàn zhī shí yóu shì chéngzhèng jué
道品善知识 由是成正觉

zhū dù fǎ děng lǚ sì shè wéi jì nǚ
诸度法等侣 四摄为伎女

gē yǒng sòng fǎ yán yǐ cǐ wéi yīn yuè
歌咏诵法言 以此为音乐

zǒng chí zhī yuán yuàn wú lòu fǎ lín shù
总持之园苑 无漏法林树

jué yì jìng miào huā jiě tuō zhì huì guǒ
觉意净妙华 解脱智慧果

bā jiě zhī yù chí dìng shuǐ zhàn rán mǎn
八解之浴池 定水湛然满

bù yǐ qī jìng huā yù cǐ wú gòu rén
布以七净华 浴此无垢人

xiàng mǎ wǔ tōng chí dà shèng yǐ wéi chē
象马五通驰 大乘以为车

tiáo yù yī yī xīn yóu yú bā zhèng lù
调御以一心 游于八正路

xiàng jù yǐ yán róng zhòng hǎo shì qí zī
相具以严容 众好饰其姿

cán kuì zhī shàng fú shēn xīn wéi huā mǎn
惭愧之上服 深心为华鬘

fù yǒu qī cái bǎo jiào shòu yǐ zī xī
富有七财宝 教授以滋息

rú suǒ shuō xiū xíng huí xiàng wéi dà lì
如所说修行 回向为大利

sì chán wéi chuáng zuò cóng yú jìng mìngshēng
四禅为床座 从于净命生

duō wén zēng zhì huì yǐ wéi zì jué yīn
多闻增智慧 以为自觉音

gān lù fǎ zhī shí jiě tuō wèi wéi jiāng
甘露法之食 解脱味为浆

jìng xīn yǐ zǎo yù jiè pǐn wéi tú xiāng
净心以澡浴 戒品为涂香

cūi miè fán nǎo zéi yǒng jiàn wú néng yú
摧灭烦恼贼 勇健无能踰

xiáng fú sì zhǒng mó	shèng fān jiàn dào chǎng
降伏四种魔	胜幡建道场
suī zhī wú qǐ miè	shì bǐ gù yǒu shēng
虽知无起灭	示彼故有生
xī xiàn zhū guó tǔ	rú rì wú bú jiàn
悉现诸国土	如日无不见
gòng yǎng yú shí fāng	wú liàng yì rú lái
供养于十方	无量亿如来
zhū fó jí jǐ shēn	wú yǒu fēn bié xiǎng
诸佛及己身	无有分别想
suī zhī zhū fó guó	jí yǔ zhòng shēng kōng
虽知诸佛国	及与众生空
ér cháng xiū jìng tǔ	jiào huà yú qún shēng
而常修净土	教化于群生
zhū yǒu zhòng shēng lèi	xíng shēng jí wēi yí
诸有众生类	形声及威仪
wú wèi lì pú sà	yī shí néng jìn xiàn
无畏力菩萨	一时能尽现
jué zhī zhòng mó shì	ér shì suí qí xíng
觉知众魔事	而示随其行
yǐ shàn fāng biàn zhì	suí yì jiē néng xiàn
以善方便智	随意皆能现
huò shì lǎo bìng sǐ	chéng jiù zhū qún shēng
或示老病死	成就诸群生
liǎo zhī rú huàn huà	tōng dá wú yǒu ài
了知如幻化	通达无有碍
huò xiàn jié jìn shāo	tiān dì jiē dòng rán
或现劫尽烧	天地皆洞然
zhòng rén yǒu cháng xiǎng	zhào lìng zhī wú cháng
众人有常想	照令知无常
wú shù yì zhòng shēng	jù lái qǐng pú sà
无数亿众生	俱来请菩萨
yī shí dào qí shè	huà lìng xiàng fó dào
一时到其舍	化令向佛道
jīng shū jìn zhòu shù	gōng qiǎo zhū jì yì
经书禁咒术	工巧诸伎艺
jìn xiàn xíng cǐ shì	ráo yì zhū qún shēng
尽现行此事	饶益诸群生

shì jiān zhòng dào fǎ xī yú zhōng chū jiā
世 间 众 道 法 悉 于 中 出 家
yīn yǐ jiě rén huò ér bú duò xié jiàn
因 以 解 人 惑 而 不 堕 邪 见
huò zuò rì yuè tiān fàn wáng shì jiè zhǔ
或 作 日 月 天 梵 王 世 界 主
huò shí zuò dì shuǐ huò fù zuò fēng huǒ
或 时 作 地 水 或 复 作 风 火
jié zhōng yǒu jí yì xiàn zuò zhū yào cǎo
劫 中 有 疾 疫 现 作 诸 药 草
ruò yǒu fú zhī zhě chú bìng xiāo zhòng dú
若 有 服 之 者 除 病 消 众 毒
jié zhōng yǒu jī jīn xiàn shēn zuò yǐn shí
劫 中 有 饥 饑 现 身 作 饮 食
xiān jiù bǐ jī kě què yǐ fǎ yǔ rén
先 救 彼 饥 渴 却 以 法 语 人
jié zhōng yǒu dāo bīng wèi zhī qǐ cí bēi⁶²
劫 中 有 刀 兵 为 之 起 慈 悲⁶²
huà bǐ zhū zhòng shēng lìng zhù wú zhèng dì
化 彼 诸 众 生 令 住 无 诤 地
ruò yǒu dà zhàn zhèn lì zhī yǐ děng lì
若 有 大 战 阵 立 之 以 等 力
pú sà xiàn wēi shì xiáng fú shǐ hé ān
菩 萨 现 威 势 降 伏 使 和 安
yī qiè guó tǔ zhōng zhū yǒu dì yù chù
一 切 国 土 中 诸 有 地 狱 处
zhé wǎng dào yú bǐ miǎn jì qí kǔ nǎo
辄 往 到 于 彼 勉 济 其 苦 恼
yī qiè guó tǔ zhōng chù shēng xiāng shí dàn
一 切 国 土 中 畜 生 相 食 噉
jiē xiàn shēng yú bǐ wèi zhī zuò lì yì
皆 现 生 于 彼 为 之 作 利 益
shì shòu yú wǔ yù yì fù xiàn xíng chán
示 受 于 五 欲 亦 复 现 行 禅
lìng mó xīn kuì luàn bù néng dé qí biàn
令 魔 心 悞 乱 不 能 得 其 便

⁶² 大正藏：心

huǒ zhōng shēng lián huā shì kě wèi xī yǒu
火 中 生 莲 华 是 可 谓 希 有
zài yù ér xíng chán xī yǒu yì rú shì
在 欲 而 行 禅 希 有 亦 如 是
huò xiàn zuò yín nǚ yǐn zhū hǎo sè zhě
或 现 作 婬 女 引 诸 好 色 者
xiān yǐ yù gōu qiān hòu lìng rù fó zhì⁶³
先 以 欲 钩 牵 后 令 入 佛 智⁶³
huò wéi yì zhōng zhǔ huò zuò shāng rén dǎo
或 为 邑 中 主 或 作 商 人 导
guó shī jí dà chén yǐ yòu lì zhòngshēng
国 师 及 大 臣 以 佑 利 众 生
zhū yǒu pín qióng zhě xiàn zuò wú jìn zàng
诸 有 贫 穷 者 现 作 无 尽 藏
yīn yǐ quàn dǎo zhī lìng fā pú tí xīn
因 以 劝 导 之 令 发 菩 提 心
wǒ xīn jiāo màn zhě wèi xiàn dà lì shì
我 心 憍 慢 者 为 现 大 力 士
xiāo fú zhū gòng gāo lìng zhù wú shàng dào
消 伏 诸 贡 高 令 住 无 上 道
qí yǒu kǒng jù zhòng jū qián ér wèi ān
其 有 恐 惧 众 居 前 而 慰 安
xiān shī yǐ wú wèi hòu lìng fā dào xīn
先 施 以 无 畏 后 令 发 道 心
huò xiàn lí yín yù wéi wǔ tōng xiān rén
或 现 离 婬 欲 为 五 通 仙 人
kāi dǎo zhū qún shēng lìng zhù jiè rěn cí
开 导 诸 群 生 令 住 戒 忍 慈
jiàn xū gòng shì zhě xiàn wéi zuò tóng pú
见 须 供 事 者 现 为 作 僮 仆
jì yuè kě qí yì nǎi fā yǐ dào xīn
既 悦 可 其 意 乃 发 以 道 心
suí bǐ zhī suǒ xū dé rù yú fó dào
随 彼 之 所 须 得 入 于 佛 道
yǐ shàn fāng biàn lì jiē néng jǐ zú zhī
以 善 方 便 力 皆 能 给 足 之

⁶³ 大正藏：道

rú shì dào wú liàng suǒ xíng wú yǒu yá
 如 是 道 无 量 所 行 无 有 涯
 zhì huì wú biān jì dù tuō wú shù zhòng
 智 慧 无 边 际 度 脱 无 数 众
 jiǎ lìng yī qiè fó yú wú shù yì jié
 假 令 一 切 佛 于 无 数⁶⁴ 亿 劫
 zàn tàn qí gōng dé yóu shàng bù néng jìn
 赞 叹 其 功 德 犹 尚 不 能 尽
 shéi wén rú shì fǎ bù fā pú tí xīn
 谁 闻 如 是 法 不 发 菩 提 心
 chú bǐ bú xiào rén chī míng wú zhì zhě
 除 彼 不 肖 人 痴 冥 无 智 者

rù bú èr fǎ mén pǐn dì jiǔ
 入 不 二 法 门 品 第 九

ěr shí wéi mó jié wèi zhòng pú sà yán zhū rén zhě yún hé
 尔 时 ， 维 摩 诘 谓 众 菩 萨 言 ： “ 诸 仁 者 ！ 云 何
 pú sà rù bú èr fǎ mén gè suí suǒ yào shuō zhī
 菩 萨 入 不 二 法 门 ？ 各 随 所 乐 说 之 。”

huì zhōng yǒu pú sà míng fǎ zì zài shuō yán zhū rén zhě shēng
 会 中 有 菩 萨 名 法 自 在 ， 说 言 ： “ 诸 仁 者 ！ 生
 miè wéi èr fǎ běn bù shēng jīn zé wú miè dé cǐ wú shēng fǎ rěn
 灭 为 二 。 法 本 不 生 ， 今 则 无 灭 ， 得 此 无 生 法 忍 ，
 shì wéi rù bú èr fǎ mén
 是 为 入 不 二 法 门 。”

dé shǒu pú sà yuē wǒ wǒ suǒ wéi èr yīn yǒu wǒ gù
 德 守 菩 萨 曰 ： “ 我 、 我 所 为 二 。 因 有 我 故 ，
 biàn yǒu wǒ suǒ ruò wú yǒu wǒ zé wú wǒ suǒ shì wéi rù bú èr fǎ
 便 有 我 所 ； 若 无 有 我 ， 则 无 我 所 ， 是 为 入 不 二 法
 mén
 门 。”

bú shùn pú sà yuē shòu bú shòu wéi èr ruò fǎ bú shòu
 不 眇 菩 萨 曰 ： “ 受 、 不 受 为 二 。 若 法 不 受 ，
 zé bù kě dé yǐ bù kě dé gù wú qǔ wú shě wú zuò wú xíng
 则 不 可 得 ； 以 不 可 得 ， 故 无 取 无 舍 、 无 作 无 行 ，

⁶⁴ 大正藏：量

shì wéi rù bú èr fǎ mén
是为入不二法门。”

dé dǐng pú sà yuē gòu jìng wéi èr jiàngòu shí xìng zé wú
德顶菩萨曰：“垢、净为二。见垢实性，则无
jìng xiàng shùn yú miè xiàng shì wéi rù bú èr fǎ mén
净相，顺于灭相，是为入不二法门。”

shàn sù pú sà yuē shì dòng shì niàn wéi èr bú dòng zé
善宿菩萨曰：“是动、是念为二。不动则
wú niàn wú niàn jí⁶⁵ wú fēn bié tōng dá cǐ zhě shì wéi rù bú èr
无念，无念即⁶⁵无分别。通达此者，是为入不二
fǎ mén
法门。”

shàn yǎn pú sà yuē yī xiàng wú xiàng wéi èr ruò zhī yī xiàng
善眼菩萨曰：“一相、无相为二。若知一相
jí shì wú xiàng yì bù qǔ wú xiàng rù yú píng děng shì wéi rù bú
即是无相，亦不取无相，入于平等，是为入不
èr fǎ mén
二法门。”

miào bì pú sà yuē pú sà xīn shēng wén xīn wéi èr guān
妙臂菩萨曰：“菩萨心、声闻心为二。观
xīn xiàng kōng rú huàn huà zhě wú pú sà xīn wú shēng wén xīn
心相空，如幻化者，无菩萨心、无声闻心，
shì wéi rù bú èr fǎ mén
是为入不二法门。”

fú shā pú sà yuē shàn bú shàn wéi èr ruò bù qǐ shàn
弗沙菩萨曰：“善、不善为二。若不起善、
bú shàn rù wú xiàng jì ér tōng dá zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
不善，入无相际而通达者，是为入不二法门。”

shī zǐ pú sà yuē zuì fú wéi èr ruò dá zuì xìng zé yǔ
师子菩萨曰：“罪、福为二。若达罪性，则与
fú wú yì yǐ jīn gāng huì jué liǎo cǐ xiàng wú fù wú jiě zhě shì
福无异，以金刚慧决了此相，无缚无解者，是
wéi rù bú èr fǎ mén
为入不二法门。”

shī zǐ yì pú sà yuē yǒu lòu wú lòu wéi èr ruò dé zhū fǎ
师子意菩萨曰：“有漏、无漏为二。若得诸法

⁶⁵ 大正藏：则

děng zé bù qǐ lòu bú lòu xiǎng bù zhuó yú xiàng yì bú zhù wú
等，则不起漏、不漏想，不著于相，亦不住无
xiàng shì wéi rù bú èr fǎ mén
相，是为入不二法门。”

jìng jiě pú sà yuē yǒuwéi wú wéiwéi èr ruò lí yī qiè shù
净解菩萨曰：“有为、无为为二。若离一切数，
zé xīn rú xū kōng yǐ qīng jìng huì wú suǒ ài zhě shì wéi rù bú èr fǎ
则心如虚空，以清净慧无所碍者，是为入不二法
mén
门。”

nà luó yán pú sà yuē shì jiān chū shì jiān wéi èr shì jiān xìng
那罗延菩萨曰：“世间、出世间为二。世间性
kōng jí shì chū shì jiān yú qí zhōng bú rù bù chū bú yì
空，即是出世间。于其中不入、不出、不溢、
bú sǎn shì wéi rù bú èr fǎ mén
不散，是为入不二法门。”

shàn yì pú sà yuē shēng sǐ niè pán wéi èr ruò jiàn shēng
善意菩萨曰：“生死、涅槃为二。若见生
sǐ xìng zé wú shēng sǐ wú fù wú jiě bù rán bú miè rú shì
死性，则无生死，无缚无解，不然⁶⁶不灭，如是
jiě zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
解者，是为入不二法门。”

xiànjàn pú sà yuē jìn bú jìn wéi èr fǎ ruò jiū jìng jìn
现见菩萨曰：“尽、不尽为二。法若究竟，尽
ruò bú jìn jiē shì wú jìn xiàng wú jìn xiàng jí shì kōng kōng zé wú
若不尽，皆是无尽相；无尽相即是空，空则无
yǒu jìn bú jìn xiàng rú shì rù zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
有尽、不尽相。如是入者，是为入不二法门。”

pǔ shǒu pú sà yuē wǒ wú wǒ wéi èr wǒ shàng bù kě dé
普守菩萨曰：“我、无我为二。我尚不可得，
fēi wǒ hé kě dé jiàn wǒ shí xìng zhě bú fù qǐ èr shì wéi rù bú
非我何可得？见我实性者，不复起二，是为入不
èr fǎ mén
二法门。”

diàntiān pú sà yuē míng wú míng wéi èr wú míng shí xìng jí
电天菩萨曰：“明、无明为二。无明实性即

⁶⁶ 大正藏：生

shì míng míng yì bù kě qǔ lí yī qiè shù yú qí zhōng píngděng wú
是明，明亦不可取，离一切数，于其中平等无
èr zhě shì wéi rù bù èr fǎ mén
二者，是为入不二法门。”

xǐ jiàn pú sà yuē sè sè kōng wéi èr sè jí shì kōng
喜见菩萨曰：“色、色空为二。色即是空，
fēi sè miè kōng sè xìng zì kōng rú shì shòu xiǎng xíng shí shí kōng
非色灭空，色性自空。如是受、想、行、识、识空
wéi èr shí jí shì kōng fēi shí miè kōng shí xìng zì kōng yú qí
为二，识即是空，非识灭空，识性自空，于其
zhōng ér tōng dá zhě shì wéi rù bù èr fǎ mén
中而通达者，是为入不二法门。”

míng xiàng pú sà yuē sì zhǒng yì kōng zhǒng yì wéi èr sì
明相菩萨曰：“四种异、空种异为二。四
zhǒng xìng jí shì kōng zhǒng xìng rú qián jì hòu jì kōng gù zhōng jì
种性即是空种性，如前际、后际空，故中际
yì kōng ruò néng rú shì zhī zhū zhǒng xìng zhě shì wéi rù bù èr fǎ
亦空。若能如是知诸种性者，是为入不二法
mén
门。”

miào yì pú sà yuē yǎn sè wéi èr ruò zhī yǎn xìng yú
妙意菩萨曰：“眼、色为二。若知眼性，于
sè bù tān bú huì bù chī shì míng jì miè rú shì ěr shēng
色不贪、不恚、不痴，是名寂灭。如是耳声、
bí xiāng shé wèi shēn chù yì fǎ wéi èr ruò zhī yì xìng yú
鼻香、舌味、身触、意法为二，若知意性，于
fǎ bù tān bú huì bù chī shì míng jì miè ān zhù qí zhōng
法不贪、不恚、不痴，是名寂灭，安住其中，
shì wéi rù bù èr fǎ mén
是为入不二法门。”

wú jìn yì pú sà yuē bù shī huí xiàng yī qiè zhì wéi èr
无尽意菩萨曰：“布施、回向一切智为二。
bù shī xìng jí shì huí xiàng yī qiè zhì xìng rú shì chí jiè rěn rǔ jīng jìn
布施性即是回向一切智性，如是持戒、忍辱、精进。
chán dìng zhì huì huí xiàng yī qiè zhì wéi èr zhì huì xìng jí shì huí xiàng
禅定、智慧、回向一切智为二，智慧性即是回向
yī qiè zhì xìng yú qí zhōng rù yī xiàng zhě shì wéi rù bù èr fǎ
一切智性，于其中入一相者，是为入不二法

mén
门。”

shēn huì pú sà yuē shì kōng shì wú xiàng shì wú zuò wéi èr
深慧菩萨曰：“是空、是无相、是无作为二。

kōng jí wú xiàng wú xiàng jí wú zuò ruò kōng wú xiàng wú zuò
空即无相，无相即无作；若空、无相、无作，
zé wú xīn yì shí yú yī jiě tuō mén jí shì sān jiě tuō mén zhě shì wéi
则无心意识。于一解脱门即是三解脱门者，是为
rù bú èr fǎ mén
入不二法门。”

jì gēn pú sà yuē fó fǎ zhòng wéi èr fó jí shì fǎ
寂根菩萨曰：“佛、法、众为二。佛即是法，

fǎ jí shì zhòng shì sān bǎo jiē wú wéi xiàng yǔ xū kōng děng yī
法即是众，是三宝皆无为相，与虚空等，一
qiè fǎ yì ěr néng suí cǐ xíng zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
切法亦尔。能随此行者，是为入不二法门。”

xīn wú ài pú sà yuē shēn shēn miè wéi èr shēn jí shì shēn
心无碍菩萨曰：“身、身灭为二。身即是身

miè suǒ yǐ zhě hé jiàn shēn shí xiàng zhě bù qǐ jiàn shēn jí jiàn miè
灭。所以者何？见身实相者，不起见身及见灭
shēn shēn yǔ miè shēn wú èr wú fēn bié yú qí zhōng bù jīng bù jù
身，身与灭身无二无分别，于其中不惊、不惧
zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
者，是为入不二法门。”

shàng shàn pú sà yuē shēn kǒu yì shàn wéi èr shì sān
上善菩萨曰：“身、口、意善为二。是三

yè jiē wú zuò xiàng shēn wú zuò xiàng jí kǒu wú zuò xiàng kǒu wú zuò
业皆无作相，身无作相，即口无作相；口无作
xiàng jí yì wú zuò xiàng shì sān yè wú zuò xiàng jí yī qiè fǎ wú
相，即意无作相；是三业无作相，即一切法无
zuò xiàng néng rú shì suí wú zuò huì zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
作相。能如是随无作慧者，是为入不二法门。”

fú tián pú sà yuē fú xíng zuì xíng bú dòng xíng wéi èr
福田菩萨曰：“福行、罪行、不动行为二。

sān xíng shí xìng jí shì kōng kōng zé wú fú xíng wú zuì xíng wú bú dòng
三行实性即是空，空则无福行、无罪行、无不动
xíng yú cǐ sān xíng ér bù qǐ zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
行。于此三行而不起者，是为入不二法门。”

huāyán pú sà yuē cóng wǒ qǐ èr wéi èr jiàn wǒ shí xiàngzhě
华严菩萨曰：“从我起二为二。见我实相者，
bù qǐ èr fǎ ruò bú zhù èr fǎ zé wú yǒu shí wú suǒ shí zhě
不起二法；若不住二法，则无有识。无所识者，
shì wéi rù bú èr fǎ mén
是为入不二法门。”

dé zàng pú sà yuē yǒu suǒ dé xiàng wéi èr ruò wú suǒ dé
德藏菩萨曰：“有所得相为二。若无所得，
zé wú qǔ shě wú qǔ shě zhě shì wéi rù bú èr fǎ mén
则无取舍。无取舍者，是为入不二法门。”

yuèshàng pú sà yuē àn yǔ míng wéi èr wú àn wú míng
月上菩萨曰：“闇与明为二。无闇、无明，
zé wú yǒu èr suǒ yǐ zhě hé rú rù mièshòu xiǎng dìng wú àn
则无有二。所以者何？如入灭受想定，无闇、
wú míng yī qiè fǎ xiàng yì fù rú shì yú qí zhōng píngděng rù zhě
无明，一切法相亦复如是，于其中平等入者，
shì wéi rù bú èr fǎ mén
是为入不二法门。”

bǎo yìn shǒu pú sà yuē yào niè pán bú yào shì jiān wéi èr
宝印手菩萨曰：“乐涅槃、不乐世间为二。
ruò bù yào niè pán bú yàn shì jiān zé wú yǒu èr suǒ yǐ zhě hé
若不乐涅槃、不厌世间，则无有二。所以者何？
ruò yǒu fù zé yǒu jiě ruò běn wú fù qí shéi qiú jiě wú fù wú
若有缚，则有解。若本无缚，其谁求解？无缚无
jiě zé wú yào yàn shì wéi rù bú èr fǎ mén
解，则无乐厌，是为入不二法门。”

zhū dǐng wáng pú sà yuē zhèng dào xié dào wéi èr zhù zhèng
珠顶王菩萨曰：“正道、邪道为二。住正
dào zhě zé bù fēn bié shì xié shì zhèng lí cǐ èr zhě shì wéi rù
道者，则不分别是邪是正，离此二者，是为入
bú èr fǎ mén
不二法门。”

lè shí pú sà yuē shí bù shí wéi èr shí jiàn zhě shàng bú
乐实菩萨曰：“实、不实为二。实见者尚不
jiàn shí hé kuàng fēi shí suǒ yǐ zhě hé fēi ròu yǎn suǒ jiàn huì yǎn
见实，何况非实！所以者何？非肉眼所见，慧眼
nǎi néng jiàn ér cǐ huì yǎn wú jiàn wú bú jiàn shì wéi rù bú èr fǎ
乃能见，而此慧眼，不见无不见，是为入不二法

mén
门。”

rú shì zhū pú sà gè gè shuō yǐ wèn wén shū shī lì hé děng
如是诸菩萨各各说已，问文殊师利：“何等

shì pú sà rù bú èr fǎ mén
是菩萨入不二法门？”

wén shū shī lì yuē rú wǒ yì zhě yú yī qiè fǎ wú yán wú
文殊师利曰：“如我意者，于一切法无言无

shuō wú shì wú shí lí zhū wèn dá shì wéi rù bú èr fǎ mén
说，无示无识，离诸问答，是为入不二法门。”

yú shì wén shū shī lì wèn wéi mó jié wǒ děng gè zì shuō yǐ
于是文殊师利问维摩诘：“我等各自说已，

rén zhě dāng shuō hé děng shì pú sà rù bú èr fǎ mén
仁者当说何等是菩萨入不二法门？”

shí wéi mó jié mò rán wú yán
时维摩诘默然无言。

wén shū shī lì tàn yuē shàn zāi shàn zāi nǎi zhì wú yǒu wén
文殊师利叹曰：“善哉！善哉！乃至无有文

zì yǔ yán shì zhēn rù bú èr fǎ mén
字、语言，是真入不二法门。”

shuō shì rù bú èr fǎ mén pǐn shí yú cǐ zhòng zhōng wǔ qiān
说是入不二法门品时，于此众中，五千

pú sà jiē rù bú èr fǎ mén dé wú shēng fǎ rěn
菩萨皆入不二法门，得无生法忍。

维摩诘所说经卷中

wéi mó jié suǒ shuō jīng juàn xià 亦名不可思
维摩诘所说经卷下 议解脱经

yáo qín sānzàng fǎ shī jiū mó luó shí fèng zhào yì
姚秦三藏法师鸠摩罗什奉 诏译

xiāng jī fó pǐn dì shí
香积佛品第十

yú shì shè lì fú xīn niàn rì shí yù zhì cǐ zhū pú sà
于是，舍利弗心念：“日时欲至，此诸菩萨

dāng yú hé shí
当于何食？”

shí wéi mó jié zhī qí yì ér yǔ yán fó shuō bā jiě tuō
时，维摩诘知其意而语言：“佛说八解脱，
rén zhě shòu xíng qǐ zá yù shí ér wén fǎ hū ruò yù shí zhě qiě dài
仁者受行，岂杂欲食而闻法乎？若欲食者，且待
xū yú dāng lìng rǔ dé wèi céng yǒu shí
须臾，当令汝得未曾有食。”

shí wéi mó jié jí rù sān mèi yǐ shéntōng lì shì zhū dà zhòng
时，维摩诘即入三昧，以神通力示诸大众，
shàng fāng jiè fèn guò sì shí èr héng hé shā fó tǔ yǒu guó míng zhòng
上方界分过四十二恒河沙佛土，有国名众
xiāng fó hào xiāng jī jīn xiàn zài qí guó xiāng qì bǐ yú shí fāng
香，佛号香积，今现在，其国香气，比于十方
zhū fó shì jiè rén tiān zhī xiāng zuì wéi dì yī bǐ tǔ wú yǒu shēng
诸佛世界人、天之香，最为第一。彼土无有声
wén pì zhī fó míng wéi yǒu qīng jìng dà pú sà zhòng fó wèi shuō fǎ
闻、辟支佛名，唯有清净大菩萨众，佛为说法。

qí jiè yī qiè jiē yǐ xiāng zuò lóu gé jīng xíng xiāng dì yuàn yuán jiē
其界一切，皆以香作楼阁，经行香地，苑园皆
xiāng qí shí xiāng qì zhōu liú shí fāng wú liàng shì jiè shí bǐ fó
香，其食香气，周流十方无量世界。时，彼佛
yǔ zhū pú sà fāng gòng zuò shí yǒu zhū tiān zǐ jiē hào xiāng yán xī fā
与诸菩萨方共坐食，有诸天子皆号香严，悉发

ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí xīn gòng yǎng bǐ fó jí zhū pú sà
阿耨多罗三藐三菩提心，供养彼佛及诸菩萨，

cǐ zhū dà zhòng mò bú mù jiàn
此诸大众莫不目见。

shí wéi mó jié wèn zhòng pú sà zhū rén zhě shéi néng zhì
时，维摩诘问众菩萨⁶⁷：“诸仁者！谁能致
bǐ fó fàn yǐ wén shū shī lì wēi shén lì gù xián jiē mò rán wéi
彼佛饭？”以文殊师利威神力故，咸皆默然。维
mó jié yán rén cǐ dà zhòng wú nǎi kě chǐ
摩诘言：“仁此大众，无乃可耻？”

wén shū shī lì yuē rú fó suǒ yán wù qīng wèi xué
文殊师利曰：“如佛所言，勿轻未学。”

yú shì wéi mó jié bù qǐ yú zuò jū zhòng huì qián huà zuò
于是，维摩诘不起于座，居众会前，化作
pú sà xiàng hǎo guāng míng wēi dé shū shèng bì yú zhòng huì ér
菩萨，相好光明，威德殊胜，蔽于众会，而
gào zhī yuē rǔ wǎng shàng fāng jiè fēn dù rú sì shí èr héng hé shā
告之曰：“汝往上方界分，度如四十二恒河沙
fó tǔ yǒu guó míng zhòng xiāng fó hào xiāng jī yǔ zhū pú sà fāng
佛土，有国名众香，佛号香积，与诸菩萨方
gòng zuò shí rǔ wǎng dào bǐ rú wǒ cí yuē wéi mó jié qǐ shǒu
共坐食。汝往到彼，如我词⁶⁸曰：‘维摩诘稽首
shì zūn zú xià zhì jìng wú liàng wèn xùn qǐ jū shǎo bìng shǎo nǎo
世尊足下！致敬无量，问讯起居，少病少恼，
qì lì ān fǒu yuàn dé shì zūn suǒ shí zhī yú dāng yú suǒ pó shì jiè
气力安不？愿得世尊所食之余，当于娑婆世界
shī zuò fó shì lìng cǐ yào xiǎo fǎ zhě dé hóng dà dào yì shǐ rú lái
施作佛事，令此乐小法者得弘大道，亦使如来
míng shēng pǔ wén
名声普闻。’”

shí huà pú sà jí yú huì qián shēng yú shàng fāng jǔ zhòng
时，化菩萨即于会前，升于上方，举众
jiē jiàn qí qù dào zhòng xiāng jiè lǐ bǐ fó zú yòu wén qí yán
皆见其去，到众香界，礼彼佛足，又闻其言：
wéi mó jié qǐ shǒu shì zūn zú xià zhì jìng wú liàng wèn xùn qǐ jū
“维摩诘稽首世尊足下！致敬无量，问讯起居，
shǎo bìng shǎo nǎo qì lì ān fǒu yuàn dé shì zūn suǒ shí zhī yú yù
少病少恼，气力安不？愿得世尊所食之余，欲

⁶⁷ 大正藏：时维摩诘问众菩萨言

⁶⁸ 大正藏：辞

yú suō pó shì jiè shī zuò fó shì shǐ cǐ yào xiǎo fǎ zhě dé hóng dà dào
于娑婆世界施作佛事，使此乐小法者得弘大道，
yì shǐ rú lái míng shēng pǔ wén
亦使如来名声普闻。”

bǐ zhū dà shì jiàn huà pú sà tàn wèi céng yǒu jīn cǐ shàng rén
彼诸大士见化菩萨，叹未曾有：“今此上人

cóng hé suǒ lái suō pó shì jiè wéi zài hé xǔ yún hé míng wéi yào
从何所来？娑婆世界为在何许？云何名为乐

xiǎo fǎ zhě jí yǐ wèn fó fó gào zhī yuē xià fāng dù rú sì
小法者？”即以问佛。佛告之曰：“下方度如四

shí èr héng hé shā fó tǔ yǒu shì jiè míng suō pó fó hào shì jiā móu
十二恒河沙佛土，有世界名娑婆，佛号释迦牟

ní jīn xiàn zài yú wǔ zhuó è shì wèi yào xiǎo fǎ zhòng shēng fū yǎn
尼，今现在。于五浊恶世，为乐小法众生敷演

dào jiào bǐ yǒu pú sà míng wéi mó jié zhù bù kě sī yì jiě tuō wèi
道教；彼有菩萨名维摩诘，住不可思议解脱，为

zhū pú sà shuō fǎ gù qiǎn huà lái chēng yáng wǒ míng bìng zàn cǐ
诸菩萨说法，故遣化来，称扬我名，并赞此

tǔ lìng bǐ pú sà zēng yì gōng dé
土，令彼菩萨增益功德。”

bǐ pú sà yán qí rén hé rú nǎi zuò shì huà dé lì wú wèi
彼菩萨言：“其人何如，乃作是化？德力无畏，

shén zú ruò sī fó yán shèn dà yī qiè shí fāng jiē qiǎn huà wǎng
神足若斯！”佛言：“甚大！一切十方皆遣化往，

shī zuò fó shì ráo yì zhòng shēng
施作佛事，饶益众生。”

yú shì xiāng jī rú lái yǐ zhòng xiāng bō chéng mǎn xiāng fàn yǔ
于是，香积如来以众香钵盛满香饭，与

huà pú sà shí bǐ jiǔ bǎi wàn pú sà jù fā shēng yán wǒ yù yì
化菩萨。时，彼九百万菩萨俱发声言：“我欲诣

suō pó shì jiè gòng yǎng shì jiā móu ní fó bìng yù jiàn wéi mó jié děng
娑婆世界供养释迦牟尼佛，并欲见维摩诘等

zhū pú sà zhòng fó yán kě wǎng shè rǔ shēn xiāng wú lìng bǐ
诸菩萨众。”佛言：“可往。摄汝身香，无令彼

zhū zhòng shēng qǐ huò zhuó xīn yòu dāng shě rǔ běn xíng wù shǐ bǐ guó
诸众生起惑著心。又当舍汝本形，勿使彼国

qiú pú sà zhě ér zì bǐ chǐ yòu rǔ yú bǐ mò huái qīng jiàn ér zuò
求菩萨者，而自鄙耻。又汝于彼莫怀轻贱，而作

ài xiǎng suǒ yǐ zhě hé shí fāngguó tǔ jiē rú xū kōng yòuzhū
碍想。所以者何？十方国土，皆如虚空。又诸
fó wèi yù huàzhū yào xiǎo fǎ zhě bú jìn xiàn qí qīngjìng tǔ ěr shí
佛为欲化诸乐小法者，不尽现其清净土耳！”时，
huà pú sà jì shòu bō fàn yǔ bǐ jiǔ bǎi wàn pú sà jù chéng fó wēi
化菩萨既受钵饭，与彼九百万菩萨俱，承佛威
shén jí wéi mó jié lì yú bǐ shì jiè hū rán bú xiàn xū yú zhī
神，及维摩诘力，于彼世界，忽然不现，须臾之
jiān zhì wéi mó jié shè
间，至维摩诘舍。

shí wéi mó jié jí huà zuò jiǔ bǎi wàn shī zǐ zhī zuò yán hǎo rú
时，维摩诘即化作九百万师子之座，严好如
qián zhū pú sà jiē zuò qí shàng shí huà pú sà yǐ mǎn bō xiāng fàn
前，诸菩萨皆坐其上。时，化菩萨以满钵香饭
yǔ wéi mó jié fàn xiāng pǔ xūn pí yē lí chéng jí sān qiān dà qiān shì
与维摩诘，饭香普熏毗耶离城，及三千大千世
jiè shí pí yē lí pó luó mén jū shì děng wén shì xiāng qì
界。时，毗耶离婆罗门、居士等，闻是香气，
shēn yì kuài rán tàn wèi céng yǒu yú shì zhǎng zhě zhǔ yuè gài cóng
身意快然，叹未曾有！于是，长者主月盖从
bā wàn sì qiān rén lái rù wéi mó jié shè jiàn qí shì zhōng pú sà shèn
八万四千人，来入维摩诘舍。见其室中菩萨甚
duō zhū shī zǐ zuò gāo guǎng yán hǎo jiē dà huān xǐ lǐ zhòng
多，诸师子座，高广严好，皆大欢喜，礼众
pú sà jí dà dì zǐ què zhù yī miàn zhū dì shén xū kōng shén jí
菩萨及大弟子，却住一面。诸地神、虚空神及
yù sè jiè zhū tiān wén cǐ xiāng qì yì jiē lái rù wéi mó jié shè
欲、色界诸天，闻此香气，亦皆来入维摩诘舍。

shí wéi mó jié yǔ shè lì fú děng zhū dà shēng wén rén zhě kě
时，维摩诘语舍利弗等诸大声闻：“仁者可
shí rú lái gān lù wèi fàn dà bēi suǒ xūn wú yǐ xiàn yì shí zhī
食，如来甘露味饭，大悲所勋⁶⁹，无以限量食之，
shǐ bù xiāo yě yǒu yì shēng wén niàn shì fàn shǎo ér cǐ dà zhòng
使不消也。”有异声闻念：“是饭少，而此大众
rén rén dāng shí huà pú sà yuē wù yǐ shēng wén xiǎo dé xiǎo zhì
人人当食？”化菩萨曰：“勿以声闻小德小智，

⁶⁹ 大正藏：熏

chēngliáng rú lái wú liàng fú huì sì hǎi yǒu jié cǐ fàn wú jìn shǐ
称量如来无量福慧！四海有竭，此饭无尽！使
yī qiè rén shí tuán ruò xū mí nǎi zhì yī jié yóu bù néng jìn suǒ
一切人食，转若须弥，乃至一劫，犹不能尽。所
yǐ zhě hé wú jìn jiè dìng zhì huì jiě tuō jiě tuō zhī jiàngōng
以者何？无尽戒、定、智慧、解脱、解脱知见功
dé jù zú zhě suǒ shí zhī yú zhōng bù kě jìn yú shì bō fàn xī
德具足者，所食之余，终不可尽。”于是钵饭悉
bǎo zhòng huì yóu gù bú sì qí zhū pú sà shēng wén tiān
饱众会，犹故不餍⁷⁰。其诸菩萨、声闻、天、
rén shí cǐ fàn zhě shēn ān kuài lè pì rú yī qiè yào zhuāng yánguó
人，食此饭者，身安快乐，譬如一切乐庄严国
zhū pú sà yě yòu zhū máokǒng jiē chū miào xiāng yì rú zhòng xiāng guó
诸菩萨也；又诸毛孔皆出妙香，亦如众香国
tǔ zhū shù zhī xiāng
土诸树之香。

ěr shí wéi mó jié wèn zhòng xiāng pú sà xiāng jī rú lái yǐ
尔时，维摩诘问众香菩萨：“香积如来以
hé shuō fǎ
何说法？”

bǐ pú sà yuē wǒ tǔ rú lái wú wén zì shuō dàn yǐ zhòng
彼菩萨曰：“我土如来无文字说，但以众
xiāng lìng zhū tiān rén dé rù lǜ xíng pú sà gè gè zuò xiāng shù xià
香令诸天、人得入律行。菩萨各各坐香树下，
wén sī miào xiāng jí huò yī qiè dé zàng sān mèi dé shì sān mèi zhě
闻斯妙香，即获一切德藏三昧。得是三昧者，
pú sà suǒ yǒu gōng dé jiē xī jù zú
菩萨所有功德皆悉具足。”

bǐ zhū pú sà wèn wéi mó jié jīn shì zūn shì jiā móu ní yǐ hé
彼诸菩萨问维摩诘：“今世尊释迦牟尼以何
shuō fǎ
说法？”

wéi mó jié yán cǐ tǔ zhòng shēng gāng qiáng nán huà gù fó wèi
维摩诘言：“此土众生刚强难化，故佛为
shuō gāng qiáng zhī yǔ yǐ tiáo fú zhī yán shì dì yù shì chù shēng shì
说刚强之语以调伏之。言是地狱、是畜生、是

⁷⁰ 大正藏：𦍋

è guǐ shì zhū nà nchù shì yú rén shēng chù shì shēn xié xíng shì
饿鬼，是诸难处，是愚人生处；是身邪行，是
shēn xié xíng bào shì kǒu xié xíng shì kǒu xié xíng bào shì yì xié xíng
身邪行报；是口邪行，是口邪行报；是意邪行，
shì yì xié xíng bào shì shā shēng shì shā shēng bào shì bù yǔ qǔ
是意邪行报；是杀生，是杀生报；是不与取，
shì bù yǔ qǔ bào shì xié yín shì xié yín bào shì wàng yǔ shì
是不与取报；是邪淫，是邪淫报；是妄语，是
wàng yǔ bào shì liǎng shé shì liǎng shé bào shì è kǒu shì è kǒu
妄语报；是两舌，是两舌报；是恶口，是恶口
bào shì wú yì yǔ shì wú yì yǔ bào shì tān jí shì tān jí bào
报；是无义语，是无义语报；是贪嫉，是贪嫉报；
shì chēn nǎo shì chēn nǎo bào shì xié jiàn shì xié jiàn bào shì qiān
是瞋恼，是瞋恼报；是邪见，是邪见报；是悭
lǐng shì qiān lǐng bào shì huǐ jiè shì huǐ jiè bào shì chēn huì
恔，是悭恔报；是毁戒，是毁戒报；是瞋恚，
shì chēn huì bào shì xiè dài shì xiè dài bào shì luàn yì shì luàn
是瞋恚报；是懈怠，是懈怠报；是乱意，是乱
yì bào shì yú chī shì yú chī bào shì jié jiè shì chí jiè shì
意报；是愚痴，是愚痴报；是结戒，是持戒，是
fàn jiè shì yīng zuò shì bù yīng zuò shì zhàng ài shì bú zhàng ài
犯戒；是应作，是不应作；是障碍，是不障碍；
shì dé zuì shì lí zuì shì jìng shì gòu shì yǒu lòu shì wú lòu
是得罪，是离罪；是净，是垢；是有漏，是无漏；
shì xié dào shì zhèng dào shì yǒu wéi shì wú wéi shì shì jiān
是邪道，是正道；是有为，是为；是世间，
shì niè pán yǐ nán huà zhī rén xīn rú yuán hóu gù yǐ ruò gān zhǒng
是涅槃。以难化之人，心如猿猴，故以若干种
fǎ zhì yù qí xīn nǎi kě tiáo fú pì rú xiàng mǎ lǒng lì bù tiáo
法，制御其心，乃可调伏。譬如象马，慵悞不调，
jiā zhū chǔ dú nǎi zhì chē gǔ rán hòu tiáo fú rú shì gāng qiáng nán
加诸楚毒，乃至彻骨，然后调伏。如是刚强难
huà zhòng shēng gù yǐ yī qiè kǔ qiè zhī yán nǎi kě rù lǜ
化众生，故以一切苦切之言，乃可入律。”

bǐ zhū pú sà wén shuō shì yǐ jiē yuē wèi céng yǒu yě rú
彼诸菩萨闻说是已，皆曰：“未曾有也！如

shì zūn shì jiā móu ní fó yīn qí wú liàng zì zài zhī lì nǎi yǐ pín suǒ
世尊释迦牟尼佛，隐其无量自在之力，乃以贫所

yào fǎ dù tuōzhòngshēng sī zhū pú sà yì néngláoqiān yǐ wúliàng
乐法，度脱众生；斯诸菩萨亦能劳谦，以无量
dà bēi shēng shì fó tǔ
大悲，生是佛土。”

wéimó jié yán cǐ tǔ pú sà yú zhūzhòngshēng dà bēijiān gù
维摩诘言：“此土菩萨于诸众生大悲坚固，
chéng rú suǒyán rán qí yī shì ráo yì zhòngshēng duō yú bǐ guó bǎi
诚如所言。然其一世饶益众生，多于彼国百
qiān jié xíng suǒ yǐ zhě hé cǐ suǒ pó shì jiè yǒu shí shàn fǎ zhū
千劫行。所以者何？此娑婆世界有十事善法，诸
yú jìng tǔ zhī suǒ wú yǒu hé děngwéi shí yǐ bù shī shè pín qióng
余净土之所无有。何等为十？以布施摄贫穷，
yǐ jìng jiè shè huǐ jìn yǐ rěn rǔ shè chēn huì yǐ jīng jìn shè xiè dài
以净戒摄毁禁，以忍辱摄瞋恚，以精进摄懈怠，
yǐ chán dìng shè luàn yì yǐ zhì huì shè yú chī shuōchúnàn fǎ dù bā
以禅定摄乱意，以智慧摄愚痴，说除难法度八
nànzhě yǐ dà shèng fǎ dù yàoxiǎoshèngzhě yǐ zhūshàngēn jì wú dé
难者，以大乘法度乐小乘者，以诸善根济无德
zhě cháng yǐ sì shèchéng jiù zhòngshēng shì wéi shí
者，常以四摄成就众生，是为十。”

bǐ pú sà yuē pú sà chéng jiù jǐ fǎ yú cǐ shì jiè xíng
彼菩萨曰：“菩萨成就几法？于此世界行
wú chuāngyóu shēng yú jìng tǔ
无疮疣，生于净土。”

wéimó jié yán pú sà chéng jiù bā fǎ yú cǐ shì jiè xíng wú
维摩诘言：“菩萨成就八法，于此世界行无
chuāngyóu shēng yú jìng tǔ hé děngwéi bā ráo yì zhòngshēng
疮疣，生于净土。何等为八？饶益众生，
ér bú wàngbào dài yī qièzhòngshēngshòuzhū kǔ nǎo suǒ zuògōng dé
而不望报；代一切众生受诸苦恼，所作功德
jìn yǐ shī zhī děng xīn zhòngshēng qiān xià wú ài yú zhū pú sà
尽以施之；等心众生，谦下无碍；于诸菩萨
shì zhī rú fó suǒ wèiwénjīng wén zhī bù yí bù yǔ shēngwén ér
视之如佛；所未闻经，闻之不疑；不与声闻而
xiāngwéi bèi bù jí bǐ gòng bù gāo jǐ lì ér yú qí zhōngtiáo fú
相违背；不嫉彼供，不高己利，而于其中调伏
qí xīn chángshěng jǐ guò bú sòng bǐ duǎn héng yǐ yī xīn qiú zhū
其心；常省己过，不讼彼短，恒以一心求诸

gōng dé shì wéi bā fǎ
功德，是为八法。”

wéi mó jié wénshū shī lì yú dà zhòngzhōngshuō shì fǎ shí bǎi
维摩诘、文殊师利于大众中说是法时，百
qiāntiān rén jiē fā ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí xīn shí qiān pú
千天、人皆发阿耨多罗三藐三菩提心，十千菩
sà dé wú shēng fǎ rěn
萨得无生法忍。

pú sà héngpǐn dì shí yī 菩萨行品第十一

shì shí fó shuō fǎ yú ān luó shù yuán qí dì hū rán guǎng bó
是时，佛说法于菴罗树园，其地忽然广博
yán shì yī qiè zhòng huì jiē zuò jīn sè ā nán bó fó yán shì zūn
严事，一切众会皆作金色。阿难白佛言：“世尊！
yǐ hé yīn yuán yǒu cǐ ruì yìng shì chù hū rán guǎng bó yán shì yī
以何因缘，有此瑞应？是处忽然广博严事，一
qiè zhòng huì jiē zuò jīn sè
切众会皆作金色。”

fó gào ā nán shì wéi mó jié wénshū shī lì yǔ zhū dà
佛告阿难：“是维摩诘、文殊师利，与诸大
zhònggōngjìng wéi rào fā yì yù lái gù xiānwéi cǐ ruì yìng
众恭敬围绕，发意欲来，故先为此瑞应。”

yú shì wéi mó jié yǔ wénshū shī lì kě gòngjiàn fó yǔ
于是，维摩诘语文殊师利：“可共见佛，与
zhū pú sà lǐ shì gòngyǎng
诸菩萨礼事供养。”

wénshū shī lì yán shàn zāi xíng yǐ jīn zhèng shì shí
文殊师利言：“善哉！行矣！今正是时。”

wéi mó jié jí yǐ shén lì chí zhū dà zhòng bìng shī zǐ zuò zhì
维摩诘即以神力，持诸大众并师子座，置
yú yòuzhǎng wǎng yì fó suǒ dào yǐ zhuó dì qǐ shǒu fó zú yòu
于右掌，往诣佛所。到已著地，稽首佛足，右
rào qī zā yī xīn hé zhǎng zài yī miàn lì qí zhū pú sà jí jiē
绕七匝，一心合掌，在一面立；其诸菩萨即皆
bì zuò qǐ shǒu fó zú yì rào qī zā yú yī miàn lì zhū dà dì
避座，稽首佛足，亦绕七匝，于一面立；诸大弟

zǐ shì fàn sì tiānwángděng yì jiē bì zuò qǐ shǒu fó zú
子、释、梵、四天王等，亦皆避座，稽首佛足，
zài yī miàn lì
在一面立。

yú shì shì zūn rú fǎ wèiwènzhū pú sà yǐ gè lìng fù zuò
于是，世尊如法慰问诸菩萨已，各令复坐，
jí jiē shòujiào zhòngzuò yǐ dìng fó yǔ shè lì fú rǔ jiàn pú sà
即皆受教。众坐已定，佛语舍利弗：“汝见菩萨
dà shì zì zài shén lì zhī suǒ wéi hū
大士，自在神力之所为乎？”

wěi rán yǐ jiàn
“唯然，已见！”

rǔ yì yún hé⁷¹? shì zūn wǒ dǔ qí wéi bù kě sī yì
“汝意云何⁷¹？”“世尊！我睹其为不可思议，
fēi yì suǒ tú fēi duósuǒ cè
非意所图，非度所测。”

ěr shí ā nán bó fó yán shì zūn jīn suǒ wén xiāng zì
尔时，阿难白佛言：“世尊！今所闻香，自
xī wèiyǒu shì wéi hé xiāng?
昔未有，是为何香？”

fó gào ā nán shì bǐ pú sà máokǒng zhī xiāng
佛告阿难：“是彼菩萨毛孔之香。”

yú shì shè lì fú yǔ ā nán yán wǒ děng máokǒng yì chū shì
于是，舍利弗语阿难言：“我等毛孔亦出是
xiāng
香。”

ā nán yán cǐ suǒ cóng lái?
阿难言：“此所从来？”

yuē shì zhǎngzhě wéi mó jié cóngzhòngxiāngguó qǔ fó yú
曰：“是长者维摩诘，从众香国，取佛余
fàn yú shè shí zhě yī qiè máokǒng jiē xiāngruò cǐ
饭，于舍食者，一切毛孔皆香若此。”

ā nán wèn wéi mó jié shì xiāng qì zhù dāng jiǔ rú
阿难问维摩诘：“是香气住当久如？”

wéi mó jié yán zhì cǐ fàn xiāo
维摩诘言：“至此饭消。”

⁷¹ 大正藏：于汝意云何

yuē cǐ fàn jiǔ rú dāngxiāo
曰：“此饭久如当消？”

yuē cǐ fàn shì lì zhì yú qī rì ránhòu nǎixiāo yòu ā
曰：“此饭势力至于七日，然后乃消。又阿

nán ruò shēngwénrén wèi rù zhèngwèi shí cǐ fànzhě dé rù zhèng
难！若声闻人未入正位，食此饭者，得入正

wèi ránhòu nǎixiāo yǐ rù zhèngwèi shí cǐ fànzhě dé xīn jiě
位，然后乃消；已入正位，食此饭者，得心解

tuō ránhòu nǎixiāo ruò wèi fā dà shèng yì shí cǐ fànzhě zhì
脱，然后乃消；若未发大乘意，食此饭者，至

fā yì nǎixiāo yǐ fā yì shí cǐ fànzhě dé wú shēngrěn ránhòu
发意乃消；已发意食此饭者，得无生忍，然后

nǎixiāo yǐ dé wú shēngrěn shí cǐ fànzhě zhì yī shēng bǔ chù
乃消；已得无生忍，食此饭者，至一生补处，

ránhòu nǎixiāo pì rú yǎoyào míngyuēshàngwèi qí yǒu fú zhě
然后乃消。譬如有药，名曰上味，其有服者，

shēnzhū dú miè ránhòu nǎixiāo cǐ fàn rú shì mièchú yī qiè zhū fán
身诸毒灭，然后乃消。此饭如是，灭除一切诸烦

nǎo dú ránhòu nǎixiāo
恼毒，然后乃消。”

ā nán bó fó yán wèicéngyǒu yě shì zūn rú cǐ xiāngfàn
阿难白佛言：“未曾有也，世尊！如此香饭

néngzuò fó shì
能作佛事。”

fó yán rú shì rú shì ā nán huòyǒu fó tǔ yǐ fó guāng
佛言：“如是，如是！阿难！或有佛土以佛光

míng ér zuò fó shì yǒu yǐ zhū pú sà ér zuò fó shì yǒu yǐ fó suǒhuà
明而作佛事，有以诸菩萨而作佛事，有以佛所化

rén ér zuò fó shì yǒu yǐ pú tí shù ér zuò fó shì yǒu yǐ fó yī fú
人而作佛事，有以菩提树而作佛事，有以佛衣服、

wò jù ér zuò fó shì yǒu yǐ fàn shí ér zuò fó shì yǒu yǐ yuán lín tái
卧具而作佛事，有以饭食而作佛事，有以园林台

guān ér zuò fó shì yǒu yǐ sān shí èr xiàng bā shí suí xíng hǎo ér zuò
观而作佛事，有以三十二相、八十随形好而作

fó shì yǒu yǐ fó shēn ér zuò fó shì yǒu yǐ xū kōng ér zuò fó shì
佛事，有以佛身而作佛事，有以虚空而作佛事；

zhòngshēng yīng yǐ cǐ yuán dé rù lǜ héng yǒu yǐ mèng huàn yǐng
众生应以此缘得入律行。有以梦、幻、影、

xiǎng jìngzhōngxiàng shuǐzhōngyuè rè shí yàn rú shì děng yù ér
响、镜中像、水中月、热时焰，如是等喻而
zuò fó shì yǒu yǐ yīn shēng yǔ yán wén zì ér zuò fó shì huò
作佛事。有以音声、语言、文字而作佛事。或
yǒu qīng jìng fó tǔ jì mò wú yán wú shuō wú shì wú shí wú
有清净佛土、寂寞无言、无说、无示、无识、无
zuò wú wéi ér zuò fó shì rú shì ā nán zhū fó wēi yí jìn
作、无为，而作佛事。如是，阿难！诸佛威仪进
zhǐ zhū suǒ shī wéi wú fēi fó shì
止，诸所施为，无非佛事。

ā nán yǒu cǐ sì mó bā wàn sì qiān zhū fán nǎo mén
“阿难！有此四魔，八万四千诸烦恼门，
ér zhū zhòng shēng wéi zhī pí láo zhū fó jí yǐ cǐ fǎ ér zuò fó shì
而诸众生为之疲劳，诸佛即以此法而作佛事，
shì míng rù yī qiè zhū fó fǎ mén pú sà rù cǐ mén zhě ruò jiàn yī
是名入一切诸佛法门。菩萨入此门者，若见一
qiè jìng hǎo fó tǔ bù yǐ wéi xǐ bù tān bù gāo ruò jiàn yī qiè bú
切净好佛土，不以为喜，不贪不高；若见一切不
jìng fó tǔ bù yǐ wéi yōu bú ài bú mò dàn yú zhū fó shēng qīng
净佛土，不以为忧，不碍不没；但于诸佛生清
jìng xīn huān xǐ gōng jìng wèi céng yǒu yě zhū fó rú lái gōng dé píng
净心，欢喜恭敬，未曾有也！诸佛如来功德平
děng wèi jiào huà zhòng shēng gù ér xiàn fó tǔ bù tóng ā nán
等！为教化⁷²众生故，而现佛土不同。阿难！
rǔ jiàn zhū fó guó tǔ dì yǒu ruò gān ér xū kōng wú ruò gān yě rú
汝见诸佛国土，地有若干，而虚空无若干也；如
shì jiàn zhū fó sè shēn yǒu ruò gān ěr qí wú ài huì wú ruò gān yě
是见诸佛色身有若干耳，其无碍慧无若干也。

ā nán zhū fó sè shēn wēi xiàng zhǒng xìng jiè dìng
“阿难！诸佛色身、威相、种性、戒、定、
zhì huì jiě tuō jiě tuō zhī jiàn lì wú suǒ wèi bú gòng zhī fǎ
智慧、解脱、解脱知见，力、无所畏、不共之法、
dà cí dà bēi wēi yí suǒ xíng jí qí shòu mìng shuō fǎ jiào huà
大慈、大悲，威仪所行，及其寿命，说法教化，
chéng jiù zhòng shēng jìng fó guó tǔ jù zhū fó fǎ xī jiē tóng děng
成就众生，净佛国土，具诸佛法，悉皆同等，

⁷² 大正藏：为化

shì gù míngwéi sānmiǎo sān fó tuó míngwéi duō tuó ā qié dù míngwéi
是故名为三藐三佛陀，名为多陀阿伽度，名为
fó tuó ā nán ruò wǒ guǎng shuō cǐ sān jù yì rǔ yǐ jié shòu
佛陀。阿难！若我广说此三句义，汝以劫寿，
bù néng jìn shòu zhèng shǐ sān qiān dà qiān shì jiè mǎn zhōng zhòng shēng
不能尽受；正使三千大千世界满中众生，
jiē rú ā nán duō wén dì yī dé niàn zǒng chí cǐ zhū rén děng yǐ
皆如阿难多闻第一，得念总持，此诸人等，以
jié zhī shòu yì bù néng shòu rú shì ā nán zhū fó ā nòng duō
劫之寿，亦不能受。如是，阿难！诸佛阿耨多
luó sān miǎo sān pú tí wú yǒu xiàn liàng zhì huì biàn cái bù kě sī yì
罗三藐三菩提，无有限量，智慧辩才不可思议。”

ā nán bái fó yán wǒ cóng jīn yǐ wǎng bù gǎn zì wèi yǐ wéi
阿难白佛言：“我从今已往，不敢自谓以为
duō wén
多闻。”

fó gào ā nán wù qǐ tuì yì suǒ yǐ zhě hé wǒ shuō rǔ
佛告阿难：“勿起退意！所以者何？我说汝
yú shēng wén zhōng wéi zuì duō wén fēi wèi pú sà qiě zhǐ ā nán
于声闻中为最多闻，非谓菩萨。且止，阿难！

qí yǒu zhì zhě bù yīng xiàn dù zhū pú sà yě yī qiè hǎi yuān shàng kě cè
其有智者不应限度诸菩萨也；一切海渊尚可测
liáng pú sà chán dìng zhì huì zǒng chí biàn cái yī qiè gōng dé bù
量，菩萨禅定、智慧、总持、辩才一切功德不
kě liáng yě ā nán rǔ děng shě zhì pú sà suǒ xíng shì wéi mó jié
可量也。阿难！汝等舍置菩萨所行，是维摩诘
yī shí suǒ xiàn shén tōng zhī lì yī qiè shēng wén pì zhī fó yú bǎi qiān
一时所现神通之力。一切声闻、辟支佛于百千
jié jìn lì biàn huà suǒ bù néng zuò
劫，尽力变化所不能作。”

ěr shí zhòng xiāng shì jiè pú sà lái zhě hé zhǎng bái fó yán
尔时，众香世界菩萨来者，合掌白佛言：
shì zūn wǒ děng chū jiàn cǐ tǔ shēng xià liè xiǎng jīn zì huǐ zé
“世尊！我等初见此土，生下劣想，今自悔责，
shě lí shì xīn suǒ yǐ zhě hé zhū fó fāng biàn bù kě sī yì wéi
舍离是心。所以者何？诸佛方便，不可思议！为
dù zhòng shēng gù suí qí suǒ yīng xiàn fó guó yì wěi rán shì zūn
度众生故，随其所应，现佛国异。唯然，世尊！

yuàn cì shǎo fǎ huán yú bǐ tǔ dāngniàn rú lái
愿赐少法，还于彼土，当念如来。”

fó gào zhū pú sà yǒu jìn wú jìn jiě tuō fǎ mén nǚ děng dāng
佛告诸菩萨：“有尽无尽解脱法门，汝等当

xué hé wèi wéi jìn wèi yǒu wéi fǎ hé wèi wú jìn wèi wú wéi fǎ
学。何谓为尽？谓有为法；何谓无尽？谓无为法。

rú pú sà zhě bù jìn yǒu wéi bú zhù wú wéi
如菩萨者，不尽有为，不住无为。

hé wèi bú jìn yǒu wéi wèi bù lí dà cí bù shě dà bēi
“何谓不尽有为？谓不离大慈，不舍大悲；

shēn fā yī qiè zhì xīn ér bù hū wàng jiàohuà zhòng shēng zhōng bú
深发一切智心，而不忽忘；教化众生，终不

yàn juàn yú sì shè fǎ cháng niàn shùn xíng hù chí zhèng fǎ bù
厌倦；于四摄法，常念顺行；护持正法，不

xī shēn mìng zhòng zhū shàn gēn wú yǒu pí yàn zhì cháng ān zhù
惜身⁷³命；种诸善根，无有疲厌。志常安住，

fāng biàn huí xiàng qiú fǎ bú xiè shuō fǎ wú lìng qín gòng zhū fó
方便回向；求法不懈，说法无悞；勤供诸佛。

gù rù shēng sǐ ér wú suǒ wèi yú zhū róng rǔ xīn wú yōu xǐ bù
故入生死而无所畏；于诸荣辱，心无忧喜；不

qīng wèi xué jìng xué rú fó duò fán nǎo zhě lìng fā zhèng niàn yú
轻未学，敬学如佛；堕烦恼者，令发正念，于

yuǎn lí lè bù yǐ wéi guì bù zhuó jǐ lè qīng yú bǐ lè zài
远离乐，不以为贵；不著己乐，庆于彼乐。在

zhū chán dìng rú dì yù xiǎng yú shēng sǐ zhōng rú yuán guān xiǎng
诸禅定，如地狱想；于生死中，如园观想；

jiàn lái qiú zhě wéi shàn shī xiǎng shě zhū suǒ yǒu jù yī qiè zhì xiǎng
见来求者，为善师想；舍诸所有，具一切智想；

jiàn huǐ jiè rén qǐ jiù hù xiǎng zhū bō luó mì wéi fù mǔ xiǎng
见毁戒人，起救护想；诸波罗蜜，为父母想；

dào pǐn zhī fǎ wéi juàn shǔ xiǎng fā xíng shàn gēn wú yǒu qí xiàn
道品之法，为眷属想。发行善根，无有齐限；

yǐ zhū jìng guó yán shì zhī shì chéng jǐ fó tǔ xíng wú xiàn shī jù
以诸净国严饰之事，成己佛土；行无限施，具

zú xiàng hǎo chú yī qiè è jìng shēn kǒu yì shēng sǐ wú shù jié
足相好；除一切恶，净身口意。生死无数劫，

⁷³ 大正藏：躬

yì ér yǒuyǒng wén fó wú liàng dé zhì ér bú juàn yǐ zhì huì jiàn
意而有勇；闻佛无量德，志而不倦。以智慧剑，
pò fán nǎo zéi chū yīn jiè rù hè fù zhòngshēng yǒng shǐ jiě tuō
破烦恼贼；出阴界入，荷负众生，永使解脱。
yǐ dà jīng jìn cuī fú mó jūn cháng qiú wú niàn shí xiàng zhì huì xíng
以大精进，摧伏魔军，常求无念实相智慧；行
shǎo yù zhī zú⁷⁴ ér bù shě shì fǎ⁷⁵ bú huài wēi yí ér⁷⁶ néng suí
少欲知足⁷⁴，而不舍世法⁷⁵，不坏威仪而⁷⁶能随
sú qǐ shéntōng huì yǐn dǎo zhòngshēng dé niàn zǒng chí suǒ wén
俗。起神通慧，引导众生，得念总持，所闻
bú wàng shàn bié zhū gēn duàn zhòngshēng yí yǐ yào shuō biàn
不忘。善别诸根，断众生疑；以乐说辩，
yǎn fǎ wú ài jìng shí shàn dào shòu tiān rén fú xiū sì wú liàng
演法无碍。净十善道，受天、人福；修四无量，
kāi fàn tiān dào quàn qǐng shuō fǎ suí xǐ zàn shàn dé fó yīn shēng
开梵天道。劝请说法，随喜赞善，得佛音声；
shēn kǒu yì shàn dé fó wēi yí shēn xiū shàn fǎ suǒ xíng zhuǎn shèng
身口意善，得佛威仪。深修善法，所行转胜；
yǐ dà shèng jiào chéng pú sà sēng xīn wú fàng yì bù shī zhòng shàn
以大乘教，成菩萨僧；心无放逸，不失众善。
xíng rú cǐ fǎ shì míng pú sà bú jìn yǒu wéi
行如此法，是名菩萨不尽有为。

hé wèi pú sà bú zhù wú wéi wèi xiū xué kōng bù yǐ kōng
“何谓菩萨不住无为？谓修学空，不以空
wéi zhèng xiū xué wú xiàng wú zuò bù yǐ wú xiàng wú zuò wéi zhèng
为证；修学无相、无作，不以无相、无作为证；
xiū xué wú qǐ bù yǐ wú qǐ wéi zhèng guān yú wú cháng ér bú yàn
修学无起，不以无起为证。观于无常，而不厌
shàn běn guān shì jiān kǔ ér bú wù shēng sǐ guān yú wú wǒ ér
善本；观世间苦，而不恶生死；观于无我，而
huì rén bú juàn guān yú jì miè ér bù yǒng jì miè⁷⁷ guān yú yuǎn
诲人不倦；观于寂灭，而不永寂灭⁷⁷；观于远
lí ér shēn xīn xiū shàn guān wú suǒ guī ér guī qù shàn fǎ guān
离，而身心修善；观无所归，而归趣善法；观

⁷⁴ 大正藏：行于世间法少欲知足

⁷⁵ 大正藏：于出世间求之无厌，而不舍世间法

⁷⁶ 大正藏：不坏威仪法而

⁷⁷ 大正藏：而不永灭

yú wú shēng ér yǐ shēng fǎ hè fù yī qiè guān yú wú lòu ér bú
于无生，而以生法荷负一切；观于无漏，而不
duànzhū lòu guān wú suǒ xíng ér yǐ xíng fǎ jiàohuàzhòngshēng guān
断诸漏；观无所行，而以行法教化众生；观
yú kōng wú ér bù shě dà bēi guānzhèng fǎ wèi ér bù suí xiǎoshèng
于空无，而不舍大悲；观正法位，而不随小乘；
guānzhū fǎ xū wàng wú láo wú rén wú zhǔ wú xiàng běnyuàn wèimǎn
观诸法虚妄，无牢无人、无主无相，本愿未
ér bù xū fú dé chándìng zhì huì xiū rú cǐ fǎ shì míng pú
而不虚福德、禅定、智慧。修如此法，是名菩
sà bú zhù wú wéi
萨不住无为。

yòu jù fú dé gù bú zhù wú wéi jù zhì huì gù bú jìn
“又具福德故，不住无为；具智慧故，不尽
yǒuwéi dà cí bēi gù bú zhù wú wéi mǎnběnyuàn gù bú jìn yǒu
有为。大慈悲故，不住无为；满本愿故，不尽有
wéi jí fǎ yào gù bú zhù wú wéi suí shòuyào gù bú jìn yǒuwéi
为。集法药故，不住无为；随授药故，不尽有为。
zhī zhòngshēngbìng gù bú zhù wú wéi mièzhòngshēngbìng gù bú jìn
知众生病故，不住无为；灭众生病故，不尽
yǒuwéi zhūzhèng shì pú sà yǐ xiū cǐ fǎ bú jìn yǒuwéi bú zhù wú
有为。诸正士菩萨以修此法，不尽有为、不住无
wéi shì míng jìn wú jìn jiě tuō fǎ mén rǔ děngdāngxué
为，是名尽无尽解脱法门，汝等当学！”

ěr shí bǐ zhū pú sà wénshuō shì fǎ jiē dà huān xǐ yǐ
尔时，彼诸菩萨闻说是法，皆大欢喜，以
zhòngmiào huā ruògānzhǒng sè ruògānzhǒng xiāng sǎnbiàn sānqiān
众妙华、若干种色、若干种香，散遍三千
dà qiān shì jiè gòngyǎng yú fó jí cǐ jīng fǎ bìngzhū pú sà yǐ
大千世界，供养于佛，及此经法，并诸菩萨已，
qǐ shǒu fó zú tàn wèi céng yǒu yán shì jiā móu ní fó nǎi néng
稽首佛足，叹未曾有！言：“释迦牟尼佛乃能
yú cǐ shàn xíng fāng biàn yán yǐ hū rán bú xiàn huándào bǐ guó
于此善行方便。”言已，忽然不现，还到彼国。

jiàn ā chù fó pǐn dì shí èr
见阿闍佛品第十二

ěr shí shì zūnwèn wéi mó jié rǔ yù jiàn rú lái wéi yǐ
尔时，世尊问维摩诘：“汝欲见如来，为以

hé děngguān rú lái hū
何等观如来乎？”

wéi mó jié yán rú zì guān shēn shí xiàng guān fó yì rán
维摩诘言：“如自观身实相，观佛亦然。

wǒ guān rú lái qián jì bù lái hòu jì bú qù jīn zé bú zhù bù guān
我观如来前际不来，后际不去，今则不住。不观

sè bù guān sè rú bù guān sè xìng bù guān shòu xiǎng xíng
色，不观色如，不观色性。不观受、想、行、

shí bù guān shí rú bù guān shí xìng fēi sì dà qǐ tóng yú xū
识，不观识如，不观识性，非四大起，同于虚

kōng liù rù wú jī yǎn ěr bí shé shēn xīn yǐ guò
空。六入无积，眼、耳、鼻、舌、身、心已过；

bú zài sān jiè sāngòu yǐ lí shùnsān tuō mén jù zú sān míng
不在三界，三垢已离。顺三脱门，具足三明，

yǔ wú míngděng bù yī xiàng bù yì xiàng bù zì xiàng bù tā
与无明等。不一相、不异相，不自相、不他

xiàng fēi wú xiàng fēi qǔ xiàng bù cǐ àn bù bǐ àn bù zhōng
相，非无相、非取相。不此岸，不彼岸，不中

liú ér huà zhòng shēng guān yú jì miè yì bù yǒng miè bù cǐ
流，而化众生。观于寂灭，亦不永灭。不此

bù bǐ bù yǐ cǐ bù yǐ bǐ bù kě yǐ zhì zhī bù kě yǐ shí
不彼；不以此，不以彼。不可以智知，不可以识

shí wú huì wú míng wú míng wú xiàng wú qiáng wú ruò fēi jìng fēi
识。无晦无明，无名无相，无强无弱，非净非

huì bú zài fāng bù lí fāng fēi yǒu wéi fēi wú wéi wú shì wú
秽。不在方，不离方；非有为，非无为。无示无

shuō bù shī bù qiǎn bù jiè bù fàn bù rěn bù huì bù jìn bù dài
说。不施不悭，不戒不犯，不忍不恚，不进不怠，

bú dìng bù luàn bù zhì bù yú bù chéng bù qī bù lái bú qù
不定不乱，不智不愚，不诚不欺，不来不去，

bù chū bú rù yī qiè yán yǔ dào duàn fēi fú tián fēi bù fú tián
不出不入，一切言语道断。非福田，非不福田；

fēi yīnggòngyǎng fēi bù yīnggòngyǎng fēi qǔ fēi shě fēi yǒuxiàng
非应供养，非不应供养；非取非舍。非有相，
fēi wú xiàng tóngzhēn jì děng fǎ xìng bù kě chēng bù kě liáng
非无相。同真际，等法性。不可称，不可量，
guòzhū chēngliáng fēi dà fēi xiǎo fēi jiàn fēi wén fēi jué fēi zhī
过诸称量。非大非小，非见非闻，非觉非知，
lí zhòng jié fù děngzhū zhì tóngzhòngshēng yú zhū fǎ wú fēn bié
离众结缚。等诸智，同众生，于诸法无分别。
yī qiè wú shī wú zhuó wú nǎo wú zuò wú qǐ wú shēng wú miè
一切无失，无浊无恼，无作无起，无生无灭。
wú wèi wú yōu wú xǐ wú yàn⁷⁸ wú yǐ yǒu wú dāngyǒu wú jīn
无畏无忧，无喜无厌⁷⁸。无已有，无当有，无今
yǒu bù kě yī yī qiē yánshuō fēn bié xiǎn shì shì zūn rú lái shēn wéi
有。不可以一切言说分别显示。世尊！如来身为
ruò cǐ zuò rú shì guān yǐ sī guānzhě míngwéizhèngguān ruò
若此，作如是观。以斯观者，名为正观；若
tā guānzhě míngwéi xié guān
他观者，名为邪观。”

ěr shí shè lì fú wèn wéi mó jié rǔ yú hé mò ér lái shēng
尔时，舍利弗问维摩诘：“汝于何没而来生
cǐ ? ”
此？”

wéi mó jié yán rǔ suǒ dé fǎ yǒu mò shēng hū
维摩诘言：“汝所得法有没、生乎？”

shè lì fú yán wú mò shēng yě
舍利弗言：“无没、生也。”

ruò zhū fǎ wú mò shēngxiàng yún hé wèn yán rǔ yú hé
“若诸法无没、生相，云何问言：‘汝于何
mò ér lái shēng cǐ ? ’ yú yì yún hé pì rú huàn shī huàn zuò nán
没而来生此？’于意云何？譬如幻师，幻作男
nǚ nìng mò shēng yé
女，宁没、生耶？”

shè lì fú yán wú mò shēng yě rǔ qǐ bù wén fó shuō zhū
舍利弗言：“无没、生也。汝岂不闻佛说诸
fǎ rú huànxiàng hū
法如幻相乎？”

⁷⁸ 大正藏：无喜无厌无著

dá yuē rú shì ruò yī qiè fǎ rú huànxiàngzhě yún hé wèn
答曰：“如是！若一切法如幻相者！云何问

yán rǔ yú hé mò ér lái shēng cǐ shè lì fú mò zhě wéi xū
言：‘汝于何没而来生此？’舍利弗！没者为虚

kuáng fǎ huài bài zhī xiàng shēngzhě wéi xū kuáng fǎ xiāng xù zhī
诳法，坏败⁷⁹之相；生者为虚诳法，相续之

xiàng pú sà suī mò bú jìn shàn běn suī shēng bù zhǎng zhū è
相。菩萨虽没，不尽善本；虽生，不长诸恶。”

shì shí fó gào shè lì fú yǒu guó míng miào xǐ fó hào wú
是时，佛告舍利弗：“有国名妙喜，佛号无

dòng shì wéi mó jié yú bǐ guó mò ér lái shēng cǐ
动。是维摩诘于彼国没，而来生此。”

shè lì fú yán wèi céng yǒu yě shì zūn shì rén nǎi néng shě
舍利弗言：“未曾有也。世尊！是人乃能舍

qīng jìng tǔ ér lái yào cǐ duō nù hài chù
清净土，而来乐此多怒害处。”

wéi mó jié yǔ shè lì fú yú yì yún hé rì guāng chū shí
维摩诘语舍利弗：“于意云何？日光出时

yǔ míng hé hū
与冥合乎？”

dá yuē fú yě rì guāng chū shí zé wú zhòng míng
答曰：“不也！日光出时，则⁸⁰无众冥。”

wéi mó jié yán fū rì hé gù xíng yán fú tí
维摩诘言：“夫日何故行阎浮提？”

dá yuē yù yǐ míng zhào wèi zhī chú míng
答曰：“欲以明照，为之除冥。”

wéi mó jié yán pú sà rú shì suī shēng bú jìng fó tǔ wèi
维摩诘言：“菩萨如是！虽生不净佛土，为

huà zhòng shēng bù yǔ yú àn ér gòng hé yě dàn miè zhòng shēng fán
化众生⁸¹，不与愚闇而共合也，但灭众生烦

nǎo àn ěr
恼闇耳！”

shì shí dà zhòng kě yǎng yù jiàn miào xǐ shì jiè wú dòng rú lái
是时，大众渴仰，欲见妙喜世界无动如来，

⁷⁹ 大正藏：败坏

⁸⁰ 大正藏：即

⁸¹ 大正藏：为化众生故

jǐ qí pú sà shēngwén zhī zhòng fó zhī yī qiè zhòng huì suǒ niàn
及其菩萨、声闻之众。佛知一切众会所念，
gào wéi mó jié yán shàn nán zǐ wèi cǐ zhòng huì xiàn miào xǐ guó
告维摩诘言：“善男子！为此众会，现妙喜国
wú dòng rú lái jí zhū pú sà shēngwén zhī zhòng zhòng jiē yù jiàn”
无动如来，及诸菩萨、声闻之众，众皆欲见。”

yú shì wéi mó jié xīn niàn wú dāng bù qǐ yú zuò jiē miào
于是，维摩诘心念：“吾当不起于座，接妙

xǐ guó tiě wéi shān chuān xī gǔ jiāng hé dà hǎi quán yuán xū
喜国，铁围山川，溪谷江河，大海泉源，须
mí zhū shān jí rì yuè xīng xiù tiān lóng guǐ shén fàn tiān děng
弥诸山，及日月星宿、天、龙、鬼神、梵天等

gōng bìng zhū pú sà shēngwén zhī zhòng chéng yì jù luò nán nǚ
宫，并诸菩萨、声闻之众，城邑聚落，男女

dà xiǎo nǎi zhì wú dòng rú lái jí pú tí shù zhū miào lián huā
大小，乃至无动如来，及菩提树，诸妙莲华，

néng yú shí fāng zuò fó shì zhě sān dào bǎo jiē cóng yán fú tí zhì dāo
能于十方作佛事者；三道宝阶从阎浮提，至忉

lì tiān yǐ cǐ bǎo jiē zhū tiān lái xià xī wèi lǐ jìng wú dòng rú lái
利天，以此宝阶，诸天来下，悉为礼敬无动如来，

tīng shòu jīng fǎ yán fú tí rén yì dēng qí jiē shàng shēng dāo lì
听受经法。阎浮提人，亦登其阶，上升忉利，

jiàn bǐ zhū tiān miào xǐ shì jiè chéng jiù rú shì wú liàng gōng dé shàng
见彼诸天。妙喜世界成就如是无量功德，上

zhì ā jiā ní⁸² zhì tiān xià zhì shuǐ jì yǐ yòu shǒu duàn qǔ rú táo
至阿迦尼⁸²吒天，下至水际；以右手断取，如陶

jiā lún rù cǐ shì jiè yóu dé⁸³ huā mán shì yī qiè zhòng zuò
家轮，入此世界，犹得⁸³华鬘，示一切众。”作

shì niàn yǐ rù yú sān mèi xiàn shén tōng lì yǐ qí yòu shǒu duàn qǔ
是念已，入于三昧，现神通力，以其右手断取

miào xǐ shì jiè zhì yú cǐ tǔ
妙喜世界，置于此土。

bǐ dé shén tōng pú sà jí shēngwén zhòng bìng yú tiān rén
彼得神通菩萨及声闻众，并余天、人，

jù fā shēng yán wěi rán shì zūn shéi qǔ wǒ qù yuàn jiàn jiù hù
俱发声言：“唯然，世尊！谁取我去！愿见救护。”

⁸² 大正藏：臑

⁸³ 大正藏：持

wú dòng fó yán fēi wǒ suǒ wéi shì wéi mó jié shén lì suǒ zuò qí
无 动 佛 言：“非 我 所 为，是 维 摩 诘 神 力 所 作。” 其
yú wèi dé shéntōngzhě bù jué bù zhī jǐ zhī suǒ wǎng miào xǐ shì jiè
余 未 得 神 通 者，不 觉 不 知 己 之 所 往。 妙 喜 世 界，
suī rù cǐ tǔ ér bù zēng jiǎn yú shì shì jiè yì bú pò ài rú běn
虽 入 此 土，而 不 增 减，于 是 世 界 亦 不 迫 隘，如 本
wú yì
无 异。

ěr shí shì jiā móu ní fó gào zhū dà zhòng rǔ děng qiě guān
尔 时，释 迦 牟 尼 佛 告 诸 大 众：“汝 等 且 观
miào xǐ shì jiè wú dòng rú lái qí guó yán shì pú sà xíng jìng dì
妙 喜 世 界 无 动 如 来，其 国 严 饰，菩 萨 行 净，弟
zǐ qīng bái
子 清 白。”

jiē yuē wěi rán yǐ jiàn
皆 曰：“唯 然，已 见。”

fó yán ruò pú sà yù dé rú shì qīng jìng fó tǔ dāng xué wú
佛 言：“若 菩 萨 欲 得 如 是 清 净 佛 土，当 学 无
dòng rú lái suǒ xíng zhī dào
动 如 来 所 行 之 道。”

xiàn cǐ miào xǐ guó shí suǒ pó shì jiè shí sì nà yóu tā rén fā
现 此 妙 喜 国 时，娑 婆 世 界 十 四 那 由 他 人，发
ā nòng duō luó sān miǎo sān pú tí xīn jiē yuàn shēng yú miào xǐ fó tǔ
阿 耨 多 罗 三 藐 三 菩 提 心，皆 愿 生 于 妙 喜 佛 土。
shì jiā móu ní fó jí jì zhī yuē dāng shēng bǐ guó
释 迦 牟 尼 佛 即 记 之 曰：“当 生 彼 国。”

shí miào xǐ shì jiè yú cǐ guó tǔ suǒ yīng ráo yì qí shì qì yǐ
时，妙 喜 世 界 于 此 国 土 所 应 饶 益，其 事 讫 已，
huán fù běn chù jǔ zhòng jiē jiàn
还 复 本 处，举 众 皆 见。

fó gào shè lì fú rǔ jiàn cǐ miào xǐ shì jiè jí wú dòng fó
佛 告 舍 利 弗：“汝 见 此 妙 喜 世 界 及 无 动 佛
fǒu
不？”

wěi rán yǐ jiàn shì zūn yuàn shǐ yī qiè zhòng shēng dé qīng
“唯 然，已 见，世 尊！愿 使 一 切 众 生 得 清
jìng tǔ rú wú dòng fó huò shéntōng lì rú wéi mó jié shì zūn
净 土，如 无 动 佛；获 神 通 力，如 维 摩 诘。世 尊！”

wǒ děngkuài dé shàn lì dé jiàn shì rén qīn jìn gòngyǎng qí zhūzhòng
我等快得善利，得见是人亲近供养。其诸众
shēng ruò jīn xiànzài ruò fó mièhòu wén cǐ jīngzhě yì dé shàn
生，若今现在，若佛灭后，闻此经者，亦得善
lì kuàng fù wén yǐ xìn jiě shòu chí dú sòng jiě shuō rú fǎ xiū xíng
利；况复闻已信解，受持读诵解说，如法修行。
ruò yǒushǒu dé shì jīng diǎnzhě biàn wéi yǐ dé fǎ bǎo zhī zàng ruò yǒu
若有手得是经典者，便为已得法宝之藏；若有
dú sòng jiě shì qí yì rú shuō xiū xíng zé wéi zhū fó zhī suǒ hù niàn
读诵解释其义，如说修行，则⁸⁴为诸佛之所护念；
qí yǒugòngyǎng rú shì rénzhě dāng zhī zé wéi gòngyǎng yú fó qí
其有供养如是人者，当知则⁸⁵为供养于佛；其
yǒushū chí cǐ jīng juǎnzhě dāng zhī qí shì jí yǒu rú lái ruò wén shì
有书持此经卷者，当知其室即有如来；若闻是
jīng néng suí xǐ zhě sī rén zé wéi qù yī qiè zhì ruò néng xìn jiě
经能随喜者，斯人则⁸⁶为趣⁸⁷一切智；若能信解
cǐ jīng nǎi zhì yī sì jù jì wèi tā shuōzhě dāng zhī cǐ rén jí
此经，乃至一四句偈，为他说者，当知此人，即
shì shòu ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí jì
是受阿耨多罗三藐三菩提记。”

fǎ gòngyǎng pǐn dì shí sān 法供养品第十三

ěr shí shì tí huán yīn yú dà zhòngzhōng bó fó yán shì zūn
尔时，释提桓因于大众中白佛言：“世尊！

wǒ suī cóng fó jí wénshū shī lì wénbǎiqiānjīng wèicéngwén cǐ bù
我虽从佛及文殊师利闻百千经，未曾闻此不
kě sī yì zì zài shéntōng jué dìng shí xiàngjīng diǎn rú wǒ jiě fó
可思议，自在神通，决定实相经典。如我解佛
suǒshuō yì qù ruò yǒuzhòngshēngwén cǐ jīng fǎ xìn jiě shòu chí dú
所说义趣，若有众生闻此⁸⁸经法，信解受持读

⁸⁴ 大正藏：即

⁸⁵ 大正藏：即

⁸⁶ 大正藏：即

⁸⁷ 大正藏：取

⁸⁸ 大正藏：是

sòng zhī zhě bì dé shì fǎ bù yí hé kuàng rú shuō xiū xíng sī rén
诵之者，必得是法不疑，何况如说修行？斯人
jí wéi bì zhòng è qù kāi zhū shàn mén cháng wéi zhū fó zhī suǒ hù niàn
即为闭众恶趣开诸善门，常为诸佛之所护念；
xiáng fú wàixué cuī miè mó yuàn xiū zhì pú tí ān chǔ dào chǎng
降伏外学，摧灭魔怨；修治菩提，安处道场；
lǚ jiàn rú lái suǒ xíng zhī jì shì zūn ruò yǒu shòu chí dú sòng rú shuō
履践如来所行之迹。世尊！若有受持读诵如说
xiū xíng zhě wǒ dāng yǔ zhū juàn shǔ gòng yǎng jǐ shì suǒ zài jù luò
修行者，我当与诸眷属供养给事；所在聚落
chéng yì shān lín kuàng yě yǒu shì jīng chù wǒ yì yǔ zhū juàn shǔ
城邑、山林旷野，有是经处，我亦与诸眷属，
tīng shòu fǎ gòng gòng dào qí suǒ qí wèi xìn zhě dāng lìng shēng xìn qí
听受法故共到其所；其未信者，当令生信；其
yǐ xìn zhě dāng wéi zuò hù
已信者，当为作护。”

fó yán shàn zāi shàn zāi tiān dì rú rǔ suǒ shuō wú
佛言：“善哉，善哉！天帝！如汝所说，吾
zhù ěr xǐ cǐ jīng guǎng shuō guò qù wèi lái xiàn zài zhū fó bù kě
助尔喜。此经广说过去、未来、现在诸佛不可
sī yì ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí shì gù tiān dì ruò shàn
思议阿耨多罗三藐三菩提。是故，天帝！若善
nán zǐ shàn nǚ rén shòu chí dú sòng gòng yǎng shì jīng zhě zé⁸⁹
男子、善女人受持、读诵、供养是经者，则⁸⁹
wéi gòng yǎng qù lái jīn fó
为供养去、来、今佛。

tiān dì zhèng shǐ sān qiān dà qiān shì jiè rú lái mǎn zhōng
“天帝！正使三千大千世界如来满中，
pì rú gān zhè zhú wěi dào má cóng lín ruò yǒu shàn nán zǐ
譬如甘蔗、竹苇、稻麻、丛林；若有善男子、
shàn nǚ rén huò yǐ yī jié⁹⁰ huò jiǎn yī jié gōng jìng zūn zhòng
善女人，或以一劫⁹⁰、或减一劫，恭敬尊重，
zàn tàn gòng yǎng fèng zhū suǒ ān zhì zhū fó miè hòu yǐ yī yī quán
赞叹供养，奉诸所安，至诸佛灭后，以一全
shēn shè lì qī qī bǎo tǎ zòng guǎng yī sì tiān xià gāo zhì fàn tiān
身舍利起七宝塔，纵广一四天下，高至梵天，

⁸⁹ 大正藏：即

⁹⁰ 大正藏：或一劫

biǎochàozhuāngyán yǐ yī qiè huāxiāng yīng luò chuáng fān jì
表刹庄严；以一切华香、瓔珞、幢幡、伎
yuè wēi miào dì yī ruò yī jié ruò jiǎn yī jié ér gòng yǎng zhī
乐微妙第一，若一劫、若减一劫，而供养之。
tiān dì yú yì yún hé qí rén zhí fú nìng wéi duō fǒu
天帝，于⁹¹意云何，其人植福，宁为多不？”

shì tí huán yīn yán shènduō shì zūn bǐ zhī fú dé
释提桓因言：“甚多⁹²，世尊！彼之福德，
ruò yǐ bǎi qiān yì jié shuō bù néng jìn
若以百千亿劫，说不能尽。”

fó gào tiān dì dāng zhī shì shàn nán zǐ shàn nǚ rén wén shì
佛告天帝：“当知是善男子、善女人，闻是
bù kě sī yì jiě tuō jīng diǎn xìn jiě shòu chí dú sòng xiū xíng fú
不可思议解脱经典，信解受持，读诵修行，福
duō yú bǐ suǒ yǐ zhě hé zhū fó pú tí jiē cóng cǐ shēng pú tí
多于彼。所以者何？诸佛菩提皆从此⁹³生；菩提
zhī xiàng bù kě xiàn liàng yǐ shì yīn yuán fú bù kě liáng
之相不可限量，以是因缘福不可量。”

fó gào tiān dì guò qù wú liàng ā sēng qí jié shí shì yǒu fó
佛告天帝：“过去无量阿僧祇劫，时世有佛，
hào yuē yào wáng rú lái yīng gòng zhèng biàn zhī míng xíng zú shàn
号曰药王如来、应供、正遍知、明行足、善
shì shì jiān jiě wú shàng shì tiáo yù zhàng fū tiān rén shī fó
逝、世间解、无上士、调御丈夫、天人师、佛、
shì zūn shì jiè míng dà zhuāng yán jié yuē zhuāng yán fó shòu èr shí
世尊。世界名大庄严，劫曰庄严，佛寿二十
xiǎo jié qí shēng wén sēng sān shí liù yì nà yóu tā pú sà sēng yǒu shí
小劫；其声闻僧三十六亿那由他；菩萨僧有十
èr yì tiān dì shì shí yǒu zhuàn lún shèng wáng míng yuē bǎo gài
二亿。天帝！是时，有转轮圣王名曰宝盖，
qī bǎo jù zú zhǔ sì tiān xià wáng yǒu qiān zǐ duān zhèng yǒng jiàn
七宝具足，主四天下。王有千子，端正勇健，
néng fú yuàn dí
能伏怨敌。

⁹¹ 大正藏：于天帝

⁹² 大正藏：甚多矣

⁹³ 大正藏：是

ěr shí bǎo gài yǔ qí juànshǔ gòngyǎng yào wáng rú lái shī
“尔时，宝盖与其眷属供养药王如来，施

zhū suǒ ān zhì mǎn wǔ jié guò wǔ jié yǐ gào qí qiān zǐ rǔ
诸所安，至满五劫。过五劫已，告其千子：‘汝

děng yì dāng rú wǒ yǐ shēn xīn gòngyǎng yú fó yú shì qiān zǐ
等亦当如我，以深心供养于佛。’于是，千子

shòu fù wáng mìng gòngyǎng yào wáng rú lái fù mǎn wǔ jié yī qiè
受父王命，供养药王如来，复满五劫，一切

shī ān qí wáng yī zǐ míng yuē yuè gài dú zuò sī wéi nìng yǒu
施安。其王一子，名曰月盖，独坐思惟：‘宁有

gòngyǎng shū guò cǐ zhě yǐ fó shén lì kōng zhōng yǒu tiān yuē
供养殊过此者？’以佛神力，空中有天曰：

shàn nán zǐ fǎ zhī gòngyǎng shèng zhū gòngyǎng jí wèn hé
‘善男子！法之供养胜诸供养。’即问：‘何

wèi fǎ zhī gòngyǎng tiān yuē rǔ kě wǎng wèn yào wáng rú lái
谓法之供养？’天曰：‘汝可往问药王如来，

dāng guǎng wèi rǔ shuō fǎ zhī gòngyǎng
当广为汝说法之供养。’

jí shí yuè gài wáng zǐ xíng yì yào wáng rú lái qǐ shǒu fó
“即时，月盖王子行诣药王如来，稽首佛

zú què zhù yī miàn bó fó yán shì zūn zhū gòngyǎng zhōng
足，却住一面，白佛言：‘世尊！诸供养中，

fǎ gòngyǎng shèng yún hé míng wéi fǎ zhī gòngyǎng⁹⁴ fó yán
法供养胜。云何名为法之供养⁹⁴？’佛言：

shàn nán zǐ fǎ gòngyǎng zhě zhū fó suǒ shuō shēn jīng yī qiè shì
‘善男子！法供养者，诸佛所说深经，一切世

jiān nán xìn nán shòu wēi miào nán jiàn qīng jìng wú rǎn fēi dàn fēn bié
间难信难受，微妙难见，清净无染，非但分别

sī wéi zhī suǒ néng dé pú sà fǎ zàng suǒ shè tuó luó ní yìn yìn zhī
思惟之所能得。菩萨法藏所摄，陀罗尼印印之。

zhì bú tuì zhuǎn chéng jiù liù dù shàn fēn bié yì shùn pú tí fǎ
至不退转，成就六度，善分别义，顺菩提法，

zhòng jīng zhī shàng rù dà cí bēi lí zhòng mó shì jí zhū xié jiàn
众经之上。入大慈悲，离众魔事，及诸邪见。

shùn yīn yuán fǎ wú wǒ wú rén wú zhòng shēng wú shòu mìng
顺因缘法，无我，无人，无众生，无寿命，

⁹⁴ 大正藏：云何为法供养

kōng wú xiàng wú zuò wú qǐ néng lìng zhòng shēng zuò yú dào chǎng
空、无相、无作、无起。能令众生坐于道场，
ér zhuǎn fǎ lún zhū tiān lóng shén qián tà pó dēng suǒ gòng tàn
而转法轮，诸天、龙神、乾闥婆等，所共叹
yù néng lìng zhòng shēng rù fó fǎ zàng shè zhū xián shèng yī qiè zhì huì
誉。能令众生入佛法藏，摄诸贤圣一切智慧。
shuō zhòng pú sà suǒ xíng zhī dào yī yú zhū fǎ shí xiàng zhī yì míng
说众菩萨所行之道，依于诸法实相之义。明
xuān wú cháng kǔ kōng wú wǒ jì miè néng jiù yī qiè huǐ
宣无常、苦、空、无我、寂灭⁹⁵，能救一切毁
jìn zhòng shēng zhū mó wài dào jí tān zhuó zhě néng shǐ bù wèi zhū
禁众生；诸魔外道及贪著者，能使怖畏；诸
fó xián shèng suǒ gòng chēng tàn bèi shēng sǐ kǔ shì niè pán lè shí
佛贤圣所共称叹。背生死苦，示涅槃乐，十
fāng sān shì zhū fó suǒ shuō ruò wén rú shì děng jīng xìn jiě shòu chí dú
方三世诸佛所说。若闻如是等经，信解受持读
sòng yǐ fāng biàn lì wèi zhū zhòng shēng fēn bié jiě shuō xiǎn shì fēn
诵，以方便力，为诸众生分别解说，显示分
míng shǒu hù fǎ gù shì míng fǎ zhī gòng yǎng yòu yú zhū fǎ rú shuō
明，守护法故，是名法之供养。又于诸法如说
xiū xíng suí shùn shí èr yīn yuán lí zhū xié jiàn dé wú shēng rěn
修行，随顺十二因缘，离诸邪见，得无生忍；
jué dìng wú wǒ wú yǒu zhòng shēng ér yú yīn yuán guǒ bào wú wéi wú
决定无我无有众生，而于因果果报无违无
zhèng lí zhū wǒ suǒ yī yú yì bù yī yǔ yī yú zhì bù yī
诤，离诸我所。依于义，不依语；依于智，不依
shí yī liǎo yì jīng bù yī bù liǎo yì jīng yī yú fǎ bù yī rén
识；依了义经，不依不了义经；依于法，不依人。
suí shùn fǎ xiàng wú suǒ rù wú suǒ guī wú míng bì jìng miè gù
随顺法相，无所入，无所归。无明毕竟灭故，
zhū xíng yì bì jìng miè nǎi zhì shēng bì jìng miè gù lǎo sǐ yì bì jìng miè
诸行亦毕竟灭；乃至生毕竟灭故，老死亦毕竟灭。
zuò rú shì guān shí èr yīn yuán wú yǒu jìn xiàng bú fù qǐ jiàn
作如是观，十二因缘，无有尽相，不复起见，
shì míng zuì shàng fǎ zhī gòng yǎng
是名最上法之供养。”

⁹⁵ 大正藏：寂灭之法

fó gàotiān dì wáng zǐ yuè gài cóngyàowáng fó wén rú shì fǎ
佛告天帝：“王子月盖从药王佛闻如是法，

dé róu shùn rěn jí jiě bǎo yī yán shēn zhī jù yǐ gòngyǎng fó bó
得柔顺忍。即解宝衣严身之具，以供养佛，白

fó yán shì zūn rú lái miè hòu wǒ dāng xíng fǎ gòngyǎng shǒu
佛言：“世尊！如来灭后，我当行法供养，守

hù zhèng fǎ yuàn yǐ wēi shén jiā āi jiàn lì lìng wǒ dé xiáng fú mó
护正法。愿以威神加哀建立，令我得降伏魔

yuàn xiū pú sà héng fó zhī qí shēn xīn suǒ niàn ér jì zhī yuē
怨⁹⁶，修菩萨行。’佛知其深心所念，而记之曰：

rǔ yú mò hòu shǒu hù fǎ chéng
‘汝于末后，守护法城。’

tiān dì shí wáng zǐ yuè gài jiàn fǎ qīng jìng wén fó shòu
“天帝！时，王子月盖见法清净，闻佛授

jì yǐ xìn chū jiā xiū xí shàn fǎ jīng jìn bù jiǔ dé wǔ shén
记，以信出家，修习⁹⁷善法；精进不久，得五神

tōng jù pú sà dào dé tuó luó ní wú duàn biàn cái yú fó miè
通，具⁹⁸菩萨道，得陀罗尼，无断辩才。于佛灭

hòu yǐ qí suǒ dé shéntōng zǒng chí biàn cái zhī lì mǎn shí xiǎo
后，以其所得神通、总持、辩才之力，满十小

jié yàowáng rú lái suǒ zhuàn fǎ lún suí ér fēn bù yuè gài bǐ qiū yǐ
劫，药王如来所转法轮随而分布。月盖比丘以

shǒu hù fǎ qín xíng jīng jìn jí yú cǐ shēn huà bǎi wàn yì rén yú
守护法，勤行精进，即于此身，化百万亿人于

ā nòu duō luó sān miǎo sān pú tí lì bú tuì zhuǎn shí sì nà yóu tā
阿耨多罗三藐三菩提，立不退转；十四那由他

rén shēn fā shēng wén pì zhī fó xīn wú liàng zhòng shēng dé shēng
人，深发声闻、辟支佛心；无量众生得生

tiān shàng
天上。

tiān dì shí wáng bǎo gài qǐ yì rén hū jīn xiàn dé fó
“天帝！时，王宝盖岂异人乎？今现得佛，

hào bǎo yàn rú lái qí wáng qiān zǐ jí xián jié zhōng qiān fó shì yě
号宝焰⁹⁹如来；其王千子，即贤劫中千佛是也。

⁹⁶ 大正藏：令我得降魔怨

⁹⁷ 大正藏：集

⁹⁸ 大正藏：逮

⁹⁹ 大正藏：炎

cóng jiā luó jiū sūn tuó wéi shǐ dé fó zuì hòu rú lái hào yuē lóu zhì yuè
从迦罗鸠孙驮为始得佛，最后如来号曰楼至。月
gài bǐ qiū zé wǒ shēn shì rú shì tiān dì dāng zhī cǐ yào
盖比丘，则¹⁰⁰我身是。如是，天帝！当知此要，
yǐ fǎ gòngyǎng yú zhū gòngyǎng wéi shàng wéi zuì dì yī wú bǐ shì
以法供养于诸供养为上为最，第一无比。是
gù tiān dì dāng yǐ fǎ zhī gòngyǎng gòngyǎng yú fó
故天帝！当以法之供养，供养于佛。”

zhǔ lèi pǐn dì shí sì
嘱累品第十四

yú shì fó gào mí lè pú sà yán mí lè wǒ jīn yǐ shì wú
于是，佛告弥勒菩萨言：“弥勒！我今以是无
liàng yì ā sēng qí jié suǒ jí ā nòuduō luó sānmiǎosān pú tí fǎ fù
量亿阿僧祇劫所集阿耨多罗三藐三菩提法，付
zhǔ yú rǔ rú shì bèi jīng yú fó mièhòu mò shì zhī zhōng rǔ děng
嘱于汝。如是辈经，于佛灭后末世之中，汝等
dāng yǐ shén lì guǎng xuān liú bù yú yán fú tí wú lìng duàn jué
当以神力，广宣流布于阎浮提，无令断绝。
suǒ yǐ zhě hé wèi lái shì zhōng dāng yǒu shàn nǚ rén shàn nǚ rén
所以者何？未来世中，当有善男子、善女人，
jí tiān lóng guǐ shén qián tà pó luó chàděng fā ā nòuduō
及天、龙、鬼神、乾闥婆、罗刹等，发阿耨多
luó sānmiǎosān pú tí xīn yào yú dà fǎ ruò shǐ bù wén rú shì děng
罗三藐三菩提心，乐于大法；若使不闻如是等
jīng zé shī shàn lì rú cǐ bèi rén wén shì děng jīng bì duō xìn
经，则失善利。如此辈人，闻是等经，必多信
yào fā xī yǒu xīn dāng yǐ dǐngshòu suí zhū zhòng shēng suǒ yīng dé
乐，发希有心，当以顶受，随诸众生所应得
lì ér wèi guǎng shuō
利，而为广说。

mí lè dāng zhī pú sà yǒu èr xiàng hé wèi wéi èr yī
“弥勒当知！菩萨有二相。何谓为二？一
zhě hào yú zá jù wén shì zhī shì èr zhě bú wèi shēn yì rú shí néng
者，好于杂句文饰之事；二者，不畏深义如实能

¹⁰⁰ 大正藏：即

rù ruòhào zá jù wén shì shì zhě dāng zhī shì wéi xīn xué pú sà ruò
入。若好杂句文饰事者，当知是为新学菩萨；若
yú rú shì wú rǎn wú zhuóshènshēn jīng diǎn wú yǒukǒngwèi néng rù qí
于如是无染无著甚深经典，无有恐惧，能入其
zhōng wén yǐ xīn jìng shòu chí dú sòng rú shuō xiū xíng dāng zhī
中，闻已心净，受持读诵，如说修行，当知
shì wéi jiǔ xiū dào xíng
是为久修德行。

mí lè fù yǒu èr fǎ míng xīn xué zhě bù néng jué dìng
“弥勒！复有二法，名新学者，不能决定
yú shènshēn fǎ hé děngwéi èr yī zhě suǒ wèi wén shēn jīng wén
于甚深法。何等为二？一者，所未闻深经，闻
zhī jīng bù shēng yí bù néng suí shùn huǐ bàng bú xìn ér zuò shì yán
之惊怖生疑，不能随顺，毁谤不信，而作是言：
wǒ chū bù wén cóng hé suǒ lái èr zhě ruò yǒu hù chí jiě shuō
‘我初不闻。从何所来？’二者，若有护持解说
rú shì shēn jīng zhě bù kěn qīn jìn gòng yǎng gōng jìng huò shí yú
如是深经者，不肯亲近、供养、恭敬，或时于
zhōng shuō qí guò è yǒu cǐ èr fǎ dāng zhī shì xīn xué pú sà¹⁰¹
中说其过恶。有此二法，当知是新学菩萨¹⁰¹，
wéi zì huǐ shāng bù néng yú shēn fǎ zhōng tiáo fú qí xīn
为自毁伤，不能于深法中，调伏其心。

mí lè fù yǒu èr fǎ pú sà suī xìn jiě shēn fǎ yóu zì
“弥勒！复有二法，菩萨虽信解深法，犹自
huǐ shāng ér bù néng dé wú shēng fǎ rěn hé děngwéi èr yī zhě
毁伤，而不能得无生法忍。何等为二？一者，
qīngmàn xīn xué pú sà ér bù jiào huì èr zhě suī xìn jiě shēn fǎ¹⁰²
轻慢新学菩萨，而不教诲；二者，虽信解深法¹⁰²，
ér qǔ xiàng fēn bié shì wéi èr fǎ
而取相分别。是为二法。”

mí lè pú sà wén shuō shì yǐ bó fó yán shì zūn wèi céng
弥勒菩萨闻说是已，白佛言：“世尊！未曾
yǒu yě rú fó suǒ shuō wǒ dāng yuǎn lí rú sī zhī è fèng chí rú
有也。如佛所说，我当远离如斯之恶，奉持如
lái wú shù ā sēng qí jié suǒ jí ā nòuduō luó sān miǎosān pú tí fǎ
来无数阿僧祇劫所集阿耨多罗三藐三菩提法。

¹⁰¹ 大正藏：当知是为新学菩萨

¹⁰² 大正藏：虽解深法

ruò wèi lái shì shànnán zǐ shàn nǚ rén qiú dà shèngzhě dānglǐngshǒu
若未来世善男子、善女人求大乘者，当令手
dé rú shì děngjīng yǔ qí niàn lì shǐ shòu chí dú sòng wèi tā guǎng
得如是等经，与其念力，使受持读诵、为他广
shuō shì zūn ruò hòu mò shì yǒunéngshòu chí dú sòng wèi tā
说。世尊！若后末世，有能受持、读诵、为他
shuōzhě dāng zhī shì mí lè shén lì zhī suǒ jiàn lì
说者，当知是¹⁰³弥勒神力之所建立。”

fó yán shàn zāi shàn zāi mí lè rú rǔ suǒshuō fó
佛言：“善哉，善哉！弥勒！如汝所说，佛
zhù ěr xǐ
助尔喜。”

yú shì yī qiè pú sà hé zhǎng bó fó wǒ děng yì yú rú lái
于是，一切菩萨合掌白佛：“我等亦于如来
mièhòu shí fāngguó tǔ guǎngxuān liú bù ā nòuduō luó sānmiǎosān pú
灭后，十方国土广宣流布阿耨多罗三藐三菩
tí fǎ fù dāng kāi dǎozhūshuō fǎ zhě lìng dé shì jīng
提法，复当开导诸说法者，令得是经。”

ěr shí sì tiānwáng bó fó yán shì zūn zài zài chùchù
尔时，四天王白佛言：“世尊！在在处处、
chéng yì jù luò shān lín kuàng yě yǒu shì jīngjuàn dú sòng jiě shuō
城邑聚落、山林旷野，有是经卷，读诵解说
zhě wǒ dāng shuài zhū guānshǔ wèi tīng fǎ gù wǎng yì qí suǒ yōng
者，我当率诸官属，为听法故，往诣其所，拥
hù qí rén miàn bǎi yóu xún lìng wú sì qiú dé qí biànzhe
护其人，面百由旬，令无伺求得其便者。”

shì shí fó gào ā nán shòu chí shì jīng guǎngxuān liú bù
是时，佛告阿难：“受持是经，广宣流布。”

ā nányán wěi wǒ yǐ shòu chí yào zhě shì zūn dāng
阿难言：“唯¹⁰⁴！我已受持要者。世尊！当
hé míng sī jīng
何名斯经？”

fó yán ā nán shì jīng míng wéi wéi mó jié suǒshuō yì
佛言：“阿难！是经名为“维摩诘所说”，亦
míng bù kě sī yì jiě tuō fǎ mén rú shì shòu chí
名“不可思议解脱法门”，如是受持。”

¹⁰³ 大正藏：当知皆是

¹⁰⁴ 大正藏：唯然

fó shuō shì jīng yǐ zhǎngzhě wéi mó jié wénshū shī lì shè
佛说是经已，长者维摩诘、文殊师利、舍

lì fú ā nánděng jí zhūtiān rén ā xiū luó yī qiè dà zhòng
利弗、阿难等，及诸天、人、阿修罗一切大众，

wén fó suǒshuō jiē dà huān xǐ xìn shòufèngxíng¹⁰⁵。
闻佛所说，皆大欢喜，信受奉行¹⁰⁵。

维摩诘所说经卷下

¹⁰⁵ 大正藏：闻佛所说，皆大欢喜。

● 结诵仪

bǔ quēzhēnyán 补阙真言

(三遍)

ná mó hē là dá nà duō là yè yē qié là qié là jù zhù jù zhù mó
南无喝啰怛那.哆罗夜耶.佉啰佉啰.俱住俱住.摩

là mó là hǔ là hōng hè hè sū dá ná hōng pō mò ná suō pó
啰摩啰.虎啰.吽.贺贺.苏怛拿.吽.泼抹拿.娑婆

hē
诃.

ná mó fó ná mó fǎ ná mó sēng
南無佛 南無法 南無僧 (合掌三称)

ná mó yí qiè rú lái yīng zhèngděngjué
南無一切如来 应 正等觉 (合掌三称)

ná mó běn shī shì jiā móu ní fó
南無本师释迦牟尼佛 (合掌三称)

huíxiàng jì 回向偈

(一遍)

sòngjīnggōng dé shūshèng hèng wú biānshèng fú jiē huí xiàng
诵经功德殊胜行 无边胜福皆回向

pǔ yuàn chén nì zhū yǒu qíng sù wǎng wú liàngguāng fó chà
普愿沉溺诸有情 速往无量光佛刹

shí fāng sān shì yí qiè fó yí qiè pú sà mó hē sà
十方三世一切佛 一切菩萨摩诃萨

mó hē bō rě bō luó mì
摩诃般若波罗蜜

huí xiàng jì
回向偈

(一遍)

yuàn yǐ cǐ gōng dé zhuāngyán fó jìng dù
愿以此功德 庄严佛净土
shàngbào sì chóng ēn xià jì sān tú kǔ
上报四重恩 下济三途苦
ruò yǒu jiàn wén zhě xī fā pú tí xīn
若有见闻者 悉发菩提心
jìn cǐ yī bào shēn tóngshēng jí lè guó
尽此一报身 同生极乐国

sān guī yī
三皈依

(一遍)

zì guī yī fó dāngyuànzhòngshēng tǐ jiě dà dào fā wú
自皈依佛，当愿众生，体解大道，发无
shàng xīn zì guī yī fǎ dāngyuànzhòngshēng shēn rù jīng zàng
上心；自皈依法，当愿众生，深入经藏，
zhì huì rú hǎi zì guī yī sēng dāngyuànzhòngshēng tǒng lǐ dà zhòng
智慧如海；自皈依僧，当愿众生，统理大众，
yī qiè wú ài hé nánshèngzhòng
一切无碍。和南圣众。

此咒置经书中可灭误跨之罪

南无护法韦驮尊天菩萨

